

Van: [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage)
Aan: [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage)
Cc: [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage)
Onderwerp: RE: Contact met justitie Frankrijk over hoog risico strafzaken
Datum: vrijdag 22 juli 2022 09:43:00
Bijlagen: [image001.png](#)
[image002.png](#)

Hallo [REDACTED]

Bedankt voor je inspanningen om een eerste contactpersoon te vinden bij de Franse justitie.

We gaan contact met haar leggen. [REDACTED] heeft 1 van zijn collega rechters bereid gevonden om bij de gesprekken aanwezig te zijn. Zij is Frans van geboorte en native speaker.

We willen kijken hoe Frankrijk e.e.a. heeft ingericht als het gaat om hoog risico zittingen. We hopen daar nieuwe inzichten op te kunnen doen, waarmee we het logistieke proces in Nederland verder kunnen verbeteren.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Bureau BVA
Raad voor de rechtspraak
[REDACTED] [@rechtspraak.nl](mailto:[REDACTED]@rechtspraak.nl)
www.rechtspraak.nl

Van: [REDACTED]@rechtspraak.nl>
Verzonden: donderdag 14 juli 2022 14:13
Aan: [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage) [REDACTED]@rechtspraak.nl>
CC: [REDACTED] (Rechtbank Rotterdam) [REDACTED]@rechtspraak.nl>; [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage) [REDACTED]@rechtspraak.nl>
Onderwerp: RE: Contact met justitie Frankrijk over hoog risico strafzaken

Beste [REDACTED]

Excuus dat dit even heeft geduurd, maar ik heb een contact voor je opgeduikeld over het genoemde onderwerp bij de Franse justitie:

Je kunt contact opnemen met [REDACTED] [@justice.gouv.fr](mailto:[REDACTED]@justice.gouv.fr)

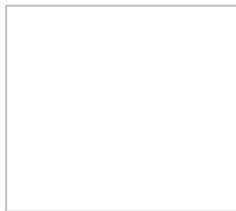
Ik weet niet zeker hoe goed haar Engels is, maar ik zou het gewoon proberen.

Wat willen jullie eigenlijk vragen ? Ik heb een mail bijgevoegd van [REDACTED] in het Frans die je als het nodig is in google translate kunt zetten, daar staat meer informatie in.

Kind regards,

[REDACTED]
Senior Policy Advisor International Cooperation

tel: +316-
www.judiciary.nl

Van: (Rvdr 's-Gravenhage) <@rechtspraak.nl>
Verzonden: vrijdag 3 juni 2022 10:58
Aan: Rvdr 's-Gravenhage) <@rechtspraak.nl>
CC: (Rechtbank Rotterdam) <@rechtspraak.nl>; (Rvdr 's-Gravenhage) <@rechtspraak.nl>
Onderwerp: RE: Contact met justitie Frankrijk over hoog risico strafzaken

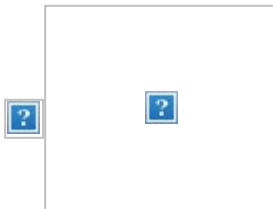
Hallo

Bedankt dat je dit zo voortvarend aanpakt!

Is het nog gelukt om een goede ingang te vinden via de Franse delegatie?

Met vriendelijke groet,

Bureau BVA
Raad voor de rechtspraak
<@rechtspraak.nl>
06-
www.rechtspraak.nl

Van: (Rvdr 's-Gravenhage) <@rechtspraak.nl>
Verzonden: woensdag 1 juni 2022 16:49
Aan: (Rvdr 's-Gravenhage) <@rechtspraak.nl>
CC: (Rechtbank Rotterdam) <@rechtspraak.nl>; (Rvdr 's-Gravenhage) <@rechtspraak.nl>
Onderwerp: RE: Contact met justitie Frankrijk over hoog risico strafzaken

Hoi

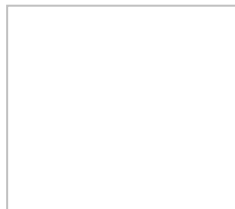
Ik probeerde je vanmiddag even te bellen over het onderstaande. Dinsdag is het niet meer gelukt omdat ik naar Schiphol moest. Inmiddels ben ik in Athene bij de General Assembly van het ENCJ. Vanavond is de opening reception, waar ik de Fransen ook verwacht te treffen. Ik zal ze proberen te tackelen over het onderstaande.

Met vriendelijke groet,

Senior beleidsmedewerker internationaal

Afdeling Strategie
06-

www.rechtspraak.nl

Van: [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage) <[REDACTED]@rechtspraak.nl>

Verzonden: maandag 23 mei 2022 12:30

Aan: [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage) <[REDACTED]@rechtspraak.nl>

CC: [REDACTED] (Rechtbank Rotterdam) <[REDACTED]@rechtspraak.nl>; [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage) <[REDACTED]@rechtspraak.nl>

Onderwerp: RE: Contact met justitie Frankrijk over hoog risico strafzaken

Hallo [REDACTED]

Begin april zond ik je onderstaande mail.

Voor zover ik kan nagaan heb ik tot op heden nog geen reactie van je mogen ontvangen.

Zou je even contact met mij op kunnen nemen, zodra je in de gelegenheid bent?

Mijn contactgegevens staan hieronder.

Alvast bedankt.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Bureau BVA
Raad voor de rechtspraak
[REDACTED]@rechtspraak.nl
06 [REDACTED]
www.rechtspraak.nl

Van: [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage)

Verzonden: donderdag 7 april 2022 11:49

Aan: [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage) <[REDACTED]@rechtspraak.nl>

CC: [REDACTED] (Rechtbank Rotterdam) <[REDACTED]@rechtspraak.nl>; [REDACTED] Rvdr 's-Gravenhage) <[REDACTED]@rechtspraak.nl>

Onderwerp: Contact met justitie Frankrijk over hoog risico strafzaken

Hallo [REDACTED]

Ik heb je naam doorgekregen van Olav Welling.

Op dit moment loopt er een landelijk project, waarin het proces van toewijzen van hoog beveiligde zittingszalen en de coördinatie en planning van risicovolle zitting verder geoptimaliseerd moeten gaan

worden.

[REDACTED] ([REDACTED]) is opdrachtnemer van dit project. Ik ondersteun hem daarbij als [REDACTED]. [REDACTED] is vanuit het bureau BVA van de Raad betrokken bij dit project.

We willen graag in contact komen met het organisatieonderdeel bij de Franse justitie die zich bezig houdt met (het logistieke proces) rondom de risicovolle (straf)zaken. Het gaat dus om het logistieke en beveiligingsproces rondom risicovolle strafzaken en niet zo zeer over de inhoud van de strafzaken.

Zou je hierin wat kunnen betekenen voor ons?

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Bureau BVA
Raad voor de rechtspraak
[REDACTED]@rechtspraak.nl
06-[REDACTED]
www.rechtspraak.nl

Van: [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage)
Aan: [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage)
Cc: [REDACTED] (Rechtbank Rotterdam); [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage)
Onderwerp: RE: HBZ/Benchmark met Frankrijk
Datum: donderdag 4 augustus 2022 11:58:00
Bijlagen: [image001.png](#)
[TR contact regarding security of high risk hearings.msg](#)

Hallo [REDACTED]

Het heeft even geduurd maar we hebben inmiddels een naam doorgekregen van een contactpersoon bij de Franse justitie: [REDACTED].

We hebben ook de eerste schriftelijke informatie ontvangen (zie bijgevoegde mail). Ik heb geprobeerd dit bestand via google translate te vertalen, dat levert hele gekke

Van: [REDACTED] (Rechtbank Rotterdam) <[REDACTED]@rechtspraak.nl>

Verzonden: maandag 11 april 2022 16:27

Aan: [REDACTED] (Rechtbank Rotterdam) [REDACTED]@rechtspraak.nl; [REDACTED]
[REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage) [REDACTED]@rechtspraak.nl>

Onderwerp: RE: HBZ/Benchmark met Frankrijk

Zodra we een naam hebben, komen we op de lijn.

En....dank vast!

Met vriendelijke groet,

mr. [REDACTED]
[REDACTED]

Straf 1
[REDACTED]

Van: [REDACTED] (Rechtbank Rotterdam) <[REDACTED]@rechtspraak.nl>

Verzonden: maandag 11 april 2022 16:24

Aan: [REDACTED] (Rechtbank Rotterdam) <[REDACTED]@rechtspraak.nl>; [REDACTED]
(Rvdr 's-Gravenhage) <[REDACTED]@rechtspraak.nl>

Onderwerp: RE: HBZ/Benchmark met Frankrijk

Beste [REDACTED]

Graag bereid waar nodig en mogelijk te ondersteunen met mijn kennis van de Franse cultuur en Franse taal (als native speaker).

Hoor wel wanneer dit gewenst is.

Groet [REDACTED]

Van: [REDACTED] (Rechtbank Rotterdam) <[REDACTED]@rechtspraak.nl>

Verzonden: maandag 11 april 2022 12:34

Aan: [REDACTED] (Rvdr 's-Gravenhage) <[REDACTED]@rechtspraak.nl>; [REDACTED]
[REDACTED] (Rechtbank Rotterdam) [REDACTED]@rechtspraak.nl>

Onderwerp: HBZ/Benchmark met Frankrijk

Ha [REDACTED]

██████████ is aan boord.

Heb haar kort ingespraakt maar denk wel handig als jullie ook nog even bij elkaar op de lijn komen als de naam bekend is en dit echt gaat spelen.

Insteek ██████████ is dus om max info uit Frankrijk te krijgen op dit punt van de hoog beveiligde zittingen(zalen) dus even zien hoe we dit soepel aanvliegen hun kant op.

Jou kennende weet je daarin de goede toon en het vertrouwen te winnen.

Een beeldverbinding kan daarin ook handig zijn maar dat laat ik aan jullie.

Ik ben overigens ook de komende tijd (mocht dit gaan spelen tijdens mijn vakantie) altijd bereikbaar voor overleg.

Dank beiden en ben zeer benieuwd wat dit op gaat leveren.

Met vriendelijke groet,

████████████████████
██████████

Straf 1

██████████
██████████

5.1(2)a

5.1(2)a

De : [REDACTED] [\[REDACTED\]@rechtspraak.nl](mailto:[REDACTED]@rechtspraak.nl)>

Envoyé : jeudi 16 juin 2022 14 01

À : [REDACTED] [\[REDACTED\]@justice.fr](mailto:[REDACTED]@justice.fr)>

Cc : [REDACTED] [\[REDACTED\]@justice.fr](mailto:[REDACTED]@justice.fr)>

Objet : contact regarding security of high risk hearings

Dear [REDACTED]

Hope you had a wonderful time in Athens! Steve and I had a great time.

On the last day of the GA we discussed a request the NL Council has for the French judiciary. Perhaps you could help me.

At this moment there is a national project going on which should optimize the process of assigning highly secured court rooms and the coordination/planning of high risk hearings. In the Netherlands we need to optimize the safety of all parties involved in such a court case, as at the moment there is too much room for dangerous situations to occur.

The team that is dealing with this project would like to get in touch with the part of the French justice system that deals with the logistical process regarding high risk criminal court cases.

Would you have a point of contact I could pass on to my colleagues?

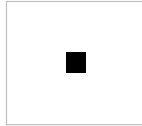
I am not sure if they want to pay a visit immediately. I expect they first want a bit more information.

Thanks and looking forward to hearing from you!

Kind regards,

Senior Policy Advisor International Cooperation

tel:
www.judiciary.nl

Informatie van de Raad voor de rechtspraak, de rechtbanken, de gerechtshoven en de bijzondere colleges vindt u op www.rechtspraak.nl.

Agenda Stuurgroep toewijzing HBZ

Datum	14-07-2022
Tijd	9:00 – 10:00
Locatie	Teams
Voorzitter	████████████████████
Toelichting	Extra stuurgroep n.a.v. uitval opdrachtnemer

1 Opening

2 Vaststellen agenda

3 Mededelingen

4 Bespreken vervolgsenario's vanwege uitval opdrachtnemer

Het opgestelde *Profiel en taken kwartiermaker Landelijk coördinator hoog risico zittingen* is besproken. Dit heeft tot een aantal opmerkingen geleid:

- ████████ zoekt in de kwartiermaker een inhoudelijke sparringspartner. Niet zozeer iemand die procesmatig goed is, maar één die inhoudelijke kennis en expertise heeft rondom het doen van hoog risicovolle zaken in alle facetten.
- Het betreft twee verschillende rollen. Dit kan door dezelfde persoon worden gedaan, maar is geen noodzaak.
- Als je één persoon zoekt, wordt de vijver heel klein.
- Wat heeft meest prioriteit: iemand die nu de projecttaken van ████████ kan overnemen of dat we iemand hebben in de functie van Landelijk coördinator (welke functie nog moet worden vastgesteld)? Het eerste heeft op dit moment de meeste prioriteit.
- Je kunt iemand zoeken die geschikt is als Landelijk coördinator en ook de kwartiermakerstaken erbij kan pakken. Of je kunt iemand zoeken die kwartiermaker kan zijn, die in potentie geschikt is voor de rol van Landelijk coördinator. Geen eenduidig beeld binnen de stuurgroep.

Aanpassen profiel:

- Breng tot uitdrukking dat het twee verschillende rollen zijn. Dit hoeft niet per se door dezelfde persoon te worden vervuld, maar het is wel een optie.
- Taak bullet 2

Heeft bij voorkeur een gemandateerde bevoegdheid van de minister aangaande het besluit tot uitwijk naar extra beveiligde zittingslocatie in een ander arrondissement.

Niet als taak opnemen en anders verwoorden. Omschrijf de huidige situatie en benoem wat je nodig hebt.

– Taak bullet 4

Zorgt op bestuurlijk niveau dat mogelijke knelpunten met betrekking tot de planning van risicovolle zittingen in de hoogbeveiligde zittingszalen worden voorkomen, dan wel worden opgelost. Indien nodig kan de landelijk coördinator een bindend besluit nemen (doorzettingsmacht) om tot een oplossing te komen voor een knelpunt.

Dit punt is al vaker tijdens de vergaderingen aan de orde geweest. De stuurgroep ziet zowel de noodzaak als de risico's hiervan. Voorstel is het op te schrijven zoals het is, zijnde: je komt er niet, als je het niet doet. Het is een bevoegdheid.

– Voeg de escalatieladder toe, zijnde: de Landelijk coördinator kan escaleren richting de portefeuillehouder binnen PRO en neemt de voorzitter van de regiegroep veiligheid daarin mee.

– Maak duidelijk dat de opgenomen urenbelasting ziet op de projecttaken.

■■■■ herkent zichzelf in het profiel van de Landelijk coördinator en biedt zich als kandidaat aan. In dat kader geeft hij aan voorzichtig bereid te zijn ook de rol van kwartiermaker op zich te nemen.

5.2

Proces:

■■■■ is aangewezen vanuit de regiegroep strafrecht. Dus daar moeten we de bal terugleggen. Aangeven dat er een gat is gevallen, we vervanging zoeken en dat je kunt overwegen om het gelijk te koppelen aan de rol van Landelijk coördinator in de structurele fase. ■■■■ neemt contact op met ■■■■ (actie ■■■■)

■■■■ en ■■■■ passen het profiel aan (actie ■■■■ en ■■■■)

Deelbesluit 6 EBZ
Document nr. 4

Vereisten categorie 4 zittings

nr.	Verkorte omschrijving
De vereisten zijn onder te verdelen in 5 hoofdgroepen: I algemeen	
I Algemene vereisten	
1	Alle maatregelen/functionele eisen als omschreven in de FEG (deel I, II en III)
2	Alle maatregelen/functionele eisen als omschreven het handboek Integrale veiligheid en beveiliging en de risicomatrix landelijk
II Organisatorische vereisten:	
3	Slottijden aan- en afvoer cellingebied
4	Contact tussen verdachten voorkomen in cellingebied
5	Draaiboek per zittingsdag
6	Voldoende gekwalificeerd personeel aanwezig om specifieke dreiging en/of overige factoren het hoofd te kunnen bieden(?)
III Bouwkundige vereisten	

7	5.1(1)b, 5.1(2)h
8	
9	
10	
11	
12	Gescheiden publiek in de zaal
13	Gescheiden wachtruimte en gescheiden publiek
14	Capaciteit zittingslocatie
15	Capaciteit zittingslocatie

16	Compartimentering / rechtbank in rechtbank
17	AV- en telehoorfaciliteiten
18	Videoconference en andere communicatiefaciliteiten ten einde verdachte te horen uit EBI of andere PI
V Overige vereisten	
19	Commitment ketenpartners

locatie (versie 28 maart 2022)

Toelichting

, II Organisatorisch, III Bouwkundig, IV Elektrotechnisch en V Overig

De locatie moet voldoen aan de meest recente relevante vereisten uit de FEG (Functionele Eisen Gerechtsgebouwen). De FEG omvat alle functionele eisen waar ieder gerechtsgebouw in aan moet voldoen. De vereisten uit het FEG dienen te worden toegepast bij nieuw- en verbouw van gerechtsgebouwen. De gerechten moeten voldoen aan de dan geldende FEG vereisten. Omdat de FEG periodiek geactualiseerd wordt, kan het dus zijn dat gebouwen destijds zijn ingericht o.g.v. nu

De locatie dient in staat te zijn conform de procedures te handelen als omschreven in het handboek integrale veiligheid en beveiliging. In de landelijke risicomatrix zijn voor een groot aantal risico scenario's ' de beheersmaatregelen beschreven. De locatie moet de voor de categorie 4 zaak benodigde beheersmaatregelen kunnen faciliteren/uitvoeren.

De locatie moet organisatorisch kunnen faciliteren dat de verdachten die van elkaar moeten worden gescheiden, worden aan- en afgevoerd in slottijden.

De locatie moet kunnen faciliteren dat de direct aangrenzende cellen aan weerszijden van een verdachte die in beperking zit, tijdens het verblijf van die verdachte leeg kan blijven om ongeoorloofd contact te voorkomen.

De locatie dient in staat te zijn om per zittingsdag een risico analyse uit te voeren in overleg met overige betrokken partijen (Ketenpartneroverleg, rechter, OvJ, etc) waar (per dag) besloten wordt over welke verdachten, op welke wijze worden aangevoerd, over waar bezoekers(groepen) geplaatst worden etc. Daarvoor wordt per zittingsdag een draaiboek opgesteld.

Er dient op de locatie voldoende gekwalificeerd personeel aanwezig te zijn die beschikken over de vereiste kennis en vaardigheden om een categorie 4 zaak op een goede en veilige manier te laten verlopen. Deze eis ziet niet alleen op rechtspraakmedewerkers, maar ook om personeel van de ketenpartners. Er zullen dus ook telkens afspraken gemaakt moeten met de ketenpartners over hun inzet en capaciteit.

5.1(1)b, 5.1(2)h

Op de locatie moet er minimaal een hoofdentree en een nevenentree zijn waar publiek gescheiden naar binnen kan.

De locatie moet bij voorkeur bouwkundig kunnen faciliteren om publiek voor de zitting te scheiden. Als aan deze eis bouwkundig niet kan worden voldaan, dan moet het organisatorisch realiseerbaar zijn. Als ook d.m.v. de organisatorische oplossingen aan de vereisten kan worden voldaan, dan voldoet de locatie niet aan de vereisten op dit punt en kan er geen categorie 4 zitting plaatsvinden waarvoor het scheiden van publiek een absoluut vereiste is.

5.1(1)b, 5.1(2)h

De locatie moet bij voorkeur beschikken over een afgesloten publieksruimte in de zittingszaal. Mocht dat niet mogelijk zijn dan moeten er adequate AV voorzieningen aanwezig zijn om de zitting op vanuit een andere geschikte ruimte live te kunnen volgen op een scherm. Deze geschikte ruimte kan zich zowel op zittingslocatie, als op een andere locatie bevinden.

De locatie moet geschikt zijn om, indien publiek gescheiden moet worden in twee of meer groepen, voor ieder van die groepen de elementaire voorzieningen aanwezig/toegankelijk te hebben in het aangewezen compartiment van die groep publiek. Denk daarbij aan sanitair en koffie/thee machine. Dit alles met als doel contact tussen publieksgroepen te vermijden bij deze voorzieningen en de in- en uitloop naar andere compartimenten binnen het gebouw te beperken.

De locatie beschikt bij voorkeur over minimaal 50 plekken voor publiek (dit is het totaal van de plekken in de zaal zelf en op de afgescheiden publieke tribune). Mochten er minder dan 50 plekken zijn, dan dient er een mogelijkheid te zijn om via AV faciliteiten (een gedeelte van) het publiek in een andere zaal of op een andere locatie de zitting live te kunnen volgen.

De locatie heeft bij voorkeur capaciteit voor minimaal 5 verdachten in een categorie 4 zaak. Mochten er meer verdachten zijn, dan die gelijktijdig kunnen worden behandeld, dan zal gekeken kunnen worden naar de mogelijkheden van telehoren, als dat ook niet mogelijk is, dan zal er uitgeweken moeten worden naar een andere locatie die die aantallen verdachten wel aan kan.

De locatie beschikt bij iedere entree, met uitzondering van de personeelsingang, over een eigen goed functionerende scanstraat.

Op de locatie dienen goed functionerende en betrouwbare AV voorziening aanwezig te zijn. Door middel van deze AV voorzieningen moeten koppelingen tussen ruimtes binnen de eigen locatie, maar indien nodig ook met andere locaties gefaciliteerd kunnen worden.

De locatie moet geschikt (te maken) zijn voor (toekomstige) videoconference en andere communicatiefaciliteiten bijvoorbeeld vanuit een Extra Beveiligde Inrichting (EBI).

Het is van belang dat er voldoende commitment is bij de ketenpartners en andere partijen voor het gegeven dat er categorie 4 zaken op de locatie (gaan) worden behandeld. Denk daarbij aan de politie, BOT, DKTB, die nu verspreider over het land hun werkzaamheden moeten uitvoeren, maar ook aan burgemeesters die geconfronteerd worden met de gevolgen voor de omgeving als het gaat om (de gevolgens van) beveiligingsmaatregelen in het openbaar domein.

Deelbesluit 6 EBZ
Document nr. 5

Dubbel

Dubbel

Dubbel

mene Vereisten

vraag

1. Voldoet de locatie aan de meest recente relevante vereisten uit de FEG (Functionele Eisen Gerechtsgebouwen)?

1a. Zo nee, welke vereisten ontbreken? Zijn deze op korte termijn te realiseren?

2. Is de locatie in staat conform de procedures te handelen als omschreven in het handboek integrale veiligheid en beveiliging en de voor de categorie 4 zaak benodigde beheersmaatregelen te faciliteren/uit te voeren zoals beschreven in de landelijke risicomatrix?

2a. Zo nee, wat is er nodig om dit op korte termijn te realiseren?

atorische Vereisten

3. Is de locatie in staat organisatorisch te faciliteren dat de verdachten die van elkaar moeten worden gescheiden, worden aan- en afgevoerd in slottijden?

3a. Zo nee, is dit alsnog op korte termijn te realiseren en wat zou daarvoor nodig zijn?

4. Kan de locatie faciliteren dat de direct aangrenzende cellen aan weerszijden van een verdachte die in beperking zit, tijdens het verblijf van die verdachte leeg kan blijven om ongeoorloofd contact te voorkomen?

4a. Zo nee, is dit alsnog op korte termijn te realiseren en wat zou daarvoor nodig zijn?

5. Is de locatie in staat om per zittingsdag een risico analyse uit te voeren in overleg met overige betrokken partijen (Ketenpartneroverleg, rechter, OvJ, etc) waar (per dag) besloten wordt over welke verdachten, op welke wijze worden aangevoerd, over waar bezoekers(groepen) geplaatst worden etc. en hiervoor per zittingsdag een draaiboek op te stellen?

5a. Zo nee, wat is er nodig om dit te realiseren?

6. Is op de locatie voldoende gekwalificeerd personeel (niet alleen rechtspraakmedewerkers, maar ook personeel van de ketenpartners) aanwezig dat beschikt over de vereiste kennis en vaardigheden om een categorie 4 zaak op een goede en veilige manier te laten verlopen en is het mogelijk om hierover telkens afspraken te maken met de ketenpartners over hun inzet en capaciteit?

5a. Zo nee, is het mogelijk om dit realiseren en wat zou daarvoor nodig zijn?

5.1(1)b, 5.1(2)h

8. Beschikt de gerechtslocatie over een hoofd- én een nevenentree waar publiek naar binnen kan?

8a. Zo nee, is een dergelijke nevenentree te realiseren?

9. Kan de locatie bouwkundig faciliteren om publiek voor de zitting te scheiden? 9a. Zo nee, is het organisatorisch wél mogelijk om publiek voor de zitting te scheiden? 9b. Zo nee, is het bouwkundig scheiden van publiek bouwkundig óf organisatorisch op korte termijn te realiseren?
10. Zijn op de locatie de hoofd- en nevenentree visueel van elkaar afgescheiden? 10a. Zo nee, bevinden de twee entrees zich wel op een verschillend gevelvlak? 10b. Als de hoofd- en nevenentree visueel niet van elkaar zijn afgescheiden en/of zich niet op een verschillend gevelvlak bevinden, is het dan wel mogelijk om, bijvoorbeeld middels het plaatsen van tijdelijke buitenschermen aan de eis van visueel scheiden te voldoen?
11. Beschikt de locatie over een scanvoorziening bij zowel hoofd- als nevenentree? 11.a Zo ja, is het daarnaast mogelijk om via (aanvullende) organisatorische maatregelen de veiligheid van de medewerkers en overige aanwezigen gelijktijdig te waarborgen bij zowel de hoofdentree, als de nevenentree? 11.b. Zo nee, is een scanvoorziening bij de nevenentree op korte termijn te realiseren en hoe zou in dat geval het antwoord op vraag 11.a luiden?
12. Beschikt de locatie over een afgesloten publieksruimte in de zittingszaal? 12.a. Zo nee, zijn er in dat geval adequate AV voorzieningen aanwezig om de zitting vanuit een andere geschikte ruimte live te kunnen volgen op een scherm? 12.b. Mocht een hiervoor geschikte ruimte aanwezig zijn, bevindt deze zich dan op de zittingslocatie of op een andere locatie?
13. Is het op de locatie mogelijk dat, indien publiek gescheiden moet worden in twee of meer groepen, beide groepen beschikken over/toegang hebben tot eigen elementaire voorzieningen als sanitair en koffie/thee machine, zodat contact tussen publieksgroepen kan worden vermeden en de in- en uitloop naar andere compartimenten binnen het gebouw wordt beperkt? 13.a. Zo nee, is een dergelijke voorziening op korte termijn te realiseren?
14. Beschikt de locatie over minimaal 50 plekken voor publiek (dit is het totaal van de plekken in de zaal zelf en op de afgescheiden publieke tribune)? 14a. Mochten er minder dan 50 plekken zijn, bestaat dan de mogelijkheid om via AV faciliteiten (een gedeelte van) het publiek in een andere zaal of op een andere locatie de zitting live te kunnen laten volgen?
15. Heeft de locatie capaciteit voor minimaal 5 verdachten in een categorie 4 zaak? 15.a. Mochten er meer verdachten zijn, dan die gelijktijdig kunnen worden behandeld, bestaat dan de mogelijkheid van telehoren? 15b. Indien er niet voldoende capaciteit is voor meer dan 5 verdachten en telehoren ook niet mogelijk is, kan dan uitgeweken worden naar een andere locatie die die aantallen verdachten wel aan kan?
16. Beschikt de locatie bij iedere entree, met uitzondering van de personeelsingang, over een eigen goed functionerende scanstraat? 16a. Zo nee, is deze voorziening op korte termijn te realiseren en wat zou daarvoor nodig zijn?

Technische Vereisten

17. Zijn op de locatie goede en betrouwbare AV-voorzieningen aanwezig? 17a. Is het met deze AV-voorzieningen mogelijk om koppelingen tussen ruimtes binnen de eigen locatie en indien nodig ook met andere locaties te faciliteren? 17b . Zo nee, is het mogelijk om deze voorzieningen op korte termijn te realiseren?
--

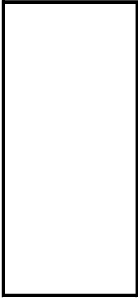
18. Is de locatie geschikt (te maken) voor (toekomstige) videoconference en andere communicatiefaciliteiten bijvoorbeeld vanuit een Extra Beveiligde Inrichting (EBI)?

18.a. Zo nee, wat is er voor nodig om de locatie wel geschikt te maken?

erige Vereisten

19. Is er voldoende commitment bij de ketenpartners en andere partijen zoals de politie, BOT en DKTB, maar ook burgemeesters voor het gegeven dat er categorie 4 zaken op de locatie (gaan) worden behandeld?

19.a. Zo nee, welke maatregelen moeten (nog) worden getroffen om dit te realiseren?

Concept Requirements App

Versie 0.0 d.d. 14-04-2022

nr.	Verkorte omschrijving
Algemene gebruiker	
1	zaaksinformatie
Landelijke Coördinator Hoog Risicozaken	
	totaal overzicht
	Logging
	overzicht per fase
	dashboard
	dashboard
	dashboard
	totaal overzicht
	totaal overzicht
	totaal overzicht
	overzicht per concentratie rechtbank
Capaiteitsmanager	
	totaal overzicht
	zaakverloop bij RC
	Periode zittingsgereed zaakniveau
	Totaaloverzicht per periode zaken zittingsgereed
	aard van de zaak
	overzicht inzet individuele advocaten
	overzicht zaakniveau
	totaal overzicht en overzicht zaakniveau
Planner Hoog Risico Zaken	
	zaakverloop algemeen

	zaaksoverzicht
	zaakverloop bij RC
	onderzoeksnaam en bijbehorende parketnummers
	overzicht inzet individuele advocaten
	risicocategorie strafzaak
	contactgegevens zaaks OvJ en parketsecretaris
	Gegevens advocaat
	overzicht zittingsdata per zaak
	Rappeleerfunctie
	zaakverloop d.m.v. vrije notities
	documenten raadplegen
	zittingsregistratie op zaaksniveau
Beveiligings Coördinator Hoog Risico Z	
	dreigingsinformatie
	Registratie risicocategorie
	Vrij notitieveld BVC-er HRZ
	Up- en downloaden documenten
	contactgegevens BVC-er
	contactgegevens ketenpartners

applicatie voor monitoren hoog risico zaken Project toewijzen

Epic / Initatief/feature/Userstory
Als gebruiker wil kunnen zoeken op zowel de onderzoeksnaam, parketnummer en naam van de verdachte, en
Als landelijk coördinator hoog risico zaken (LCHR), wil ik een actueel totaal overzicht van de hoeveelheid hoog risico zaken er op dit moment lopen, zodat ik kan nagaan of er voldoende zittingscapaciteit aanwezig is.
Als LCHR wil ik kunnen achterhalen wie, op welk moment, welke gegevens heeft geraadpleegd, zodat ik kan borgen dat de werkzaamheden worden uitgevoerd conform wet- en regelgeving waaronder de privacy
Als LCHR, wil ik weten hoeveel hoog risico zaken zich in de verschillende fasen van het strafproces zich bevinden, zodat ik er voor kan zorgen dat de benodigde zittingscapaciteit in overeenstemming is met de
Als LCHR, wil ik in een dashboard kunnen zien wat de bezettingsgraad is van iedere categorie 4 en categorie 5 zittingslocatie, waarbij inzichtelijk is voor welke zaak van welke rechtbank of hof de zaak is ingepland, of de
Als LCHR, wil ik in een dashboard kunnen zien landelijk en op arrondissementsniveau of er toe- of afname is in het aantal risicovolle zaken, zodat ik daar tijdig op kan acteren en de juiste besluiten kan nemen, danwel
Als LCHR, wil ik in een dashboard kunnen zien wat landelijk en op arrondissementsniveau de doorlooptijden
Als LCHR, wil ik op arrondissements- en ressortsniveau weten hoevel hoog risico zaken zich in de verschillende fasen van het strafproces zich bevinden in dat arrondissement of ressort, zodat ik kan nagaan
Als LCHR, wil ik overzichten kunnen genereren waaruit de doorlooptijden in 1 overzicht worden getoond, zodat ik op bestuursniveau inzicht krijg in mogelijke knelpunten en ik de juiste interventies kan bepalen.
Als LCHR, wil ik op arrondissements- en op ressortsniveau kunnen zien hoeveel dagen er gereserveerd zijn voor hoog risico zittingen en hoeveel dagen er uiteindelijk feitelijk zijn gebruikt voor de zitting, zodat ik in
Als LCHR, wil ik op arrondissements- en op ressortsniveau kunnen zien hoeveel hoog risico zaken door het landelijk en functioneel parket zijn aangebracht, bij welke concentratie rechtbank (Amsterdam, Rotterdam, 's-Hertogenbosch en Zwolle), zodat ik inzicht krijg in de verdeling van de hoog risico zaken over de
Als capaciteitsmanager, wil ik een actueel overzicht van de hoeveelheid zaken die op dit moment lopen,
Als capaciteitsmanager, wil ik inzicht in het zaakverloop bij de rechter commissaris (RC), zodat ik kan herleiden wat het zittingsverloop zal zijn in die zaak, hoeveel verdachten het betreft, wanneer de zaak mogelijk zittingsgereed zal zijn, de getuigenverhoren zullen plaatsvinden, etc. zodat ik hier bij de verdeling
Als capaciteitsmanager, wil ik voor iedere nieuw aangeleverde zaak de verwachte periode waarin de zaak zittingsgereed is kunnen registreren en deze datum periodiek kunnen actualiseren, met behoud van de
Als capaciteitsmanager, wil ik per gekozen tijdsperiode een totaaloverzicht kunnen genereren van zaken die in die periode zittingsgereed zullen zijn, zodat ik kan nagaan of voor die periode voldoende beveiligde
Als capaciteitsmanager, wil ik kunnen registreren wat de aard van zaak is (strafzaak, bestuursrechtelijke of civiele zaak), zodat ik in het geval van een bestuursrechtelijk of civielrechtelijke zaak een maatwerkoplossing
Als capaciteitsmanager, wil ik op advocaatniveau een overzicht kunnen genereren, waaruit blijkt in welke hoog risico zaak hij een verdachte bij staat en op welke data deze advocaat is ingepland voor hoog
Als capaciteitsmanager, wil ik inzicht op zaaksniveau hoeveel zittingsdagen zijn gereserveerd voor een hoog risico zaak en er uiteindelijk daadwerkelijk zijn gebruikt, zodat ik het systeem van capaciteitmanagen kan
Als capaciteitsmanager, wil ik inzicht op zaaks- en totaal niveau, per fase van het strafproces dat gemonitord wordt, hoeveel zaken en daarvoor verwachte zittingsdagen er nodig zijn, zodat ik de beschikbare beveiligde
Als planner van hoog risico zaken (HRZ), wil ik van iedere hoogrisico het zaakverloop kunnen zien, zodat ik

Als planner HRZ, wil ik van iedere risicovolle zaak een zaaksoverzicht hebben bestaande uit in ieder geval de status van de zaak, in welke fase van het strafproces de zaak zich bevindt, soort zaak, publiciteit gevoelig, naam officier van justitie, aanleverend parket, voorzitter rechtbank of hof, strafteam, naam rechter
Als planner HRZ, wil ik inzicht in het zaakverloop bij de rechter commissaris (RC), zodat ik kan herleiden wat het zittingsverloop zal zijn in die zaak, hoeveel verdachten het betreft, wanneer de zaak mogelijk
Als planner HRZ, wil ik van iedere hoogrisico zaak de onderzoeksnaam en de bijbehorende parketnummers kunnen zien, zodat alle bij elkaar horende zaken op een goede manier kunnen worden ingepland
Als planner HRZ, wil ik op advocaatsniveau een overzicht kunnen genereren, waaruit blijkt in welke hoog risico zaak hij een verdachte bij staat en op welke data deze advocaat is ingepland voor hoog risico zaken, zodat ik
Als planner HRZ, wil ik van iedere risicovolle zaak kunnen zien of die is gecategoriseerd als een categorie 4 of categorie 5 zaak en waarom, zodat ik weet in welke soort beveiligde zittingszaal ik de zaak in overleg met de
Als planner HRZ wil ik van iedere risicovolle zaak de contactgegevens van de zaaksofficier en parketsecretaris kunnen registreren, zodat ik contact kan opnemen met deze personen om na te gaan wat de laatste stand
Als planner HRZ, wil ik per parketnummer weten wie de advocaat is in die zaak en wat zijn contactgegevens
Als planner HRZ, wil ik per zaak een overzicht van alle zittingsdata met een omschrijving van de zitting (inhoudelijke behandeling, pro forma behandeling), zodat ik daar met mijn planning rekening mee kan
Als planner HRZ, wil per zaak periodiek een automatisch rappelmelding ontvangen, als deze zaak de voorafgestelde parameters voor een vervolgactie overschrijdt, zodat ik er voor kan zorgdragen dat de
Als planner HRZ, wil ik per zaak notities kunnen maken met een datum er bij, zodat mijn collega planners in dit zaaksverloop overzicht mijn handelingen kunnen herleiden en verder kunnen gaan met de planning.
Als planner HRZ wil ik relevante documenten over de hoog risico zaak kunnen uploaden en raadplegen, waarbij ik kan zien op welke datum het document is geupload, wat het soort document is, een omschrijving
Als planner HRZ wil ik op zaaksniveau kunnen registreren wat de datum van de zitting is, wat voor soort zitting het betreft (Pro forma, regiezitting, inhoudelijke behandeling) in welke beveiligde zittingszaal deze is ingepland, wat de geplande start- en eindtijd is, wat de werkelijke start- en eindtijd is geweest, wie de griffier, rechter 1, rechter 2, de voorzitter is geweest en de mogelijkheid opmerkingen over de zittingen te
Zaken (BVC-er HRZ)
Als Beveiligings Coördinator Hoog Risico Zaken (BVC-er HRZ) wil ik van iedere hoog risico zaak de dreigings informatie kunnen zien, met daarbij de datum van de informatie en de bron van de informatie, zodat ik de
Als BVC-er HRZ, wil ik kunnen registreren in welke risicocategorie de zaak zich op dat moment bevindt (categorie 5, 4 of lager), zodat ik de juiste maatregelen kan treffen om de zaak op een goede en veilige
Als BVC-er HRZ, wil ik kunnen registreren in een vrij notitie veld, wat mijn inschatting en overwegingen zijn die relevant zijn voor de risico categorie en de te nemen maatregelen, zodat ook andere medewerkers hiervan kennis kunnen nemen en redenen voor het maken van bepaalde keuzes op een later moment voor mezelf en
Als BVC-er HRZ, wil ik documenten met ondermeer mijn risicoanalyse van de zaak kunnen uploaden en daarna kunnen raadplegen, zodat deze documenten voor mij en mijn mede BVC-ers HRZ in een beveiligde
Als BVC-er HRZ wil ik de contactgegevens van de BVC-er kunnen raadplegen, zodat ik kan afstemmen. registreren, zodat ik snel en eenvoudig contact kan leggen en kan afstemmen met de ketenpartners.

van Hoog Beveiligde Zittingszalen

aan: [REDACTED]
van: [REDACTED]
datum: 25 juli 2022
bijlage(n): -
onderwerp: Opdrachtbrief Verdieping vooronderzoek Hoog Risico Zaken

Opdrachtbrief

Naar aanleiding van het overleg van 19 juli 2022 tussen Olav Welling, [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED] is onderstaande opdracht afgesproken.

Algemeen

Titel opdracht: Vooronderzoek IV oplossing Hoog Risico Zaken
Opdrachtgever: [REDACTED], portefeuillehouder Straf
Budgethouder: [REDACTED]
Inhoudelijk contactpersoon: [REDACTED]
Contactpersoon IM: [REDACTED]
Financiering (code): *ntb*
Beoogde uitvoerperiode: 25 juli 2022 – 31 augustus 2022

Opdrachtomschrijving

Voor het ondersteunen van het nieuwe proces voor het aanmelden, registreren, monitoren en plannen van Hoog beveiligde Zittingzalen (HBZ) is een ondersteunende IT-oplossing nodig. Voorafgaand aan deze opdracht is een businessanalyse opdracht uitgevoerd, die niet op alle vragen een antwoord heeft gegeven.

In overleg met Olav Welling, [REDACTED] en [REDACTED] is besloten om een korte vervolganalyse uit te voeren, waarbij, op basis van de requirements, duidelijkheid komt over de volgende punten:

1. Een inschatting van de grootte (in termen van budget en capaciteit) van de te bouwen cq. te kopen en in te richten applicatie, zodanig dat dit initiatief kan worden meegenomen in het jaarplan 2023 van de portefeuille straf
2. Een fasering aan te brengen in de realisatie/inrichting/implementatie van de applicatie op basis van MoSCoW-methode
3. Een planning (best case en worst case)
4. Een verdieping op de reeds onderzochte applicaties
In de voorafgaande businessanalyse is kort gekeken of er bestaande applicaties zijn die gebruikt kunnen worden voor het proces van de HBZ. **5.1(2)i**
[REDACTED]

Voor beide applicaties nog een verdieping

datum 25 juli 2022
onderwerp
pagina 2 van 3

uitvoeren, zodanig dat duidelijk wordt of één van deze applicaties een potentiële oplossing biedt voor het proces van HBZ.

Aanleiding opdracht

De Rechtspraak heeft twee locaties, de bunker in Osdorp en Schiphol, waar hoog risico zittingen (categorie 5) plaatsvinden. Door het toenemend aantal hoog risico zaken wordt de planning van de zalen steeds moeilijker: er moet lang van te voren worden gepland en er is een tekort aan zalen. Ook is er onduidelijkheid over de definitie van hoog risico zaak. Door de commissie Brouwer is een advies uitgebracht voor een locatie voor de bouw van een nieuwe Hoog beveiligde zittingsruimte (HBZ). Binnen de Rechtspraak is een project gestart, in opdracht van het PRO, om het proces rond aanmelden, registreren, monitoren en plannen van hoog risico zaken te verbeteren.. De commissie Brouwer schrijft ook dat *“de oplossing voor de te verwachten grote behoefte aan hoog beveiligde zittingscapaciteit op de middellange termijn niet alleen in ‘stenen’ en in ‘mensen’ zit, maar ook in het optimaliseren van de toewijzing van risicovolle zittingen aan een HBZ, de coördinatie en planning van die zittingen, alsmede in ervaring met het gebruik van digitale voorzieningen”*. Belangrijk is dat er vanuit de informatievoorziening een oplossing komt om goed om dit proces aan te sluiten.

Huidige situatie

Momenteel bestaat er vanuit IVO geen IV-ondersteuning op het gebied van aanmelden, registreren, monitoren en plannen van HBZ.

Planning opdracht

Gewenste startdatum : 25 juli 2022
Gewenste opleverdatum : 31 augustus 2022
Aantal uren : 80

Op te leveren producten

- Budget en capaciteit van de te ontwikkelen of aan te passen/kopen applicatie
- Planning van fasering realisatie en implementatie
- Advies over hergebruik van bestaande applicaties tbv HBZ-proces

datum 25 juli 2022
onderwerp
pagina 3 van 3

Stakeholders

- [REDACTED]
- Architecten
- SDM-ers
- PO-ers en inhoudsdeskundigen RegMeg en ZRPWeb

Relatie

Binnen het programma Tijdige Rechtspraak wordt ook gewerkt aan ‘roosteren en plannen’, waarbij de resultaten van Tijdige Rechtspraak mogelijk bruikbaar zijn voor de digitale oplossing van HBZ.

Uitvoering opdracht

Deze opdracht wordt uitgevoerd door [REDACTED]. Door [REDACTED] is aan [REDACTED] gevraagd om deze opdracht op korte termijn uit te voeren naast zijn bestaande werkzaamheden binnen IVO. Dit kan er toe leiden dat [REDACTED] tot eind augustus meer dan 36 uur per week inzet heeft en mogelijk het maximaal aantal te declareren uren voor externe medewerkers van 1520 per jaar overschrijdt. Door [REDACTED] is akkoord gegeven voor deze mogelijke overschrijding, voor zover deze binnen de uitvoerperiode valt en de mogelijke overschrijding van de 1520 uur is te herleiden naar deze opdracht.

aan: 5.1(2)e
van 5.1(2)e
datum
bijlage(n)
onderwerp Concept opdrachtformulier BA Q2 – Hoog risicozaken

Opdracht

Naar aanleiding van een ontvangen aanvraag is onderstaande opdracht gedefinieerd.

Algemeen

Titel opdracht: IV-Ondersteuning hoog beveiligde zittingszalen?? (projectnaam?)
Opdrachtgever: 5.1(2)e, portefeuillehouder Straf
Budgethouder: ?
Inhoudelijk contactpersoon: 5.1(2)e
Contactpersoon BA: 5.1(2)e, 5.1(2)e
Contactpersoon IM: 5.1(2)e
Andere betrokkenen:
Borging kwaliteit:
Financiering:
Beoogde uitvoerperiode: 1 April 2022 – 30 juni 2022

Opdrachtomschrijving

De rechtspraak kent twee locaties, de bunker en Schiphol, waar hoog risico zittingen (de zogenoemde categorie 5 zaken) kunnen plaatsvinden. De planning van de zalen wordt steeds moeilijker: er moet lang van te voren worden gepland; toenemend aantal hoog risico zaken, beperkte zalencapaciteit, en onduidelijkheid over de definitie van hoog risico zaken. Daarnaast worden er twee nieuwe hoog risico locaties gebouwd: Lelystad en Vlissingen; deze zijn niet eerder beschikbaar dan na 2028. Ook wordt gekeken naar het aanwijzen van een aantal extra beveiligde locaties (categorie 4 locaties), om zaken met een verhoogd risico (categorie 4) in te laten plaatsvinden. De rechtspraak is momenteel bezig met een project om het geheel van hoog risicozaken en zalen opnieuw vorm te geven en beter in te richten. Om de planning van hoog risicozaken in de toekomst beter vorm te geven is er behoefte aan betere ondersteuning in de informatie voorziening. De vraag is op welke manier IVO de rechtspraak in dit plan- en monitoringsproces van hoog risico zalen kan ondersteunen.

De beoogde toekomstige IV-oplossing of systeem moet vraag en aanbod bij elkaar kunnen brengen en af kunnen stemmen, om op die manier de schaarste in de beveiligde zalencapaciteit de komende jaren het hoofd te kunnen bieden. De informatiestroom loopt van misdrijf tot mogelijk uitspraak in cassatie. De categorisering van een zaak moet periodiek worden herbeoordeeld.

Aanleiding opdracht

Het project bekijkt momenteel het geheel van hoog risicozaken. Er wordt een nieuwe categorisering van risicozaken ontwikkelt met invulling in 5 categorieën waar dit er voorheen 4 waren. Het PRO is

opdrachtgever van dit project. Naar verwachting van het Openbaar Ministerie is er een toename te verwachten van tussen de 20% en 25 % op jaarbasis de komende jaren van het aantal hoog risicozaken. Er wordt een landelijke entiteit opgericht om zorg te dragen voor de planning van de beveiligde zalen (categorie 4 én 5), alsmede de coördinatie rondom risicovolle zittingen. Deze entiteit zal informatie tot zijn beschikking moeten hebben om de planning en coördinatie te kunnen uitvoeren. Aanleiding is de toename in het aantal hoog risicozaken, het capaciteitstekort en daarmee behoefte aan betere sturing door een te richten landelijke entiteit.

Huidige situatie

Momenteel bestaat er vanuit IVO geen IV-ondersteuning op het gebied van planning en monitoring van hoog risicozaken of zalen of inzicht in de wens of huidige lokale oplossingen om aan deze behoefte te voldoen.

Gewenste situatie

Een applicatie die het plannings- en monitoringsproces van hoog risico zalen ondersteund. Een eerste stap is:

- Inzicht te krijgen in de wens en behoefte rondom hoog risicozaken.
- Een getoetste en heldere set van requirements.
- Een eerste oplossingsrichting of strategie om dit proces te ondersteunen.
- Hoog over procesbeschrijving van hoog risicozaken.

Op basis van business analyse is inzicht of en zo ja, welke bestaande applicatie() het plannings- en monitoringsproces van hoog risico zaken te kunnen aanmerken, evalueren, monitoren en te kunnen gebruiken rondom coördinatie en planning door de landelijke entiteit.

Planning opdracht

Gewenste startdatum: z.sm.
Gewenste opleverdatum: 30 juni 2022.
Locatie uitvoeren opdracht: Uniceflaan, Gerechten.
Eventuele toelichting:

Op te leveren producten

- ✚ Getoetste set aan features
- ✚ Hoog over proces beschrijving hoog risicozaken
- ✚ Scenario's voor ondersteuning van het plannings- en monitoringsproces hoog risico zaken met voor- en nadelen; verwachte impact om applicatie geschikt te maken en eerste financiële indicatie
- ✚ Advies oplossingsrichting

datum
onderwerp
pagina 3 van 4

Binnen scope

- Advies rondom vervolg
- Oplossingsstrategie en mogelijke fit-gap

Buiten scope

- Realisatie oplossing voor IV-ondersteuning

Uit te voeren werkzaamheden

- Interviews met planners hoog risico zaken bij de verkeerstoren Amsterdam, Rotterdam en/of Noord Holland
- Interviews met Beveiligingscoördinatoren van Amsterdam (de Bunker), Noord-Holland (JCS Schiphol en Rotterdam (zaal 35). Zij zullen in de toekomst medeverantwoordelijk zijn voor de categorisering van de strafzaken.
- Interview met rechterlijk bestuurslid (voorstel zou zijn 5.1(2)e [REDACTED], rechterlijk bestuurslid rechtbank Midden Nederland en voorzitter van de stuurgroep van het project toewijzen van HBZ; <Hij weet hiervan en dat hij mogelijk benadert gaat worden door jullie, hij leest op dit moment mee in de requirements voor de nieuwe landelijke coördinator hoog risicozaken. Dat zal in de toekomst een rechter zijn uit de regiegroep strafrecht, waar hij op dit moment ook lid van is; hij kijkt dus naar de meer ‘bestuurlijke relevante’ requirements>

Risico's

- Beschikbaarheid van medewerkers
- Over-planning en capaciteitsvraag van andere projecten

Kosten

Randvoorwaarden / bijzonderheden

Randvoorwaarden:

Bijzonderheden:

Opmerkingen:

Gerelateerd aan

Gerelateerde systemen:

Niet gerelateerd aan een systeem. In de voorbereiding zijn 5.1(2)i [REDACTED] genoemd als mogelijke oplossing. Binnen deze analyse zal dit worden getoetst

Gerelateerde releases:

Gerelateerde documentatie:

Communicatie

Overlegstructuur:	Onregelmatig
-------------------	--------------

datum
onderwerp
pagina 4 van 4

Overlegfrequentie:	Regelmatige afstemming met 5.1(2)e
Escalatie	5.1(2)e

Agenda Stuurgroep toewijzing HBZ

Datum 05-08-2022

Tijd 9:30 – 11:00

Locatie Teams

Voorzitter

-
- A solid grey horizontal bar.
- 1 **Opening**
 - 2 **Vaststellen agenda**
 - 3 **Mededelingen**
 - 4 **Vaststellen aangepast profiel en taken kwartiermaker landelijk coördinator
hoog risico zittingen**
 - 5 **Bespreken vervolgproces (belangstellingsregistratie of andere opties)**
 - 6 **Afsluiting**

aan Regiegroep Veiligheid
van Project Toewijzing van Hoog Beveiligde Zittingsruimte
datum 23 juni 2022
onderwerp Notitie voortgang project toewijzing HBZ

Inleiding

We hebben het verzoek ontvangen om de regiegroep veiligheid middels een notitie te informeren over de voortgang van het project toewijzen HBZ en tijdens de bijeenkomst op 19 mei de systematiek van risicocategorisering op hoofdlijnen te presenteren. In de bijlage wordt de risicocategorisering op een meer detailniveau beschreven. De risicocategorisering is besproken met vertegenwoordigers van de politie, het OM en de NCTV en is door hun positief ontvangen.

Aanleiding project

De behoefte aan het gebruik van extra beveiligde zittingszalen neemt als gevolg van het verhoogde dreigingsniveau toe. Het komt regelmatig voor dat er geen passende extra beveiligde zittingsruimte beschikbaar is, omdat de ruimtes al voor andere zittingen zijn geboekt.

De commissie "hoog beveiligde zittingslocatie ten noorden van de grote rivieren" heeft in haar advies van 28 juni 2021 aan de Raad voor de rechtspraak dringend geadviseerd "het proces van toewijzing, coördinatie en planning van risicovolle strafzittingen in een HBZ te verbeteren door reeds op korte termijn daarop gerichte maatregelen te nemen." Op deze manier dient de huidige zittingszaalcapaciteit optimaal te worden benut.

Procesverloop

Voor de uitvoering van deze opdracht is gekozen voor een projectmatige aanpak. Om die reden is er een projectopdracht geformuleerd en deze is tijdens het PRO van 20 september 2021 geaccordeerd. In oktober 2021 is er een stuurgroep geformeerd en een opdrachtnemer geselecteerd. Op 12 november 2021 is de projectopdracht aan de opdrachtnemer verstrekt, de opdracht luidt:

Formuleer verbetervoorstellen t.a.v. toewijzing van zittingsruimten en de planning en de coördinatie van en rondom risicovolle zittingen. Kom daarbij ook met een aanpak voor de prognose van de benodigde zittingsruimte op middellange termijn (2-3 jaar).

Projectorganisatie

Opdrachtnemer: [REDACTED]

Uitvoerend projectleider: [REDACTED]

Stuurgroep: [REDACTED] (voorzitter), [REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED] en Olav Welling

Projectresultaten

De projectresultaten van het project zijn:

- Actualisering beleidsregels
- Voorstel voor een landelijke gezaghebbende werkwijze voor de toewijzing zittingsruimte aan risicovolle zaken.
- Het inrichten van een prognosesystematiek, die halfjaarlijks inzicht biedt in de vraag naar hoogbeveiligde zittingsruimte voor minimaal de komende twee jaren.
- Een (her)definiëring van de risicocategorieën 4 en 5 strafzaken (incl. criteria die deze risico categorieën meebrengen voor de inrichting van de gerechtsgebouwen).
- Landelijke inventarisatie en beoordeling van de categorie 4 zalen (inclusief overzicht van eventuele fysieke of processuele aanpassingen om te voldoen aan geactualiseerde criteria).
- Realiseren van een actueel landelijk overzicht van risicovolle zaken.
- Realiseren van real-time inzicht beschikbare categorie 4 en 5 zalen.

Voortgang

De werkzaamheden die nodig zijn om de projectresultaten te realiseren zijn uitgewerkt in verschillende werkpakketten. Het project is opgedeeld in twee deelprojecten:

1. Deelproject plannen, coördineren en toewijzen HBZ
2. Deelproject prognosesystematiek HBZ capaciteit

De belangrijkste resultaten zijn

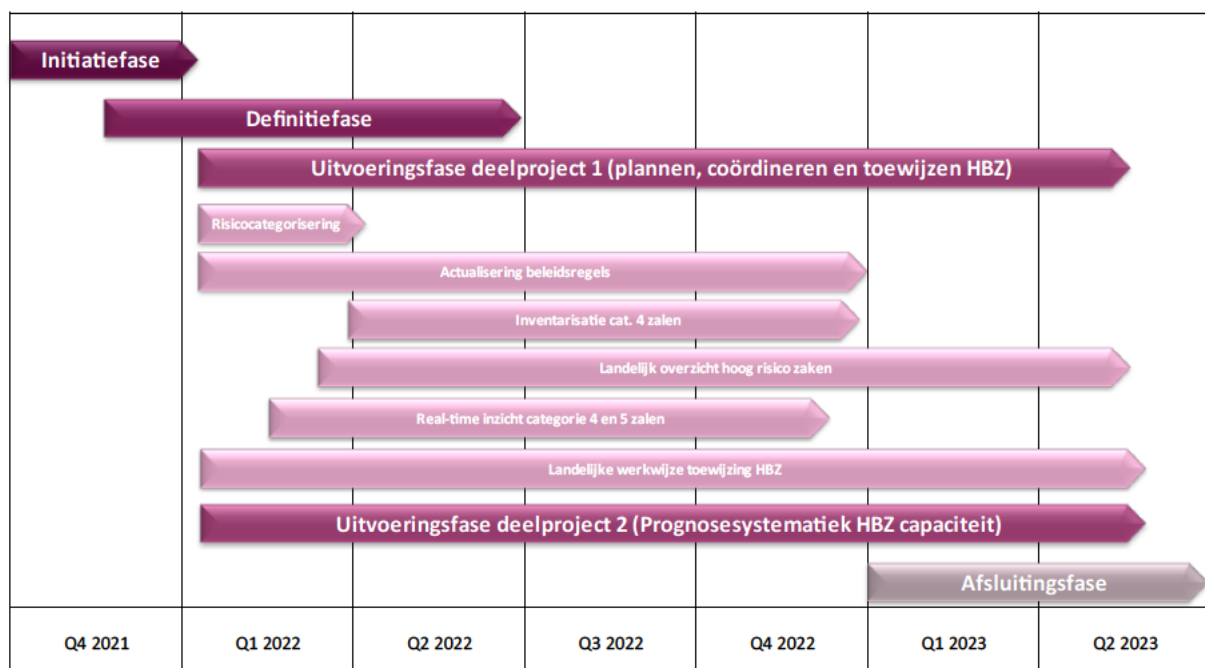
- Voorstel nieuwe risicocategorisering strafzaken gereed
- Voorstel nieuwe prioriteringssysteem strafzaken gereed
- Tekstvoorstel aangepaste beleidsregels gereed en uitgezet in de lijnorganisatie
- Requirements en epics benodigd voor de bouw van applicatie gereed en overgedragen aan supplier (IVO)
- Criteria categorie 4 zalen gereed
- Real – time inzicht voor categorie 5 zaken is voorbereid in ZRP Web en staat gereed in test-omgeving voor gefaseerde uitrol.

Helaas hebben we vanuit het project moeten constateren dat een aantal suppliers die zorg moeten dragen voor het opleveren van producten en/of diensten die essentieel zijn voor de realisatie van de projectresultaten, niet tijdig kunnen. Meer specifiek gaat het om IVO die niet tijdig de benodigde applicatie kan realiseren die nodig is voor het plannen en monitoren van de hoog risico zaken. Ook de verdere actualisatie van de beleidsregels en vaststelling daarvan is door omstandigheden buiten de invloedssfeer van het project vertraagd.

Tot slot is de opdrachtnemer van het project, gedurende een langere periode niet beschikbaar is voor dit project.

Dit alles maakt dat er een nieuwe projectplanning is opgesteld waarbij de einddatum is verschoven van 31 december 2022 naar 30 juni 2023. Daarbij wordt opgemerkt dat ook deze nieuwe tijdsplanning ambitieus is en veel inzet zal vragen van de suppliers om op tijd hun deelresultaten op te leveren.

De aangepaste projectplanning ziet er als volgt uit.

Vervolg

De regiegroep veiligheid zal periodiek geïnformeerd worden over de voortgang van het project.

Voortgangsrapportage Project toewijzing HBZ Juli 2022

Aanleiding project

De behoefte aan het gebruik van extra beveiligde zittingszalen neemt als gevolg van het verhoogde dreigingsniveau toe. Het komt regelmatig voor dat er geen passende extra beveiligde zittingsruimte beschikbaar is, omdat de ruimtes al voor andere zittingen zijn geboekt.

De commissie "hoog beveiligde zittingslocatie ten noorden van de grote rivieren" heeft in haar advies van 28 juni 2021 aan de Raad voor de rechtspraak dringend geadviseerd "het proces van toewijzing, coördinatie en planning van risicovolle strafzittingen in een HBZ te verbeteren door reeds op korte termijn daarop gerichte maatregelen te nemen." Op deze manier dient de huidige zittingszaalcapaciteit optimaal te worden benut.

Procesverloop

In reactie op het advies is opdracht gegeven een onderzoek te laten uitvoeren, met als doel het formuleren van voorstellen om het proces van de toewijzing, coördinatie, planning en prognose van risicovolle zittingen te optimaliseren.

Voor de uitvoering van deze opdracht is gekozen voor een projectmatige aanpak. Om die reden is er een projectopdracht geformuleerd en deze is tijdens het PRO van 20 september 2021 geaccordeerd.

In oktober 2021 is er een stuurgroep geformeerd en een opdrachtnemer geselecteerd.

Op 12 november 2021 is de projectopdracht aan de opdrachtnemer verstrekt, de opdracht luidt:

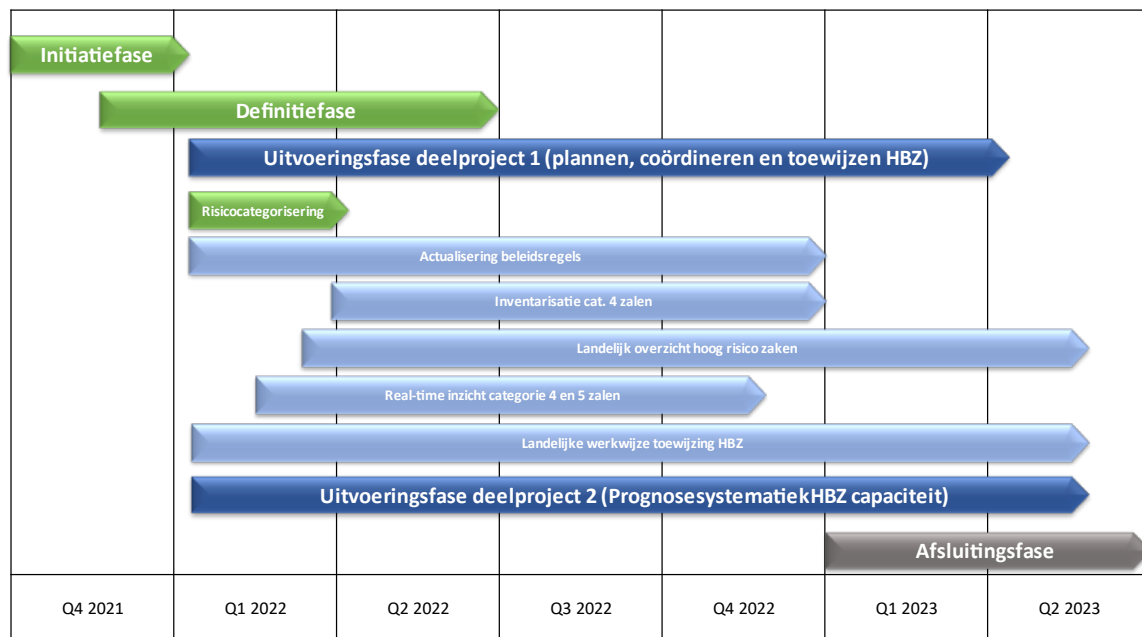
Formuleer verbetervoorstellen t.a.v. toewijzing van zittingsruimten en de planning en de coördinatie van en rondom risicovolle zittingen. Kom daarbij ook met een aanpak voor de prognose van de benodigde zittingsruimte op middellange termijn (2-3 jaar).

De opdrachtnemer is daarbij gevraagd om uiterlijk eind van 2021 over de voortgang te rapporteren en dan een nadere planning af te geven.

Op 14 december 2021 is een eerste stuurgroep bijeenkomst waarin de opdrachtnemer de projectvoortgang heeft gepresenteerd en er afstemming heeft plaatsgevonden over de inhoud van het project.

Voortgang

De meest recente versie van de projectplanning is hieronder opgenomen. De voortgang van de verschillende projectonderdelen zal hierna worden beschreven.

Initiatie- en definitiefase
Beide fases zijn afgerond.

Uitvoeringsfase

De uitvoeringsfase bestaat uit een aantal projectonderdelen die parallel aan elkaar worden uitgevoerd. Hierna zal kort per projectonderdeel de meest relevante stand van zaken beschreven worden.

Projectonderdeel	beschrijving	status
Risicocategorisering	Er is voor de rechtspraak een risicocategorisering voor de strafzaken gemaakt. Deze categorisering zal worden opgenomen in het handboek integrale veiligheid.	afgerond
Actualisering beleidsregels	Beleidsregels zijn in concept gereed en zullen worden meegenomen in de reguliere actualisering van beleidsregels die reeds voor dit jaar in de planning stonden. Omdat deze reguliere actualisatie vertraagd is, zullen de vanuit het project opgeleverde documenten ook later worden vastgesteld. Naar verwachting zal het gehele traject in het	Lopend, maar vertraagd door factoren buiten project.

	najaar van 2022 afgerond zijn.	
Inventarisatie categorie 4 locaties.		

Vervolg

Het PRO zal periodiek geïnformeerd worden over de voortgang van het project door de voorzitter van de stuurgroep. Daarnaast zullen de diverse (deel)projectresultaten ter accordering, dan wel besluitvorming aan het PRO worden voorgelegd.

Onderzoeksresultaten & advies

Project Toewijzing hoog beveiligde zittingsruimte

Datum	19 augustus 2022
Auteur	5.1(2)e

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanpak op hoofdlijnen	4
1.2 Doel van dit document	5
1.3 Scope	5
Factsheet hoog-risico zaken	8
2. Kwantitatieve onderzoeksvragen	10
2.1 Aantal zaken	10
2.2 Hoog-risico zaken uit de afgelopen vijf jaar	15
2.3 Niet-strafzaken	22
2.4 Planning eerste aanleg	23
2.5 Planning tweede aanleg	26
2.7 Doorlooptijd	28
3. Inhoudelijke onderzoeksvragen	32
3.1 Risicofactoren	32
3.2 Videoconferentie	37
4. Aanbevelingen	41
4.1 Kortetermijnmaatregelen	41
4.2 Langetermijnmaatregelen	45
Bronnenlijst	47
Bijlage 1: Onderzoeksvragen ten behoeve van onderzoek naar hoog-risico strafzaken	49
Bijlage 2: Specificatie cirkeldiagrammen en achtergrondinformatie	50

1. Inleiding

Vanuit het Presidenten-Raad-Overleg (PRO) heeft het project 'Toewijzing hoog beveiligde zittingsruimte' de opdracht gekregen om verbetervoorstellen te formuleren ten aanzien van de planning, toewijzing en coördinatie van hoog-risico zaken, en een prognosesystematiek te ontwikkelen om de vraag naar hoog beveiligde zittingsruimte (HBZ) in de toekomst te voorspellen.¹ Om aan deze opdracht te voldoen is inzicht in de hoog-risico zaken vereist zodat het capaciteitsmanagent van HBZ en andere processen in en rondom hoog-risico zaken waar mogelijk verbeterd kunnen worden.² Hiervoor zijn kwantitatieve en inhoudelijke inzichten nodig over de aard en omvang van hoog-risico zaken en andere relevante aspecten. Voor het verkrijgen van deze inzichten zijn onderzoeksvragen opgesteld en geaccordeerd tijdens de stuurgroep bijeenkomst van 2 februari 2022.³ De antwoorden op de onderzoeksvragen zullen tot de gewenste kwantitatieve en inhoudelijke inzichten leiden. Door middel van het uitvoeren van een praktijkonderzoek zijn deze onderzoeksvragen beantwoord (zie paragraaf 1.1).

Leeswijzer

De resultaten van het praktijkonderzoek komen in dit rapport als eerste aan bod. Daarna worden de conclusies uit een verdiepend theoretisch onderzoek over videoconferentie besproken. Dit theoretisch onderzoek is uitgevoerd om de inzet van videoconferentie te onderzoeken als beheersmaatregel om veiligheidsrisico's te verminderen. Door het gebruik van videoconferentie kan een verdachte op afstand worden berecht zonder fysiek aanwezig te zijn in de zittingszaal. Dit kan risico's verminderen of elimineren ten aanzien van vluchtgevaar en andere risico's veroorzaakt door de fysieke aanwezigheid van de verdachte in de HBZ. Doordat een verdachte op de locatie van detentie de zitting kan volgen hoeft er geen of minder gebruik te worden gemaakt van HBZ: dit komt de schaarse HBZ-capaciteit ten goede. Vanuit het project wordt er dan ook gekeken naar manieren om de vraag naar deze capaciteit te verminderen. Onderzocht is of videoconferentie een geschikte maatregel is om dit te realiseren. Gekeken is naar het beveiligingsperspectief en hoe deze maatregel zich verhoudt tot het aanwezigheidsrecht en andere samenhangende rechten die een verdachten heeft op grond van artikel 6 Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM): namelijk het recht op rechtsbijstand en vertolking. Tot slot bevat het rapport aanbevelingen over de structurele inzet van videoconferentie als beheersmaatregel en aanbevelingen op basis van het praktijkonderzoek. Deze aanbevelingen zijn geformuleerd om het project 'Toewijzing hoog beveiligde zittingsruimte' te adviseren over diverse relevante onderwerpen die een rol spelen in en rondom hoog-risico zaken. Dit advies bevat aandachtspunten en denkrichtingen die als input gebruikt kunnen worden bij het opstellen van de eerdergenoemde verbetervoorstellen die het project gaat opleveren.

¹ Bron: projectplan van het project 'Toewijzing HBZ'.

² Op grond van de Minimumnorm uitwijk risicovolle zittingen is een hoog-risico zaak (categorie-4 zaak volgens de huidige risicocategorisering) 'een terechtzitting waarbij vanuit het oogpunt van de veiligheid van personen, de achtergrond van de te berechten verdachten, het vluchtgevaar van gedetineerde verdachten, handhaving van de openbare orde of vanwege noodzakelijke maatregelen ten behoeve van bijzondere getuigen, uitwijk naar een bijzondere zittingszaal geïndiceerd is.'

³ Zie bijlage 1

1.1 Aanpak op hoofdlijnen

Om tot de onderzoeksresultaten in dit rapport te komen, zijn ten eerste de hoog-risico zaken die in de afgelopen vijf jaar zijn behandeld, geïnventariseerd. Dit is gedaan middels een uitvraag op 28 maart 2022 bij de beveiligingscoördinatoren (BVC'ers) en de hoofden Verkeerstoren van alle gerechten. Voor deze uitvraag is een enquête opgesteld die is verspreid onder de desbetreffende BVC'ers en hoofden Verkeerstoren. De vraag was om zaken aan te leveren die destijds op grond van de huidige risicocategorisering als categorie 4 zaak zijn bestempeld, en waarin een noodzaak was om uit te wijken naar een hoog beveiligde zittingslocatie (HBZ). Het gaat hierbij specifiek om de zaken die in de afgelopen vijf jaar (2017 t/m 2021) zijn behandeld. Aan de hoofden Verkeerstoren werd gevraagd om deze parketnummers aan te leveren inclusief informatie over het aantal geplande zittingsdagen voor deze zaak, het aantal zittingsdagen in HBZ en het aantal verschillende zittingsbehandelingen. Aan de BVC'ers werd eveneens gevraagd om de parketnummers aan te leveren en bijbehorende informatie ten aanzien van: het aantal geplande zittingsdagen voor de zaak, het aantal zittingsdagen in HBZ, het aantal daadwerkelijk gebruikte zittingsdagen, het (strafbare) feit dat ten laste was gelegd, de reden van uitwijk naar een HBZ-locatie, of er sprake was van een verhoogde dreiging en zo ja, wat hiervan de oorzaak was. Deze enquête had dus als doel om kwantitatieve en inhoudelijke informatie te verkrijgen over hoe de coördinatie en planning van risicovolle zaken heeft plaatsgevonden en plaatsvindt, wat de veiligheidsrisico's zijn, waaruit de dreiging bestaat in deze zaken en welke zaken naar hun inschatting kunnen worden aangemerkt als een categorie 4-zaak volgens de op dit moment geldende definitie van een categorie-4 zaak.

Aan de hand van de ingeleverde enquêtes is een totaaloverzicht gemaakt van alle parketnummers van deze zaken. Via een *query* zijn verschillende zaakregistratiesystemen van de Rechtspraak doorzocht, zodat per parketnummer meer informatie beschikbaar kwam.⁴ Het doel van de query was het doen van een automatische uitvraag naar gegevens die anders met de hand per zaak opgezocht hadden moeten worden. Hiertoe is besloten vanwege het grote aantal parketnummers dat is aangeleverd, en daarnaast om van deze zaken een zo volledig mogelijk beeld te kunnen geven. Nadien is onderzocht welke data geschikt was om de kwantitatieve en inhoudelijke onderzoeksvragen te beantwoorden. Door gebruik te maken van analyserende functies in Excel en handmatige analyses is zo tot een antwoord op de meeste onderzoeksvragen gekomen. Per onderzoeksvraag staat in dit document uitgelegd hoe tot een bepaald antwoord is gekomen.

Het theoretisch onderzoek is vervolgens uitgevoerd door middel van een literatuuronderzoek naar relevante wet- en regelgeving, jurisprudentie, onderzoeken en overige literatuur over videoconferentie in strafzaken, het aanwezigheidsrecht, het recht op rechtsbijstand en het recht op vertolking. Een uitgebreidere weergave van dit theoretische kader is te vinden in het onderzoeksrapport 'Risicovolle strafzittingen & de rechten van de verdachten' dat op 22 augustus 2022 aan het project 'Toewijzing hoog beveiligde zittingsruimte' zal worden verstrekt.

⁴ 5.1(2)h

1.2 Doel van dit document

Het doel van dit onderzoeksrapport is om de stuurgroep en projectleden van het project 'Toewijzing HBZ' inzicht te bieden in relevante kwantitatieve en inhoudelijke gegevens ten aanzien van hoog-risico zaken. Aan de hand van deze informatie ontstaat een beeld van de aard en omvang van deze zaken, de gemiddelde doorlooptijd van een hoog-risico zaak, en het aantal benodigde zittingsdagen en -behandelingen. De resultaten zullen als input dienen voor het formuleren van verbetervoorstellen op het gebied van de toewijzing, coördinatie en planning van hoog beveiligde zittingsruimte. Onderzocht zal worden welke gevolgen de nieuwe inzichten hebben en op welke manier zij kunnen leiden tot de inrichting en verbetering van de processen in en rondom hoog-risico zaken.

Het theoretisch onderzoek is uitgevoerd om in kaart te brengen of videoconferentie een voor de doeleinden van het project geschikte beheersmaatregel is om veiligheidsrisico's in hoog-risico zaken te verminderen en HBZ-capaciteit te vergroten. Het doel van dit theoretische onderzoek is het geven van aanbevelingen aan het project ten aanzien van de structurele toepassing van videoconferentie in de behandeling van hoog-risico zaken. Tevens zijn er aanbevelingen op basis van de resultaten van het praktijkonderzoek gegeven. Deze aanbevelingen kunnen door de projectleden als input worden gebruikt worden voor het formuleren van de verbetervoorstellen ten aanzien van de toewijzing, planning en coördinatie van hoog beveiligde zittingsruimte die zij zullen uiteindelijk zullen opleveren.

1.3 Scope

Opgemerkt dient te worden dat niet alle onderzoeksvragen konden worden beantwoord. Doordat bepaalde gegevens om deze vragen te kunnen beantwoorden ontbraken, kon op onderstaande onderzoeksvragen geen antwoord worden gegeven:

Kwantitatieve aspecten

- Hoeveel verschillende zittingsbehandelingen waren er in de hoog-risico zaken in tweede aanleg? (Incl. pro-forma/regiezittingen en zittingen ter zake van voorlopige hechtenis)
- Hoe vaak komt het voor dat zaken niet meerdaags achtereenvolgens kunnen worden gepland, terwijl daar wel de voorkeur naar uit gaat?
- Hoeveel zittingsdagen zijn er ingepland voor deze zaken en hoeveel zittingsdagen zijn uiteindelijk daadwerkelijk gebruikt?

De onderzoeksvraag over het aantal verschillende zittingsbehandelingen in tweede aanleg kon niet worden beantwoord aangezien deze gegevens onjuist waren geregistreerd in het managementinformatiesysteem op basis van NIAS. Enkel het totale aantal zittingsdagen stond correct geregistreerd, waardoor op deze onderzoeksvraag geen betrouwbaar antwoord kon worden gegeven. De onderzoeksvragen over het niet meerdaags kunnen plannen van zaken en de niet-gebruikte zittingsdagen konden niet worden beantwoord omdat deze informatie niet geregistreerd is door de gerechten, en daardoor niet meer te herleiden is. Ook na het verrichten van een aanvullende analyse zal het antwoord op deze vraag niet vindbaar zijn.

Overige opmerkingen

Aanleveren van gegevens door de rechtbanken en gerechtshoven

Van de 11 aangeschreven rechtbanken heeft enkel de rechtbank Limburg geen hoog-risico zaken kunnen terugvinden in de zaakregistratiesystemen. Ook heeft het gerechtshof Amsterdam geen zaken aangeleverd binnen de uiterlijke inleverdatum van 13 mei 2022 ondanks een extra verzoek daartoe van de voorzitter van de stuurgroep. In juli heeft het gerechtshof Amsterdam deze zaken nog kunnen doorgeven. Doordat deze zaken zijn aangeleverd na het voltooien van de analyses voor dit rapport zijn deze zaken (14 onderzoeken in totaal, deels al aangeleverd door de rechtbanken in eerste aanleg) niet meegenomen in de onderzoeksresultaten.

Dit onderzoeksrapport is gebaseerd op de parketnummers die door de hoofden Verkeerstoren en de BVC'ers zijn aangeleverd. Parketnummers van hoog-risico zaken die niet zijn aangeleverd door de gerechten, zijn niet meegenomen in de analyse van dit onderzoek. Onbekend is om hoeveel parketnummers het gaat. Daarnaast is veruit de meeste informatie uit dit rapport afgeleid uit de registratiesystemen uit het managementinformatiesysteem. Dit systeem geeft een zo goed mogelijke weergave van de praktijk. Het kan echter voorkomen dat bepaalde gegevens in de praktijk anders zijn geregistreerd door medewerkers van de gerechten of dat gegevens onjuist, onvolledig of niet geregistreerd worden. Daadwerkelijke, precieze aantallen zouden hierdoor enigszins kunnen afwijken van de conclusies in dit rapport.

Risicocategorisering

In dit rapport is er geen onderscheid gemaakt tussen zaken die volgens de nieuwe risicocategorisering een categorie-4 of 5 zaak zijn. Alle zaken die in de analyse naar voren komen zijn op grond van de huidige risicocategorisering gecategoriseerd als categorie-4 zaken volgens de BVC'ers en hoofden Verkeerstoren. Categorie 4 is op dit moment het hoogste dreigingsniveau, in de nabije toekomst zal deze categorie worden opgesplitst in categorie-4 en 5, waarbij de categorie 5 het hoogste dreigingsniveau zal zijn. Categorie-5 zaken zijn zaken van de buitencategorie: denk hierbij aan het Marengo-proces. De aangeleverde zaken onderscheiden aan de hand van deze nieuwe categorieën bleek niet mogelijk te zijn. Dit komt onder andere doordat de informatie die nodig is voor deze her-categorisering (met name informatie over relevante dreigingsfactoren) niet geregistreerd is en/of incompleet is, en ook niet meer herleidbaar is. Een complete en vooral betrouwbare onderverdeling naar de nieuwe categorie-4 en 5 zaken kon daardoor niet worden gemaakt.

Zaken vanaf 2011, later gespecificeerd (2017 t/m 2021)

Daarnaast dient opgemerkt te worden dat verschillende BVC'ers en hoofden Verkeerstoren naast de hoog-risico zaken van de afgelopen vijf jaar, ook oudere zaken (vanaf 2011) hebben aangeleverd. In de analyse zijn deze zaken ook meegenomen, aangezien zij nog relevante informatie bevatten voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. Het gaat hierbij om 265 parketnummers, hiervan zijn 115 nog niet onherroepelijk volgens de registratie. Deze zaken vallen in beginsel buiten de scope van dit onderzoek, maar zullen nog wel vanuit het project geanalyseerd worden. Dit om na te gaan waarom deze zaken nog niet als onherroepelijk zijn geregistreerd en of deze zaken nog aanvullende inzichten opleveren. In paragraaf 2.2 zijn de categorie-4 zaken uit de afgelopen vijf jaar (2017 t/m 2021) uitgelicht.

Tot slot

Bij de analyse van de onderzoeksvragen is ervanuit gegaan dat de informatie over hoog-risico zaken in de eerste en tweede aanleg (die in de registratiesystemen is opgenomen) correct en volledig is.

Factsheet hoog-risico zaken

Totaal aantal zaken

In totaal zijn er 778 parketnummers aangeleverd (468 niet-onherroepelijk), deze vallen onder 232 verschillende onderzoeken.

Zaken afgelopen vijf jaar (2017 t/m 2021)

In de periode van 2017 t/m 2021 zijn er 152 onderzoeken behandeld: deze vallen onder 511 parketnummers (349 parketnummers zijn niet-onherroepelijk, 98 onderzoeken in totaal). Naast de 511 parketnummers uit de periode 2017 t/m 2021, zijn 265 parketnummers van zaken die vóór 2017 zijn gestart, twee parketnummers zijn van zaken die in 2022 zijn aangevangen.

Niet-strafzaken

Negen niet-strafzaken zijn in extra beveiligde zittingsruimte gehouden: voornamelijk bestuursrechtzaken. Reden van uitwijk in alle zaken is grote mediabelangstelling en een groot aantal andere belangstellenden. Alle zaken vonden plaats in Zaal 35 te Rotterdam.

Gemiddeld aantal zittingsdagen en -behandelingen eerste aanleg

In de jaren 2017 t/m 2021 zijn er in totaal 4.881 zittingsdagen gepland. Uit de 721 parketnummers met een volledige registratie van zittingsdagen is gebleken dat er gemiddeld 10 zittingsdagen zijn ingepland: 6 zittingsdagen voor de inhoudelijke zitting en 4 dagen voor pro-forma/regiezittingen (parketnummerniveau).

In 2017 zijn er per onderzoek gemiddeld 24 zittingsdagen ingepland, in 2018 41 dagen, in 2019 46 dagen, in 2020 34 dagen en in 2021 15 dagen per onderzoek. Dit komt in de periode 2017 t/m 2021 neer op een totaal gemiddelde van 32 zittingsdagen per onderzoek.⁵

Gemiddeld aantal zittingsdagen tweede aanleg

280 parketnummers bleken een volledige registratie van het aantal zittingsdagen in tweede aanleg te bevatten. Gemiddeld zijn er 7 dagen per parketnummer ingepland voor de behandeling in tweede aanleg.

Gemiddelde aantal verdachten

In een hoog-risico zaak zijn er gemiddeld 4 verdachten (per onderzoek). Het gemiddelde aantal verdachten per arrondissement wisselt, onder andere door de behandeling van megazaken.

⁵ Onder één onderzoek kunnen meerdere parketnummers vallen. Dit veroorzaakt het verschil in het aantal gemiddelde zittingsdagen.

Gemiddelde doorlooptijd

Op basis van 96 parketnummers met een juiste registratie is gebleken dat de gemiddelde doorlooptijd 1.514 dagen is, afgerond 4 jaar. De doorlooptijd is het aantal dagen tussen de datum van het eerste verhoor en de datum waarop de uitspraak onherroepelijk is geworden. Dit is dus inclusief een eventueel hoger beroep en/of cassatie.

Doorlooptijd in eerste aanleg

De gemiddelde doorlooptijd in eerste aanleg (op basis van de 96 parketnummers) bedraagt in totaal 652 dagen. De doorlooptijd in eerste aanleg is het aantal dagen tussen de datum van het eerste verhoor, en de datum van de einduitspraak in eerste aanleg.

Doorlooptijd in tweede aanleg

De gemiddelde doorlooptijd in tweede aanleg (op basis van de 96 parketnummers) bedraagt in totaal 755 dagen. De doorlooptijd in tweede aanleg is het aantal dagen tussen de datum van de uitspraak in eerste aanleg en de datum van de uitspraak in tweede aanleg.

Risicofactoren

Van 142 onderzoeken was informatie over de reden van uitwijk naar HBZ en de oorzaak van dreiging beschikbaar. De belangrijkste risicofactor in 91 onderzoeken is (bedreiging van) de veiligheid van personen, en in 37 onderzoeken het grote aantal verdachten.

2. Kwantitatieve onderzoeksvragen

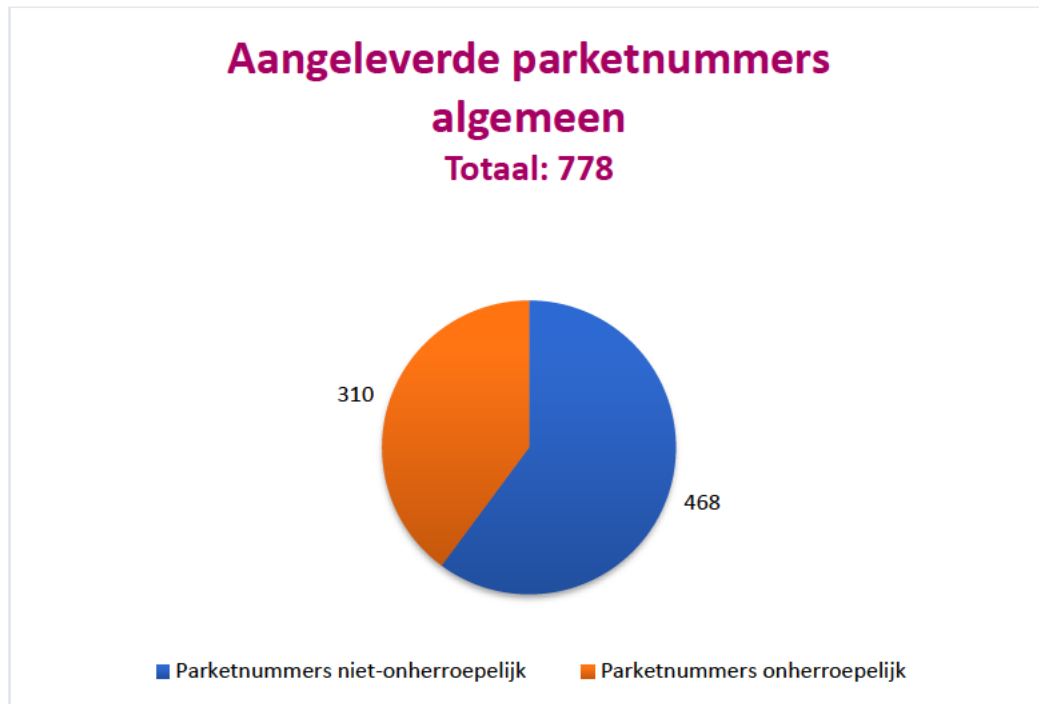
In dit hoofdstuk zullen alle kwantitatieve onderzoeksvragen aan bod komen die konden worden beantwoord. Iedere paragraaf bevat het antwoord op één of meerdere onderzoeksvragen en bevat een onderbouwing hoe tot deze conclusie is gekomen. Een aantal vragen zijn onderzocht op parketnummerniveau, andere vragen op zaakniveau door te kijken naar de bijbehorende onderzoeken. Dit zal per onderdeel worden vermeld en is gedaan om een zo goed mogelijk overzicht te geven van de praktijk.

2.1 Aantal zaken

In deze paragraaf wordt de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Hoeveel hoog-risico zaken lopen er op dit moment?
- Hoeveel hoog-risico zaken zijn er per parket aangeleverd? (Inclusief landelijk en functioneel parket)
- Hoe was en is de verdeling van deze hoog-risico zaken over de verschillende gerechten?
- In hoeveel gevallen werd er hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak in eerste aanleg?
- In hoeveel gevallen werd er cassatie ingesteld tegen de uitspraak van het hof?

In totaal leverde de uitvraag bij de rechtbanken en gerechtshoven 778 parketnummers op van zaken waarvoor uitwijk naar hoog beveiligde zittingsruimte noodzakelijk was. In paragraaf 2.2 staat een specificatie van deze parketnummers voor de afgelopen vijf jaar, de periode 2017 t/m 2021. Deze parketnummers vallen onder 232 verschillende onderzoeken. Dit is onderzocht door te kijken naar de bijbehorende onderzoeknamen waaronder de parketnummers vallen, en het aantal unieke onderzoeken bij elkaar op te tellen. Deze onderzoeknamen zijn destijds aangeleverd door de hoofden Verkeerstoren en de BVC'ers. 310 van de 778 parketnummers staan geregistreerd als onherroepelijk. Dit betekent dat deze zaken zijn afgedaan en niet meer in behandeling zijn binnen één van de gerechten. **5.1(2)h**

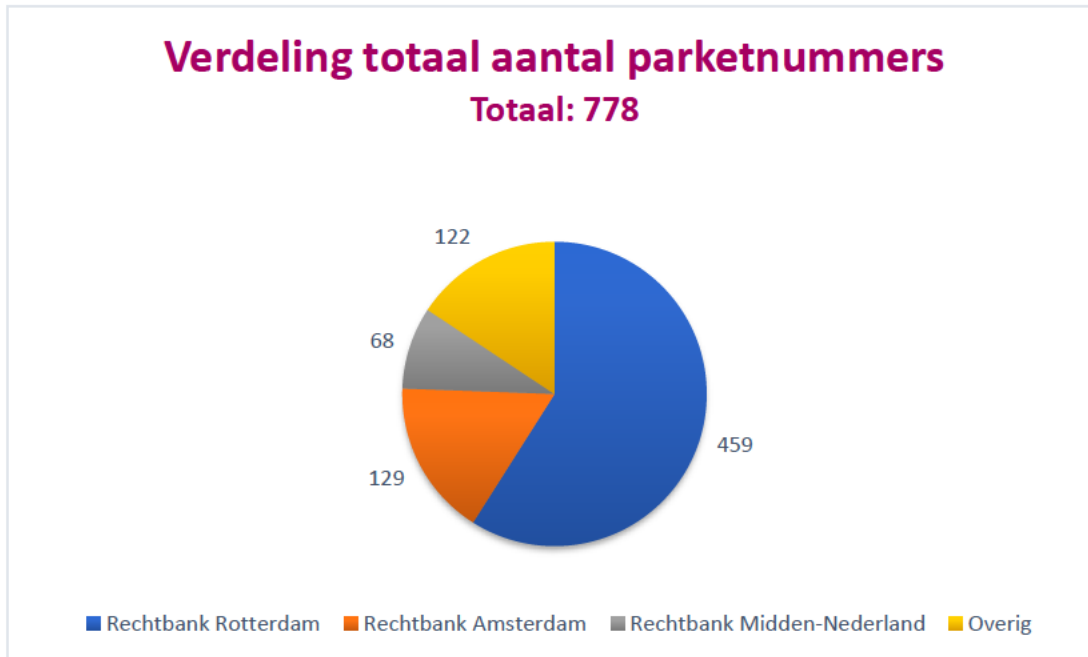

Verdeling van het totale aantal zaken

In totaal zijn er door de rechtbanken dus 778 parketnummers aangeleverd. Om de verdeling van het totale aantal zaken over de verschillende arrondissementen en ressorten te achterhalen is de lijst met aangeleverde parketnummers onderverdeeld op grond van het voorloopnummer van het arrondissement. Vervolgens is het aantal parketnummers per arrondissement geteld om een totaal te berekenen. Daarna zijn deze parketnummers gekoppeld aan de onderzoeken door te kijken naar de bijgevoegde onderzoeknamen.

Opgemerkt dient te worden dat van deze 778 parketnummers er 32 afkomstig zijn van het landelijk parket (20 parketnummers) en het functioneel parket (12 parketnummers). Deze zaken zijn bij de rechtbank Rotterdam aangebracht, die deze parketnummers ook heeft aangeleverd.

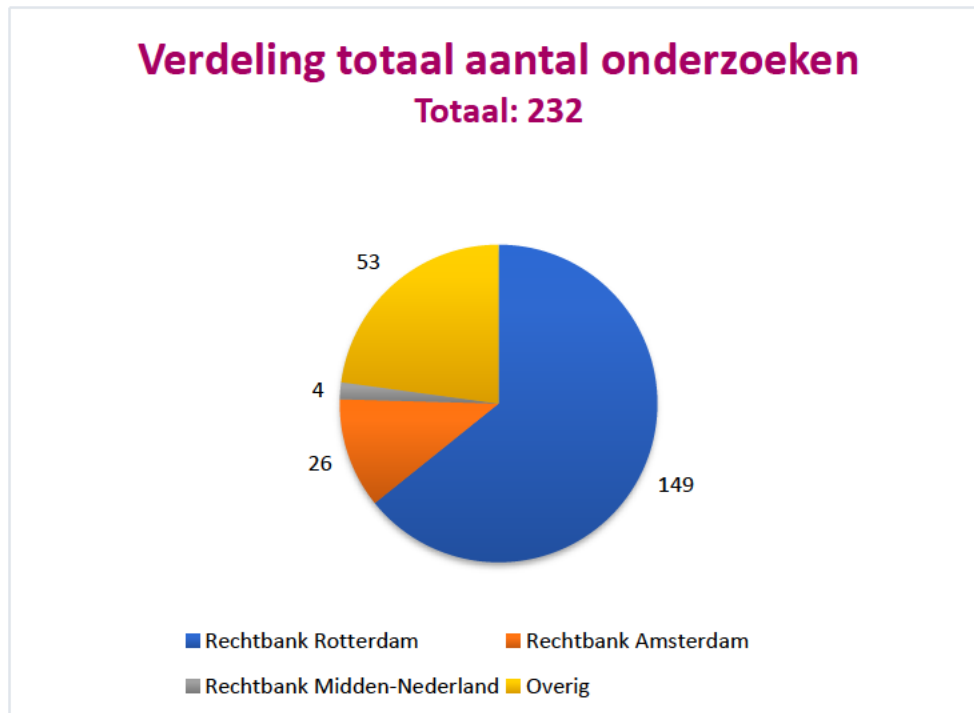
De verdeling van de hoog-risico zaken over de verschillende parketten ziet er als volgt uit*:

*Zie bijlage voor een specificatie van deze parketnummers en bijbehorende onderzoeken

In dit diagram staan enkel de drie rechtbanken die de meeste parketnummers hebben aangeleverd vermeldt, ten dienste van de leesbaarheid. In bijlage 2 staat een specificatie van de categorie 'overig': dit betreft 19.8% van het totale aantal parketnummers. Zoals eerder vermeldt ontbreken de rechtbank Limburg en het gerechtshof Amsterdam in dit overzicht. Dit komt omdat de rechtbank Limburg in hun systemen geen hoog-risico zaken konden vinden die binnen deze rechtbank behandeld zijn, en het gerechtshof Amsterdam geen zaken binnen de termijn heeft aangeleverd.

Op onderzoekniveau ziet deze verdeling van hoog-risico zaken er als volgt uit:

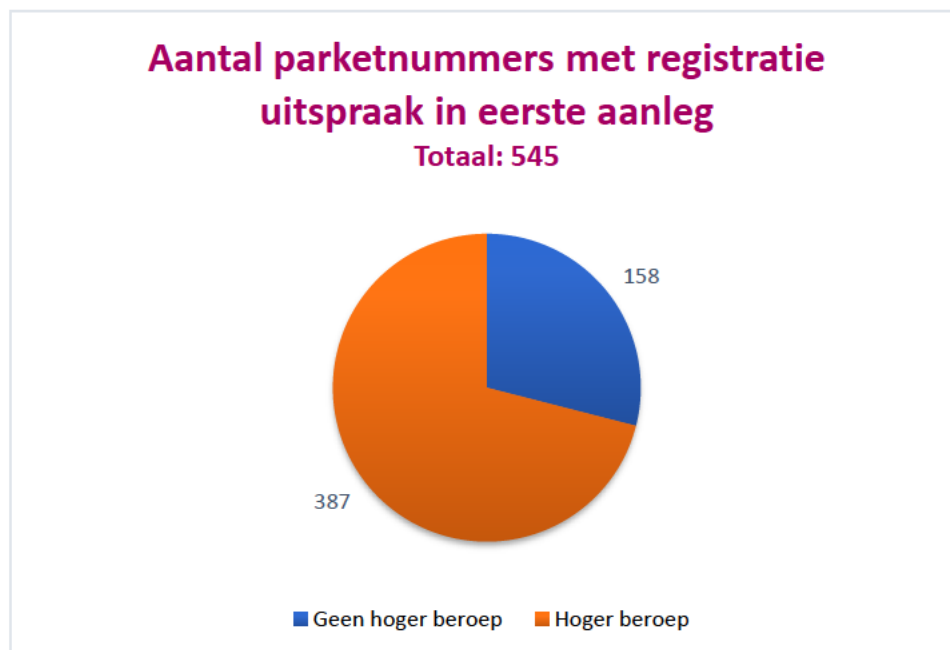

Van de verschillende rechtbanken heeft de rechtbank Noord-Nederland de minste hoog-risico zaken behandeld en de rechtbank Rotterdam de meeste hoog-risico zaken. De BVC'ers van de rechtbank Rotterdam en de rechtbank Amsterdam meldden ook dat er veel zaken vanuit het eigen gerecht in HBZ-locatie zaal 35 (Rotterdam) en HBZ-locatie de Bunker (Amsterdam-Osdorp) zijn behandeld.⁶ Van de drie gerechtshoven die gegevens hebben aangeleverd heeft het gerechtshof 's-Hertogenbosch de minste hoog-risico zaken behandeld en het gerechtshof Den Haag de meeste zaken. Vermoedelijk heeft het gerechtshof Amsterdam echter ook een groot deel hoog-risico zaken behandeld aangezien veel van de aangeleverde parketnummers afkomstig zijn vanuit het arrondissement Amsterdam. Welk gerechtshof in de praktijk de meeste hoog-risico zaken heeft behandeld valt op grond van deze informatie dus niet te concluderen. Wat verder opvalt is dat bepaalde rechtbanken (zoals de rechtbank Amsterdam, Rotterdam en Midden-Nederland) veel zaken hebben behandeld met een groot aantal parketnummers, waaronder veel megazaken. Een groot aantal van de overige rechtbanken behandelt vooral kleinere zaken.

⁶ De locatie van behandeling van de zaak is door de BVC'ers opgegeven in de eerdergenoemde enquête over hoog-risico zaken.

Hoger beroep & cassatie

Bij 545 van de 778 parketnummers (70%) staat geregistreerd dat er een uitspraak in eerste aanleg heeft plaatsgevonden. Dit is onderzocht door te kijken naar het aantal parketnummers in eerste aanleg waarbij een registratie staat van de datum van de uitspraak in eerste aanleg, en het aantal parketnummers van de gerechtshoven hierbij op te tellen.⁷ Bij 387 van de 545 parketnummers (71%) is er een registratie dat in de zaak hoger beroep is ingesteld, 310 zaken zijn zoals eerder vermeldt al onherroepelijk verklaard.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat het managementsysteem ook een registratie van hoger beroep hanteert indien het beroep wordt ingetrokken door een van de procespartijen, er nog geen zitting is omdat het dossier nog wordt gevormd, de zitting nog niet is gepland of als het om een raadkamerzitting gaat in het kader van het verlengen van de voorlopige hechtenis.⁸ Dit komt echter minder vaak voor. Daarnaast is er gekeken naar het aantal parketnummers die een registratie van het instellen van cassatie bevatten. Dit bleek bij 77 van de 778 parketnummers het geval te zijn.

⁷ Hierin komen geen dubbele zaken voor. Tijdens het schrijven van de query zijn dubbele parketnummers al uit de resultaten gefilterd.

⁸ Dit is gebleken door het uitzetten van een interne vraag bij het BICC door data-analiste en schrijfster van de query 5.1(2)e .

2.2 Hoog-risico zaken uit de afgelopen vijf jaar

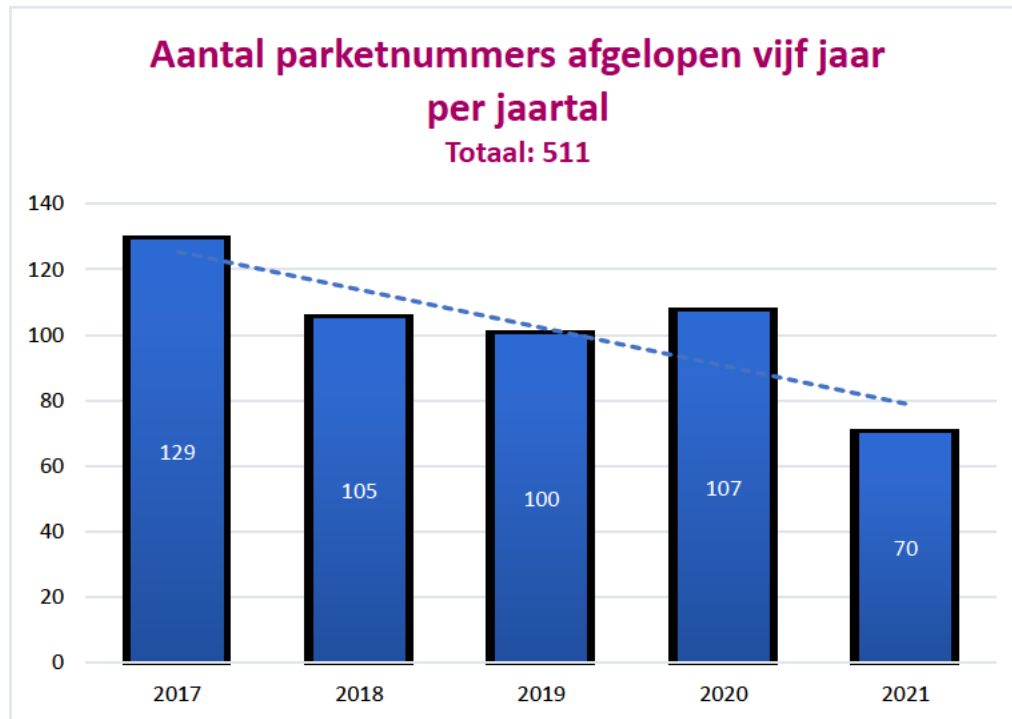
In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de volgende onderzoeksvraag:

- Hoeveel hoog-risico zaken zijn er in de afgelopen vijf jaren geweest?

De afgelopen vijf jaar vonden er in totaal 152 onderzoeken plaats verdeeld over 511 parketnummers. Van deze 511 parketnummers staan er 162 als onherroepelijk geregistreerd in het managementinformatiesysteem, wat betekent dat er volgens dit systeem 349 zaken nog in behandeling moeten zijn. Om gegevens over de hoog-risico zaken van de afgelopen vijf jaar te achterhalen, zijn de parketnummers geselecteerd op basis van het jaartal (laatste twee cijfers van het parketnummer, 2017 t/m 2021). Daarna zijn deze geteld en is in het schema met uitkomsten gekeken of geregistreerd is of de uitspraak al onherroepelijk is verklaard. Hierbij is uitgegaan van de situatie dat de informatie uit het systeem volledig en juist geregistreerd is, en dat in iedere afgedane zaak een notitie van de onherroepelijkheid is toegevoegd.

De verdeling van het aantal parketnummers per jaartal is als volgt:

Nadat gekeken is naar de verdeling van het aantal parketnummers over de jaren 2017 t/m 2021, is gekeken naar de verdeling van deze parketnummers over de verschillende arrondissementen. Hiervoor is per arrondissement op grond van het voorloopnummer en het jaartal van het parketnummer, gekeken naar welke parketnummers de arrondissementen hebben aangeleverd van zaken die in deze periode zijn behandeld. Deze parketnummers zijn bij elkaar opgeteld om tot een totaal van het aantal zaken per arrondissement te komen. Ten slotte is per arrondissement gekeken naar het aantal onderzoeken waar deze parketnummers onder vallen. De zaken die de rechtbank Zeeland-West-Brabant heeft aangeleverd zijn als enige rechtbank niet opgenomen in onderstaand overzicht omdat dit allen zaken zijn die vóór 2017 plaatsvonden.

COVID-19

Wat opvalt is dat het aantal parketnummers per jaar is gedaald ten opzichte van 2017, terwijl de verwachting is dat het aantal hoog-risico zaken zou toenemen en verder gaat toenemen in de toekomst.⁹ Op basis van onderzoek door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) kan geconcludeerd worden dat de jaren 2019 t/m 2021 niet representatief zijn voor de verwachte toename van hoog-risico zaken door de gevolgen van COVID-19 en specifiek de lockdowns. Tijdens de eerste lockdown vanaf 17 maart 2020 vond een formele sluiting van de gerechten plaats.¹⁰ Alleen urgente zaken gingen door, zaken waarbij anders de rechten van de verdachte in het geding zouden komen of de veiligheid van slachtoffers.¹¹ Wat strafzaken betreft ging het hier met name om voorgeleidingen of zaken met betrekking tot de hechtenis van verdachten.¹² Deze zaken werden tijdens de lockdown nog steeds ingepland. Het WODC heeft onderzoek verricht naar het effect van COVID-19 op de strafrechtketen. Ten aanzien van strafzaken concludeerde het WODC dat de voorraad zaken tijdens de lockdown erg steeg, echter was de voorraad in februari 2021 al weer op hetzelfde niveau als in maart 2020 (voor de lockdown).¹³ In een ander rapport van de WODC werd geconcludeerd dat het aantal strafzaken dat voor de rechter komt de afgelopen jaren ook is gedaald door een afname van geregistreerde criminaliteit.¹⁴ De coronacrisis heeft dus invloed gehad op de behandeling van strafzaken in het algemeen en daardoor ook op hoog-risico strafzaken.

⁹ Kamerstukken II 2019/20, 3647135, 218.

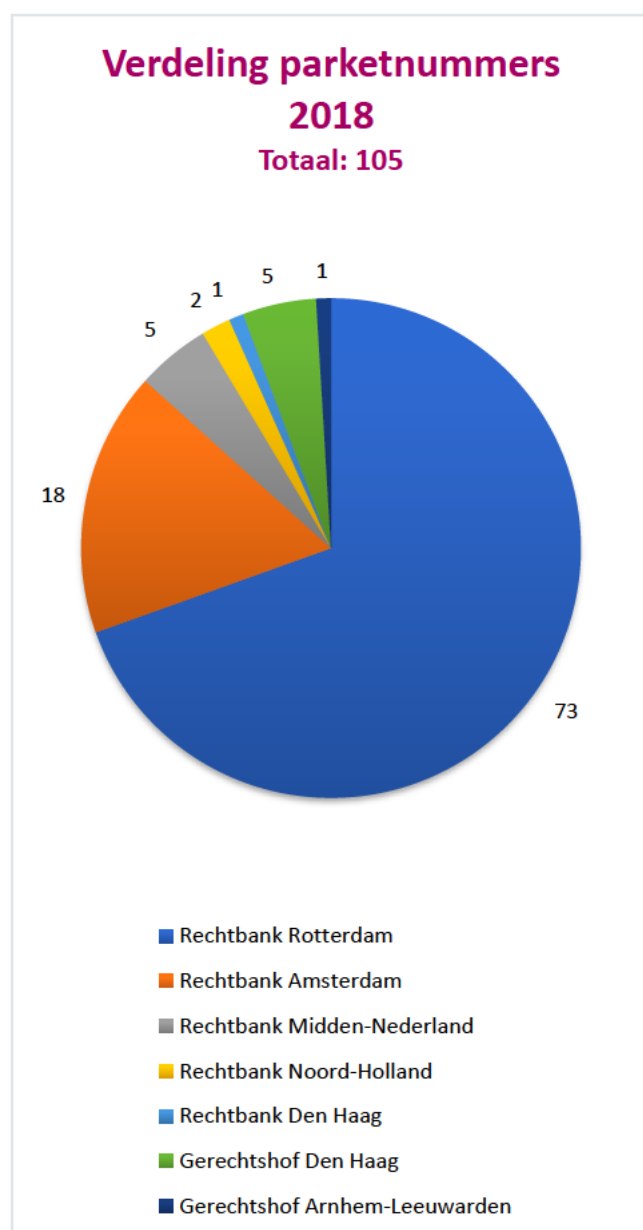
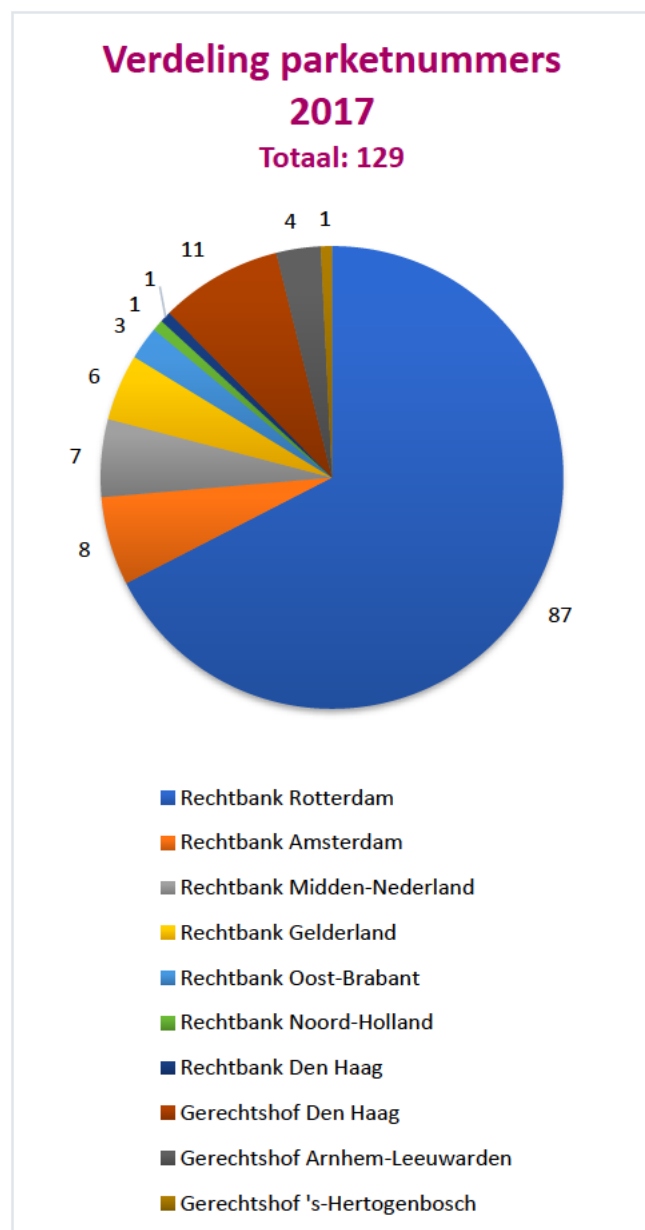
¹⁰ 'Vanaf dinsdag sluiten de gerechten, urgente zaken gaan wel door', Raad voor de Rechtspraak, rechtspraak.nl.

¹¹ Moolenaar & Choenni, 'Effect van COVID-19 op de strafrechtketen', WODC 18 oktober 2021.

¹² Kamerstukken II 2019/20, 3647135, 218.

¹³ 'Vanaf dinsdag sluiten de gerechten, urgente zaken gaan wel door', Raad voor de Rechtspraak, rechtspraak.nl.

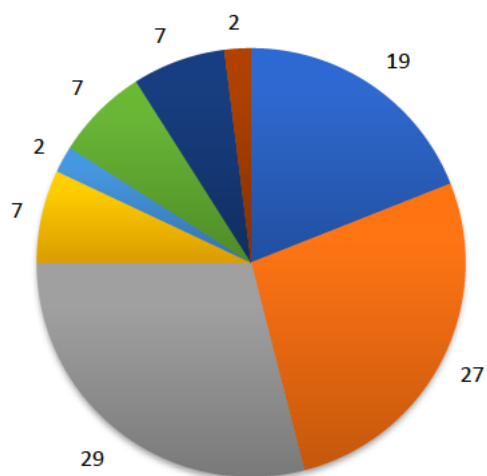
¹⁴ Meijer, Moolenaar e.a., 'Criminaliteit en rechtshandhaving 2020', WODC 18 oktober 2021.

Verdeling parketnummers

2019

Totaal: 100

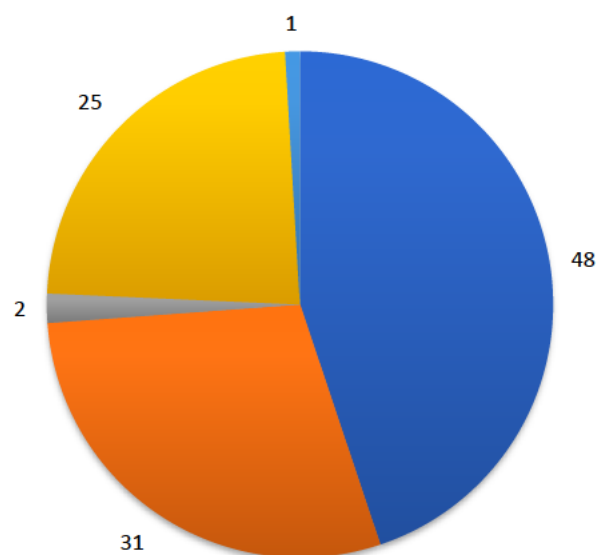

- Rechtbank Rotterdam
- Rechtbank Amsterdam
- Rechtbank Midden-Nederland
- Rechtbank Noord-Holland
- Rechtbank Den Haag
- Gerechtshof Den Haag
- Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden
- Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Verdeling parketnummers

2020

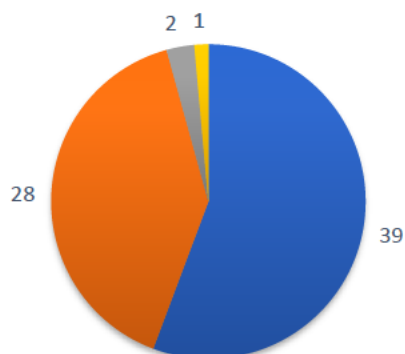
Totaal: 107

- Rechtbank Rotterdam
- Rechtbank Amsterdam
- Rechtbank Overijssel
- Rechtbank Midden-Nederland
- Gerechtshof Den Haag

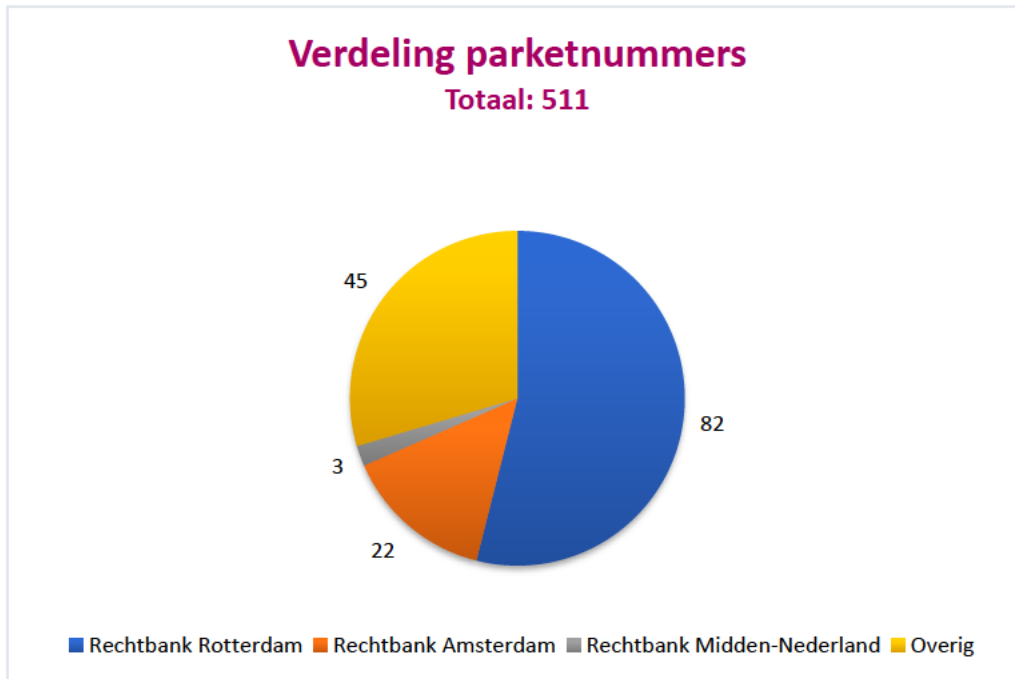
Verdeling parketnummers 2021

Totaal: 70

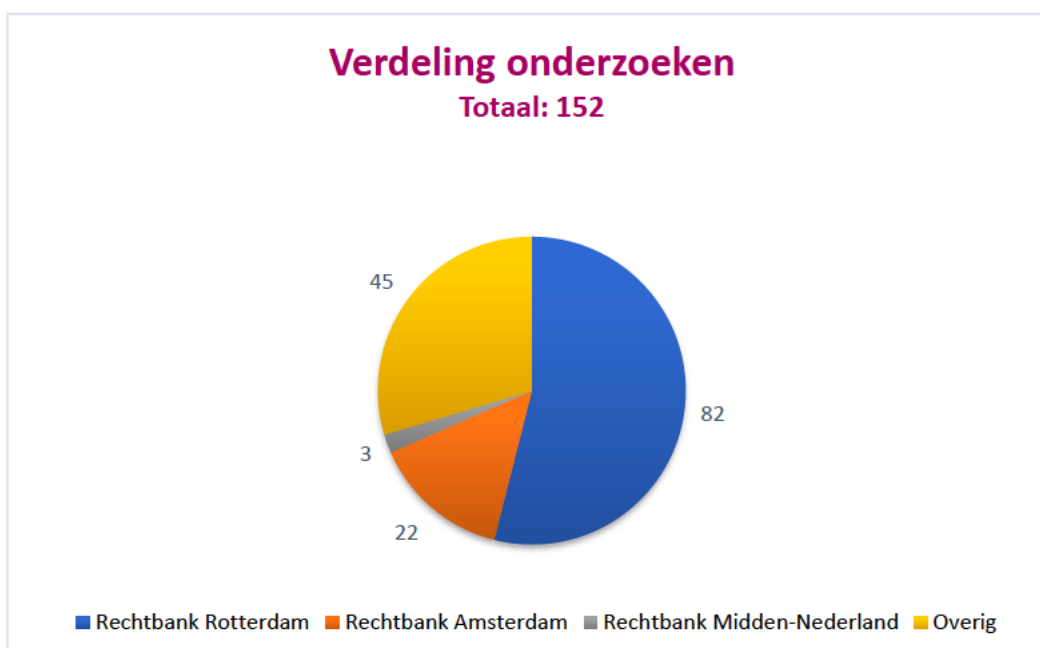

- Rechtbank Rotterdam
- Rechtbank Amsterdam
- Rechtbank Midden-Nederland
- Rechtbank Noord-Holland

Als vervolgens gekeken wordt naar de totale hoeveelheid parketnummers en bijbehorende onderzoeken in de periode 2017 t/m 2021, ziet de verdeling over de arrondissementen er als volgt uit:

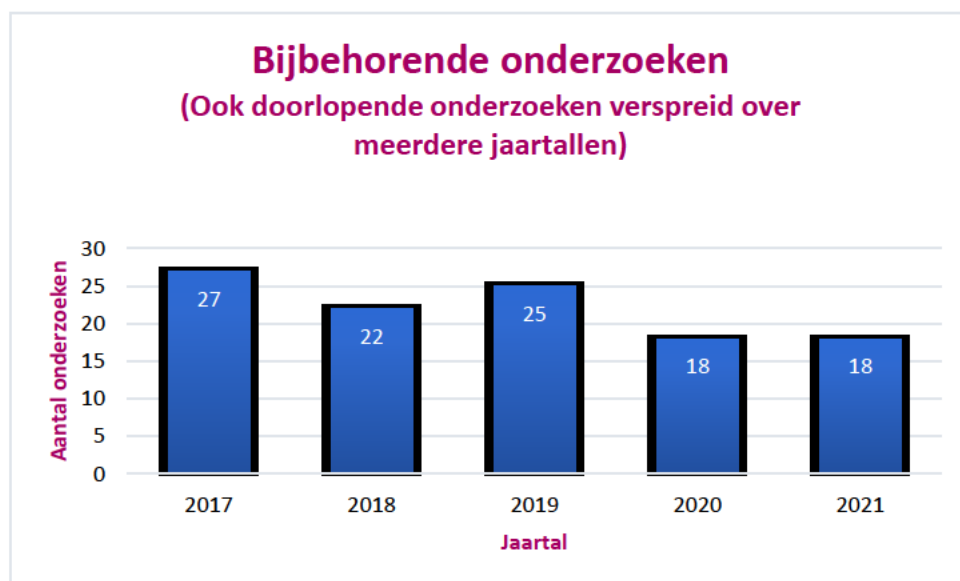
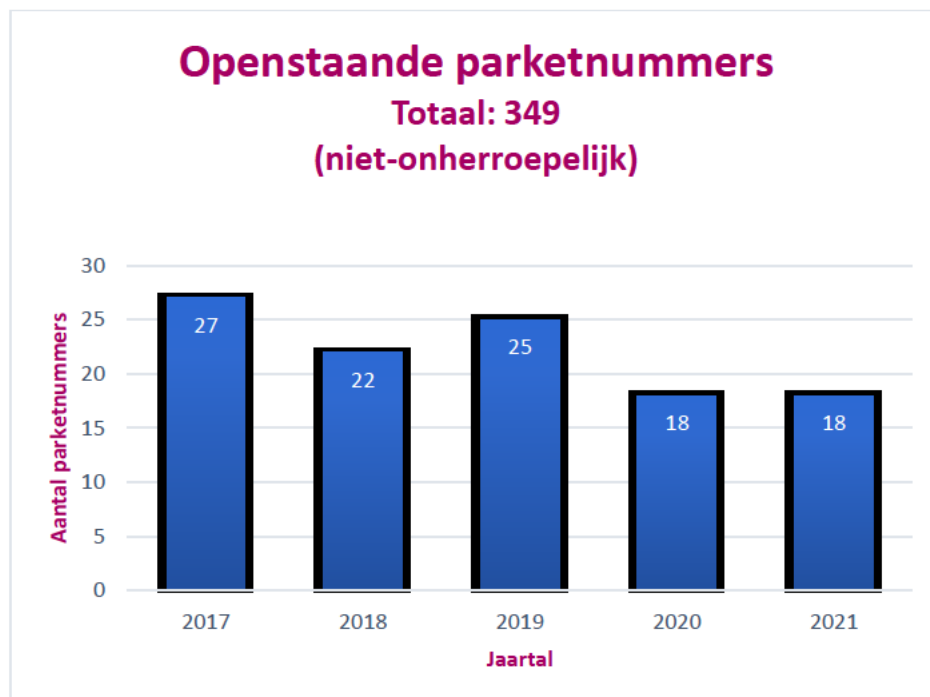

Er is gekozen om wederom de drie rechtbanken die de meeste parketnummers hebben aangeleverd uit te lichten omwille van de leesbaarheid van het cirkeldiagram. Een specificatie van de categorie 'overig' staat in bijlage 2.

Wederom valt op dat de meeste zaken vanuit de rechtbanken Rotterdam, Amsterdam en Midden-Nederland komen, de minste zaken komen vanuit de rechtbanken Noord-Nederland, Overijssel en Oost-Brabant.

Om een beeld te schetsen van de hoeveelheid onderzoeken en parketnummers die nog niet onherroepelijk zijn verklaard, en daardoor nog niet zijn afgerond, is gekeken naar het aantal parketnummers en onderzoeken waarbij nog geen registratie van de onherroepelijkheid is toegevoegd. In totaal zijn dit 349 parketnummers en 74 onderzoeken.

Als men kijkt naar alle parketnummers uit de periode 2017 t/m 2021 en naar het aantal bijbehorende onderzoeken die nog niet onherroepelijk zijn verklaard, kan geconcludeerd worden dat 74 van de 152 onderzoeken nog geen registratie van de onherroepelijk bevatten.

2.3 Niet-strafzaken

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de volgende onderzoeksvragen:

- Hoeveel niet-strafzaak zittingen hebben gebruik gemaakt van de categorie 4 zalen in de afgelopen 5 jaar.
- Wat is de reden waarom voor deze niet strafzaken is uitgeweken naar een HBZ locatie?
- Om welke feiten gaat het in niet-strafzaken die gebruik hebben gemaakt van de hoog beveiligde zittingszalen?

Naast de 778 parketnummers die zijn opgenomen in de query, zijn er ook (parketnummers van) niet-strafzaken aangeleverd die in het verleden zijn aangemerkt als een categorie 4-zaak door de BVC'er van de rechtbank Rotterdam. Deze konden helaas niet worden meegenomen in de query vanwege het format van de parketnummers en doordat sommige parketnummers niet konden worden teruggevonden in de systemen. Daardoor konden deze zaken niet gezocht worden in het managementinformatiesysteem. In totaal zijn 9 extra aangeleverde parketnummers, parketnummers van niet-strafzaken. Een specificatie van deze parketnummers staat in bijlage 2.

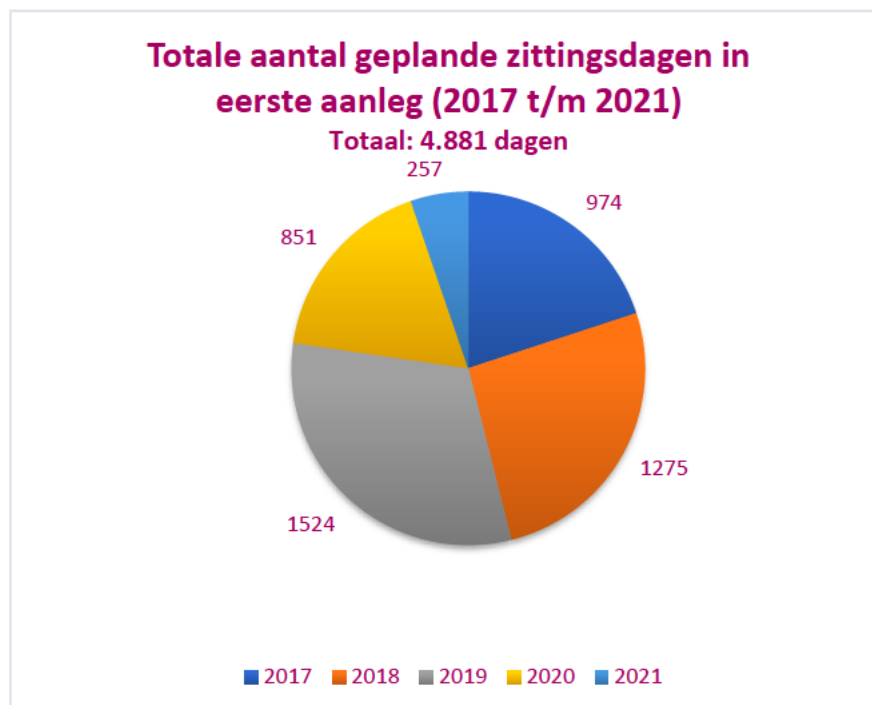
2.4 Planning eerste aanleg

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de volgende onderzoeksvragen:

- Hoeveel zittingsdagen waren er in eerste aanleg in een hoog beveiligde zittingszaal?
- Hoeveel verschillende zittingsbehandelingen waren er in de hoog-risico zaken in eerste aanleg (incl. pro-forma/regiezittingen en zittingen ter zake van voorlopige hechtenis)?

Om het gemiddelde aantal zittingsdagen te bepalen is er gekeken naar de 778 aanleverde parketnummers. Hierbij bleken 721 parketnummers een volledige registratie van zittingsdagen in eerste aanleg te bevatten om dit te berekenen. Van deze 721 parketnummers is onderzocht hoeveel zittingsdagen er gemiddeld hebben plaatsgevonden. Dit gemiddelde is berekend door het totaal aantal zittingsdagen in eerste aanleg, te delen door het aantal parketnummers met een juiste registratie. Hieruit is gebleken dat er per parketnummer gemiddeld 10 zittingsdagen in totaal zijn gehouden. Dit zijn gemiddeld 6 inhoudelijke zittingen en 4 pro-forma/regiezittingen.¹⁵

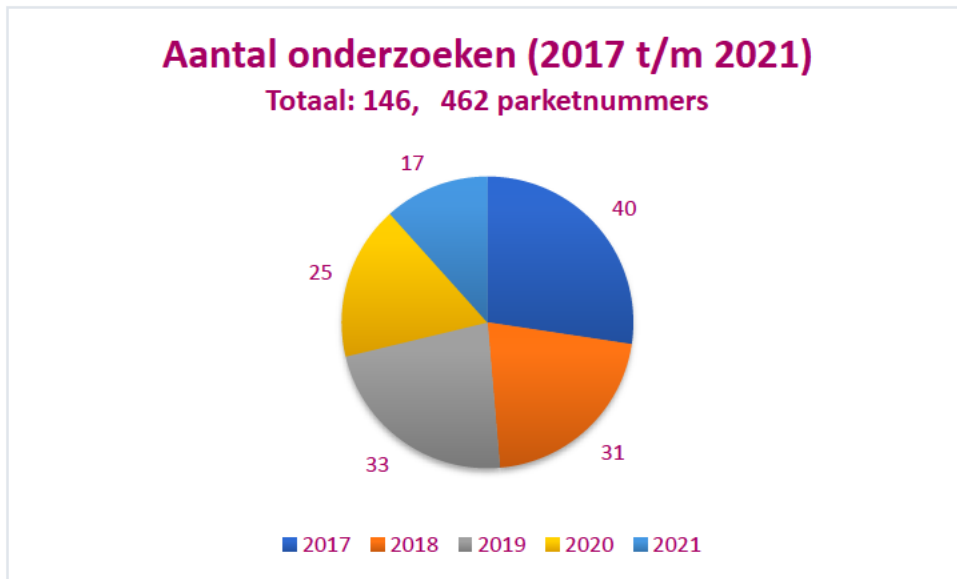
Tevens is onderzocht wat het aantal geplande zittingsdagen is in de onderzoeken van de afgelopen vijf jaar, om ook het gemiddelde aantal zittingsdagen op onderzoekniveau te berekenen. 462 parketnummers die in de jaren 2017 t/m 2021 zijn behandeld bleken een juiste registratie te bevatten om dit te kunnen berekenen. Eerst is gekeken hoeveel zittingsdagen er in totaal in eerste aanleg zijn gehouden. Hieruit volgde dat er in totaal 4.881 zittingsdagen zijn gepland om hoog-risico zaken te behandelen in de afgelopen vijf jaar.

¹⁵ Het managementinformatiesysteem waaruit deze informatie is herleid, categoriseert pro-forma en regiezittingen als één grootte. Daardoor is niet meer te herleiden hoe de verdeling van deze zittingen in pro-formazittingen en regiezittingen is.

Door het totale aantal onderzoeken (zaken) per jaartal te berekenen, is onderzocht om hoeveel onderzoeken het per jaar gaat. Vervolgens is gekeken naar de arrondissementen waar deze onderzoeken zijn behandeld, en is per jaartal en arrondissement gekeken naar het gemiddelde aantal zittingsdagen per onderzoek.

In een cirkeldiagram kan deze verdeling van het aantal onderzoeken, verspreid over de jaartallen als volgt worden weergegeven.

Van deze 146 onderzoeken is onderzocht welke rechtbank de zaak heeft behandeld, en is per arrondissement het gemiddelde aantal zittingsdagen per onderzoek berekend. Door het voorloopnummer en jaartal van de parketnummers te onderzoeken is gekeken naar de afkomst van de onderzoeken. Vervolgens is bij deze onderzoeken per arrondissement gekeken naar het gemiddelde aantal zittingsdagen per onderzoek, door te kijken naar de registratie van het totale aantal zittingsdagen, en hier een gemiddelde van te berekenen. Het totale aantal zittingsdagen per onderzoek en jaartal is berekend door het totaal aantal zittingsdagen per jaar te delen door het aantal verschillende onderzoeken per jaar. In 2017 zijn er per onderzoek gemiddeld 24 zittingsdagen ingepland, in 2018 41 dagen, in 2019 46 dagen, in 2020 34 dagen en in 2021 15 dagen per onderzoek. Dit komt in de periode 2017 t/m 2021 neer op een totaal gemiddelde van 32 zittingsdagen per onderzoek.¹⁶

¹⁶ Hierbij dient opgemerkt te worden dat sommige onderzoeken over meerdere jaren lopen.

Per arrondissement ziet de verdeling er als volgt uit:

Rechtbank	Aantal onderzoeken*	Gemiddeld aantal zittingsdagen per onderzoek
Jaar: 2017		
Den Haag	1	5
Noord-Holland	1	6
Gelderland	1	11
Oost-Brabant	2	4
Amsterdam	4	18
Midden-Nederland	4	36
Rotterdam	27	7
Totaal	40	24 (afgerond)
Jaar: 2018		
Den Haag	1	9
Noord-Holland	1	22
Midden-Nederland	2	27
Amsterdam	4	25
Rotterdam	23	7
Totaal	31	41 (afgerond)
Jaar: 2019		
Noord-Holland	1	22
Midden-Nederland	2	27
Amsterdam	4	25
Rotterdam	23	7
Noord-Holland	1	12
Midden-Nederland	2	28
Totaal	33	46 (afgerond)
2020		
Overijssel	1	8
Amsterdam	8	11
Rotterdam ¹⁷	15	7
Midden-Nederland	1	4
Totaal	25	34 (afgerond)
2021		
Noord-Nederland	1	1
Midden-Nederland	1	9
Amsterdam	6	6
Rotterdam	9	4
Totaal	17	15 (afgerond)

¹⁷ Inclusief de zaken vanuit het functioneel en landelijk parket.

2.5 Planning tweede aanleg

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de volgende onderzoeksvraag:

- Hoeveel zittingsdagen waren er in tweede aanleg in een hoog beveiligde zittingszaal?

Om het gemiddelde aantal zittingsdagen te bepalen is er gekeken naar de 778 aanleverde parketnummers. Hierbij bleken 280 parketnummers een volledige registratie van zittingsdagen in tweede aanleg te bevatten, van deze 280 parketnummers is onderzocht hoeveel zittingsdagen er gemiddeld hebben plaatsgevonden. Hieruit is gebleken dat er per parketnummer in totaal gemiddeld zeven zittingsdagen zijn gehouden in tweede aanleg. Dit gemiddelde is berekend door het totale aantal zittingsdagen in tweede aanleg, te delen door het aantal parketnummers met een volledige registratie. Helaas is gebleken dat het aantal specifieke zittingsbehandelingen in tweede aanleg in het registratiesysteem door een defect onjuist geregistreerd staat. Vanwege de betrouwbaarheid van het onderzoek is er dan ook voor gekozen deze resultaten niet te weergeven.

2.6 Gemiddelde aantal verdachten

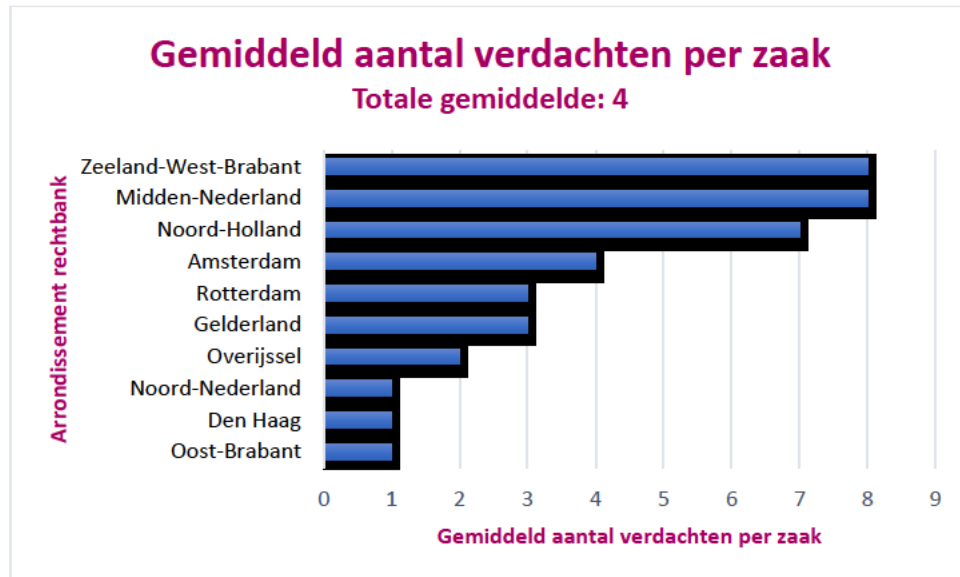
In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de volgende onderzoeksvraag:

- Wat is het gemiddelde aantal verdachten per zaak?

Uit de analyse is gebleken dat in één hoog-risico zaak (onderzoek) er gemiddeld vier verdachten zijn, op basis van een optelling van het aantal onderzoeken en het aantal verdachten, en een deling van het aantal verdachten door het aantal onderzoeken. 722 van de 778 parketnummers in eerste aanleg bevatten een correcte registratie van een fictief ID-nummer¹⁸. Aan de hand van dit nummer kon het gemiddelde aantal verdachten worden berekend. Bij deze 722 parketnummers is gekeken hoeveel bijbehorende onderzoeken er zijn, en hoeveel verdachten er in deze onderzoeken zijn. Hierbij dient opgemerkt te worden dat alleen de aangeleverde parketnummers zijn meegenomen in de berekening. Parketnummers die wel onder het bereik van een onderzoek vallen, maar waarvan de parketnummers niet zijn aangeleverd door de gerechten zijn dus niet meegenomen. Daardoor kan het daadwerkelijke gemiddelde aantal verdachten per onderzoek hoger of lager uitvallen. Gelet op het grote aantal parketnummers dat kon worden gebruikt voor de berekening, kan echter worden gesteld dat de uitkomst van deze berekening voldoende representatief is.

¹⁸ Vanwege privacy-redenen is vanuit de systemen een fictief ID-nummer toegekend aan de verdachten. Zo is voor de lezer van deze informatie niet te herleiden welke persoon dit betreft. De 42 parketnummers in tweede aanleg die de gerechtshoven hebben aangeleverd zijn in deze berekening in verband met de betrouwbaarheid van het onderzoek niet meegenomen aangezien de registratie van het aantal verdachten onvolledig is.

Wanneer er per arrondissement gekeken wordt naar het aantal verdachten per zaak, valt op dat er veel verschil zit in de aantallen op arrondissementsniveau. Verschillende arrondissementen hebben vooral zaken met één verdachte, andere arrondissementen behandelen vaker mega-zaken en hebben daardoor meerdere zaken waarin een groter aantal verdachten terecht staat.

Bovenstaande geeft een overzicht van het gemiddelde aantal verdachten per zaak en per arrondissement ter beeldvorming. Hierbij dient opgemerkt te worden dat dit overzicht niet in alle gevallen representatief is als het gaat om het voorspellen van het aantal verdachten in toekomstige zaken. Bepaalde arrondissementen uit het overzicht, zoals de rechtbank Noord-Holland hebben simpelweg te weinig hoog-risico zaken behandeld in de afgelopen jaren (drie onderzoeken), om op basis daarvan een wetenschappelijk correct gemiddelde te kunnen bepalen. Andere arrondissementen zoals de rechtbank Rotterdam hebben ook veel grotere en mega-zaken aangeleverd, maar hebben tevens veel zaken behandeld waarin één verdachte terechtstond. Door de grote hoeveelheid van dergelijke zaken, is in het overzicht niet terug te vinden dat de rechtbank ook veel zaken behandelt met meerdere verdachten. Daardoor kan het aantal verdachten per zaak erg verschillen en in de praktijk veel hoger (of lager) uitvallen dan dit gemiddelde.

2.7 Doorlooptijd

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de volgende onderzoeksvraag:

- Wat is de gemiddelde doorlooptijd van een hoog-risico zaak?

Gemiddelde doorlooptijd algemeen

Van de 778 aangeleverde parketnummers, zijn er 96 met een volledige registratie van alle peildatums die in deze paragraaf gebruikt zijn voor de berekening van de algemene doorlooptijd en de doorlooptijd in eerste en tweede aanleg: de datum van het eerste verhoor, de datum van de uitspraak in eerste en tweede aanleg en de datum waarop de uitspraak onherroepelijk is geworden.

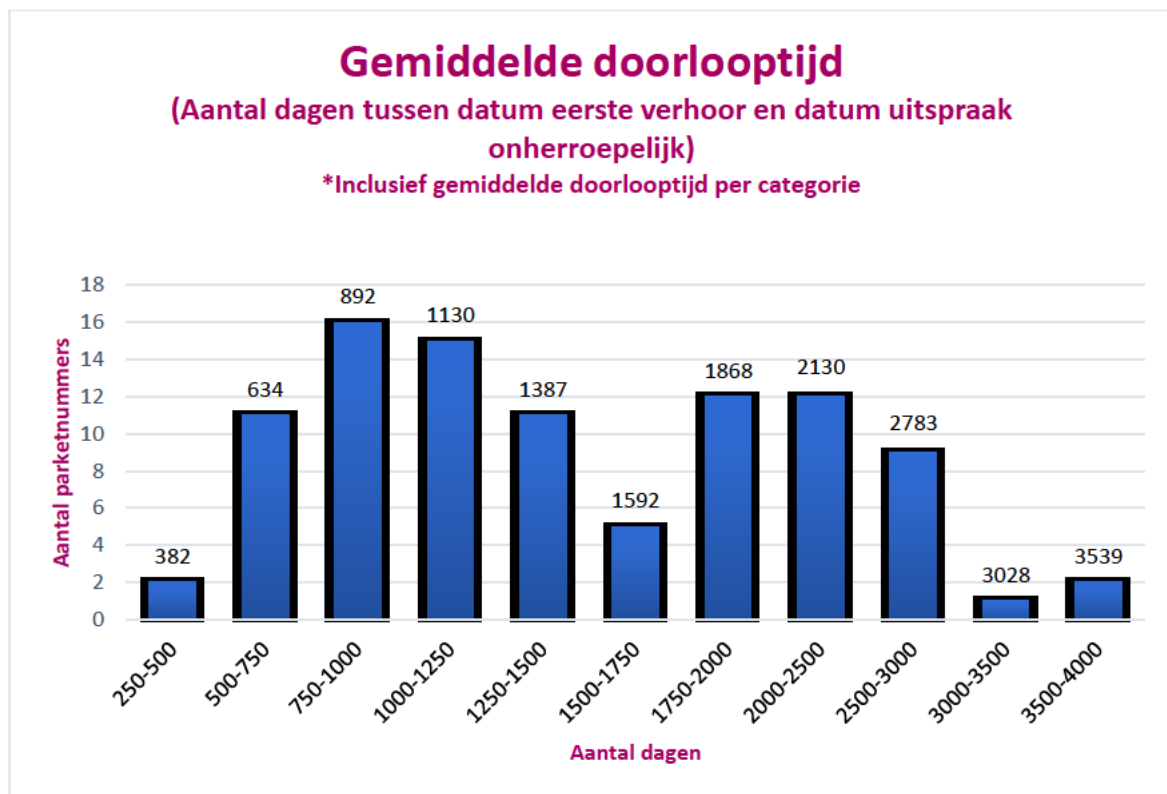
De algemene doorlooptijd van een zaak is het aantal dagen tussen de datum van het eerste verhoor en de datum waarop de uitspraak onherroepelijk is geworden. Met deze datums als start- en eindpunt is de gemiddelde doorlooptijd op parketnummerniveau berekend door het aantal dagen tussen beide datums te berekenen, en vervolgens aan de hand van deze gegevens een gemiddelde te berekenen. Deze doorlooptijd is inclusief een eventueel hoger beroep of cassatie. De datum van het eerste verhoor is als startpunt genomen omdat gebleken is dat deze datum goed te herleiden is uit de eerste aanleg systemen 5.1(2)h, en in de meeste gevallen ook overeenkomt met de datum van inverzekeringstelling.

Uit deze berekening is gebleken dat per parketnummer er een gemiddelde doorlooptijd is van 1.514 dagen, afgerond vier jaar.

Hieronder is in 11 oplopende categorieën de verdeling weergegeven van de aantallen parketnummers per gemiddelde doorlooptijd.

Categorie	Gemiddelde doorlooptijd (afgerond)	Aantal parketnummers
(in dagen)	(in dagen)	
250-500	382	2
500-750	634	11
750-1000	892	16
1000-1250	1130	15
1250-1500	1387	11
1500-1750	1592	5
1750-2000	1868	12
2000-2500	2130	12
2500-3000	2783	9
3000-3500	3028	1
3500-4000	3539	2
Totaal gemiddeld	1514 dagen	96

Weergeven in een staafdiagram ziet dit er als volgt uit:

Wat opvalt is dat de meeste zaken op parketnummerniveau binnen 750 tot 1.000 dagen worden afgehandeld. Ook duren enkele zaken langer dan 3.000 dagen, meer dan 8 jaar. In de langst durende zaak vond het eerste verhoor in juni 2012 plaats, en werd de uitspraak in februari 2022 onherroepelijk verklaard.

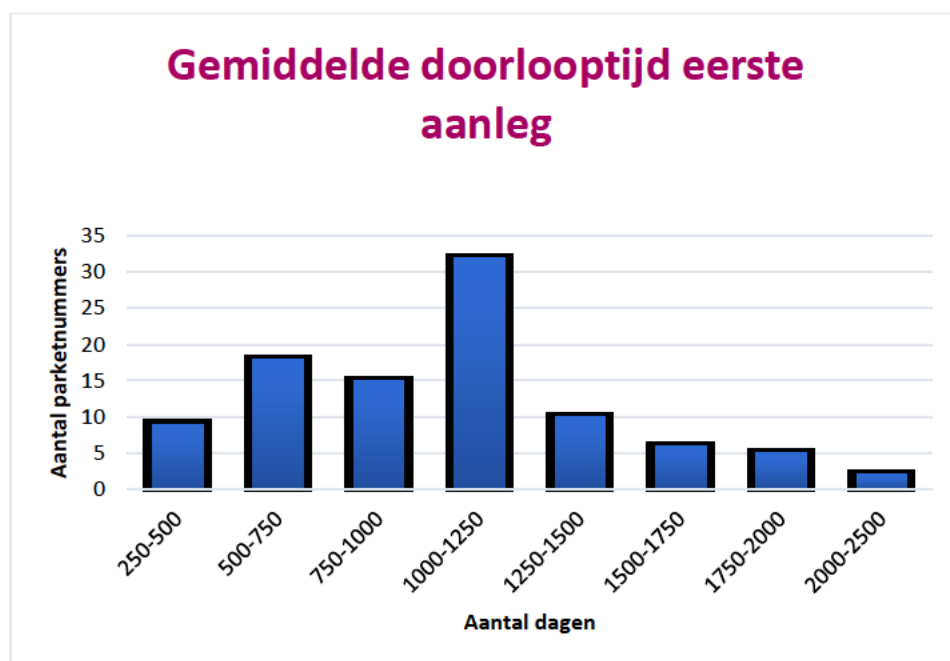
Doorlooptijd in eerste aanleg

Tevens is de gemiddelde doorlooptijd in eerste aanleg berekend. Deze doorlooptijd is berekend door het aantal dagen tussen de datum van het eerste verhoor en de datum van de einduitspraak in eerste aanleg, te berekenen. Op basis van de 96 parketnummers kan geconcludeerd worden dat de gemiddelde doorlooptijd in eerste aanleg 652 dagen is. Vanaf de datum van het eerste verhoor, duurt het 652 dagen voordat er een einduitspraak in eerste aanleg is.

In acht oplopende categorieën is de gemiddelde doorlooptijd als volgt:

Categorie	Gemiddelde doorlooptijd	Aantal parketnummers
(in dagen)	(in dagen)	
0-250	186	11
250-500	392	30
500-750	590	31
750-1000	811	6
1000-1250	1050	4
1250-1500	1423	10
1500-1750	1603	2
1750-2000	1986	2
Totaal gemiddeld	652 dagen	96

In een staafdiagram weergegeven ziet dit er zo uit:

Verdeling per rechtbank

Rechtbank	Aantal parketnummers	Gemiddelde doorlooptijd in dagen
Oost-Brabant	1	367
Noord-Holland	1	689
Gelderland	1	278
Amsterdam	11	470
Zeeland-West-Brabant	12	1452
Rotterdam	70	552

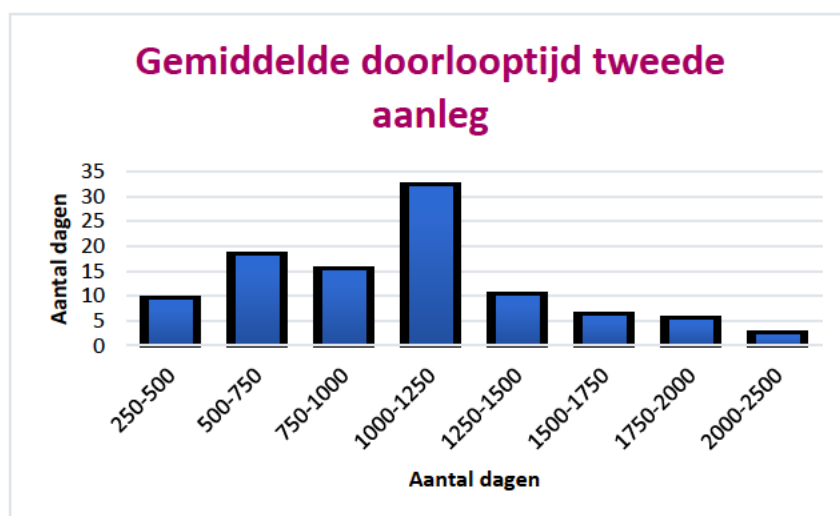
Doorlooptijd in tweede aanleg

De gemiddelde doorlooptijd in tweede aanleg is berekend door het aantal dagen tussen de datum van de uitspraak in eerste aanleg en de datum van de uitspraak in tweede aanleg, te berekenen. Op basis van de 96 parketnummers kan geconcludeerd worden dat de gemiddelde doorlooptijd in tweede aanleg 755 dagen is. Vanaf de datum van de uitspraak in eerste aanleg duurt het 755 dagen voordat er een uitspraak in tweede aanleg is.

In 8 oplopende categorieën is de gemiddelde doorlooptijd als volgt:

Categorie (in dagen)	Gemiddelde doorlooptijd (in dagen)	Aantal parketnummers
0-250	191	9
250-500	359	18
500-750	600	15
750-1000	848	32
1000-1250	1062	10
1250-1500	1297	6
1500-1750	1597	5
1750-2000	1758	1
Totaal gemiddeld	755 dagen	96

In een staafdiagram weergegeven ziet dit er als volgt uit:

3. Inhoudelijke onderzoeksvragen

3.1 Risicofactoren

In deze paragraaf worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Welke specifieke elementen in de zaken veroorzaken de verhoogde dreiging?
- Wat is de reden waarom een zaak wordt behandeld in een hoog beveiligde zittingszaal, in die gevallen waarin een verhoogde dreiging niet de dominante reden is voor de behandeling in een hoog beveiligde zittingszaal?

Om te onderzoeken welke dreigingsfactoren een rol spelen binnen hoog-risico zaken is het volgende afwegingskader opgesteld, naar het format van de nieuwe risicocategorisering.¹⁹ Aan de hand van deze factoren en overige aspecten uit de risicocategorisering wordt berekend welke risicocategorie een zaak krijgt en welke maatregelen er moeten worden genomen om de dreiging te verminderen.

Afwegingskader

Te beoordelen factoren risicovolle zaken

1. Veiligheid van personen
2. Veiligheid van objecten
3. Ontvluchting van verdachte(n)
4. Verstoring openbare orde binnen gerechtsgebouw

Overige te beoordelen factoren

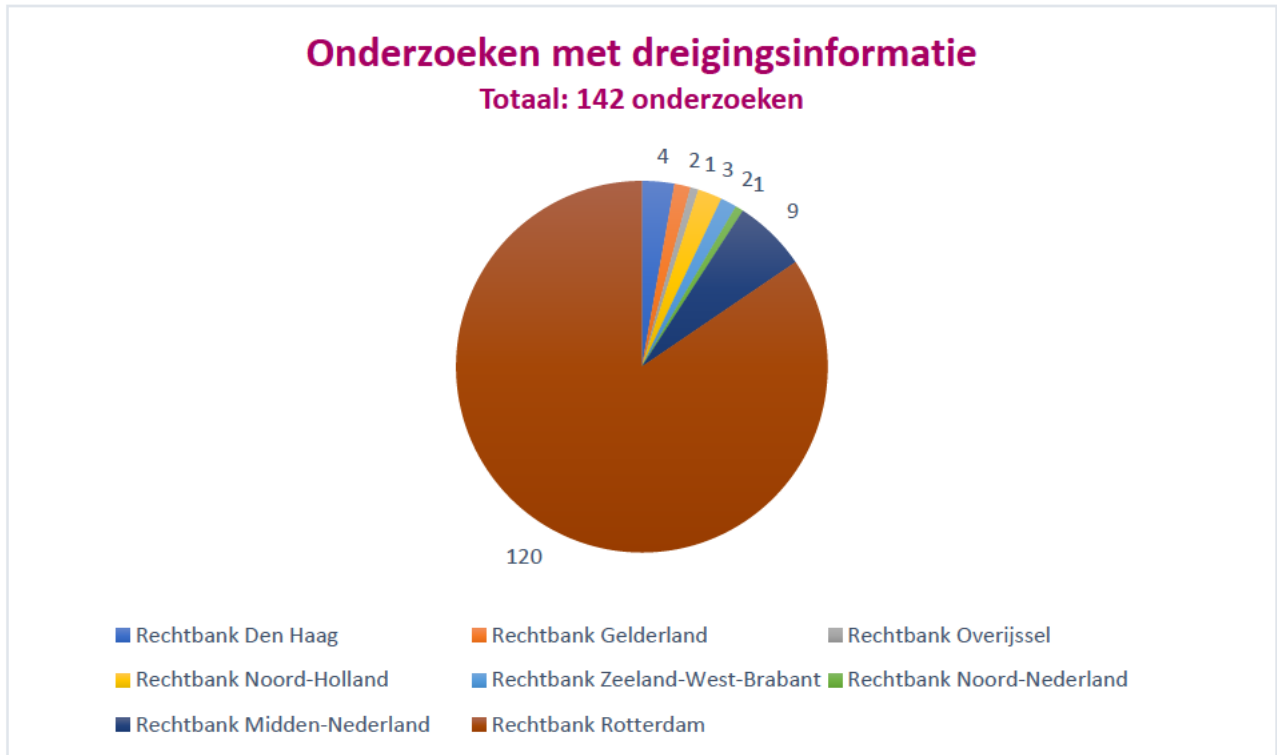
5. Maatregelen t.b.v. bijzondere getuigen/TBP (Te Beschermen Personen)
6. Aantal verdachten
7. Verstoring bedrijfsvoering door publiek/media aandacht

Met deze factoren als afwegingskader is door het bestuderen van de lijsten van de BVC'ers onderzocht welke risico's een rol spelen in de aangeleverde hoog-risico zaken en of deze risico's dreiging met zich meebrengen. In de lijsten die de BVC'ers naar aanleiding van de uitvraag naar hoog-risico zaken hebben aangeleverd, is vermeld wat de reden van uitwijk was in een zaak, of er sprake was van een verhoogde dreiging, en zo ja wat hier de oorzaak van was. Van de 232 onderzoeken in totaal, hebben de BVC'ers over 142 onderzoeken informatie over de dreiging verstrekt van de zaken in eerste aanleg. Informatie over de overige onderzoeken ontbreekt helaas vanwege geen of onvolledige registratie van de dreigingselementen van hoog-risico zaken die in het verleden zijn behandeld. 8 van de 11 rechtbanken hebben informatie over de risicofactoren kunnen aanleveren. De rechtbank Midden-Nederland heeft na een verzoek om extra informatie nog 7 overige onderzoeken kunnen aanleveren, die eerder niet waren doorgegeven. Helaas heeft de rechtbank Amsterdam -die op de rechtbank Rotterdam na de meeste zaken heeft aangeleverd- ook na herhaald verzoek daartoe geen dreigingsinformatie kunnen aanleveren. Daardoor ontbreekt informatie over veel categorie-4 zaken die in de Bunker zijn behandeld. Om toch een beeld te schetsen van de risicofactoren die een rol spelen zijn de overige zaken geanalyseerd. Per arrondissement is de opgaaf van reden tot uitwijk en dreiging bestudeerd, en is geteld hoe vaak bovenstaande factoren zijn

¹⁹ Deze versie van de risicocategorisering is nog niet gepubliceerd en formeel ingegaan, maar intern bekend binnen het project 'Toewijzing HBZ'.

genoemd door de BVC'er. Opgemerkt dient te worden dat in verhouding een groot deel van deze zaken terrorisme gerelateerd is, aangezien veel terrorismezaken naar aanleiding van een besluit van de Raad naar zaal 35 in Rotterdam zijn uitgeweken.²⁰

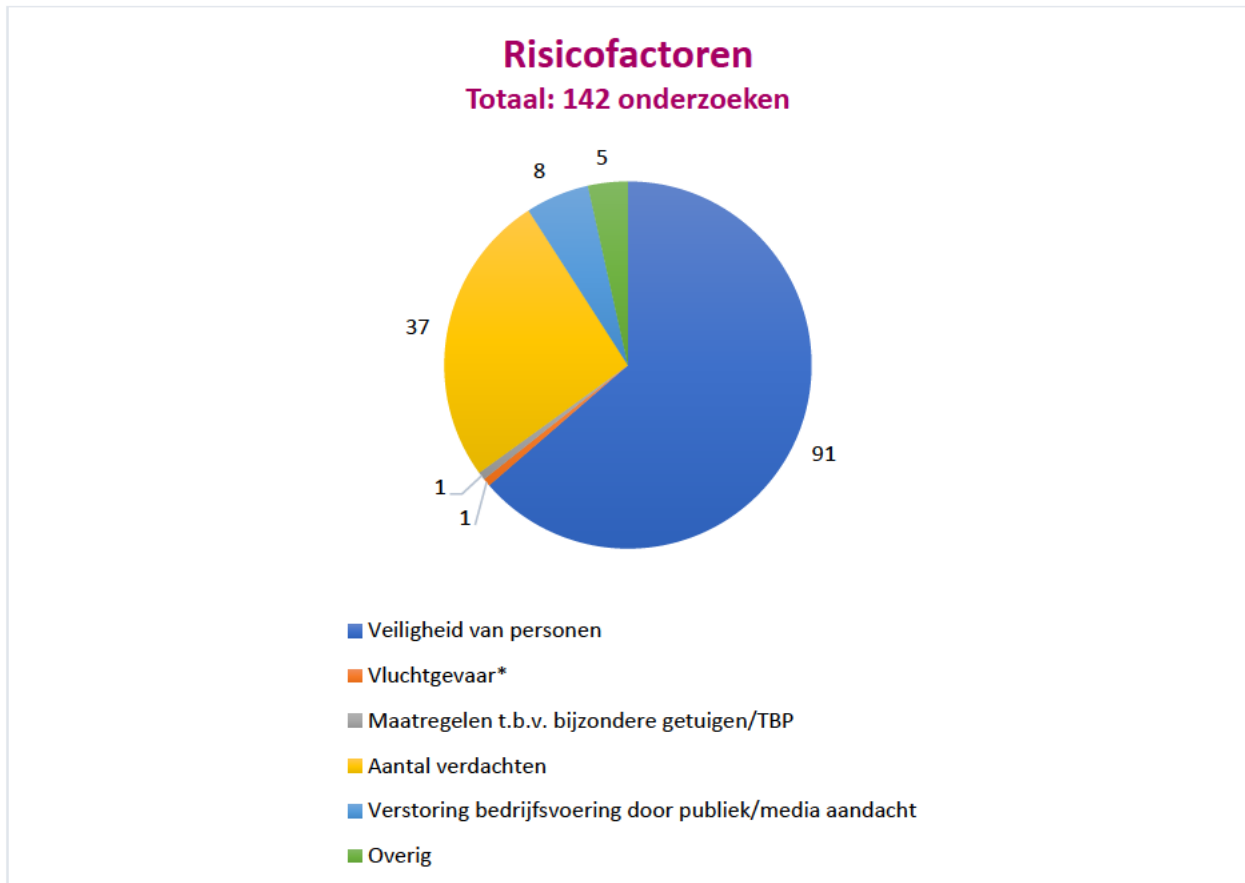
De verdeling van de onderzoeken met dreigingsinformatie is als volgt:

In bijlage 2 staat een specificatie van zaken die de rechtbank Rotterdam heeft aangeleverd, om het aandeel van deze rechtbank en hoe dit de resultaten beïnvloed inzichtelijk te maken.

²⁰ Besluit 'Dreigingsniveau n.a.v. terroristische aanslagen [UIT8692/Afd. Bev./CT/cij]' d.d. 26 januari 2015

Hieronder volgt een diagram van de risicofactoren in deze 142 onderzoeken en een beschrijving van deze risicofactoren.

*Niet als hoofdreden opgegeven. Vluchtgevaar wordt in de meeste zaken automatisch aangenomen als veiligheidsrisico. Slecht één keer expliciet benoemd door de BVC.

Factor 1. Veiligheid van personen

In de 142 onderzoeken vond er met name uitwijk plaats vanwege de veiligheid van personen. In 91 onderzoeken werd dit als reden opgegeven. In 65 onderzoeken was het risico voor de veiligheid van personen terrorisme(financiering)gerelateerd, in 32 van de 65 gevallen was er geen sprake van een specifieke dreiging. Uitwijk vond dan bijvoorbeeld plaats vanwege het besluit van de Raad om uit te wijken naar HBZ bij terrorisme gerelateerde zaken, dat nog steeds in werking is.²¹ Daarnaast wordt het veiligheidsrisico in één onderzoek veroorzaakt door een crimineel samenwerkingsverband ('mocromaffia') en vijf keer door de persoon en/of omstandigheden gelegen in de achtergrond van de verdachte. Bijvoorbeeld doordat de verdachte door een psychische stoornis onvoorspelbaar en verward gedrag vertoont. In 16 gevallen wordt het veiligheidsrisico veroorzaakt door een risico tussen verdachten, nabestaanden, slachtoffers, en/of andere procespartijen, bijvoorbeeld als er een risico op wraak of andere agressie is vanuit de familie van slachtoffers. Bij drie onderzoeken is deze factor niet nader toegelicht, in één onderzoek werd deze risicofactor genoemd maar ontbrak inhoudelijke informatie omdat op basis van een dreigingsinschatting van het OM was uitgeweken.

In totaal wordt deze factor in 13 van de 65 onderzoeken genoemd in combinatie met veel media-aandacht, waardoor ook moest worden uitgeweken naar een HBZ-locatie.

Factor 2. Veiligheid van objecten

Deze factor is niet één keer opgegeven als reden van uitwijk of dreiging. Dit kan komen doordat in de huidige definitie van een categorie-4 zaak dit niet expliciet als risicofactor wordt genoemd.

Factor 3. Ontvluchting van verdachten.

Vluchtgevaar is in één onderzoek als reden van uitwijk en dreiging genoemd in combinatie met de hoofdreden 'uitwijk wegens mocromaffia' (zie factor 1). Desondanks wordt vluchtgevaar in vrijwel de meeste zaken als vanzelfsprekend aangenomen gezien de zwaarte van de ten laste gelegde strafbare feiten.²² Waarschijnlijk is deze risicofactor daardoor niet vaker expliciet genoemd.

Factor 4. Verstoring openbare orde binnen rechtsgebouw

Deze factor is niet één keer opgegeven als reden van uitwijk of dreiging.

Factor 5. Maatregelen t.b.v. bijzondere getuigen/TBP

In één onderzoek is uitgeweken in verband met risico's ten aanzien van een getuige. De dreiging bestond uit liquidatiegevaar en de getuige was opgenomen in het Stelsel bewaken & beveiligen.

²¹ Besluit 'Dreigingsniveau n.a.v. terroristische aanslagen', [UIT8692/Afd. Bev./CT/ci], d.d. 26 januari 2015. (ZM/OM afspraak)

²² Volgens opgave van de BVC'er van de rechtbank Amsterdam.

Factor 6. Aantal verdachten

In 37 onderzoeken vond er uitwijk plaats vanwege een groot aantal verdachten. In zes gevallen is dit in combinatie met agressie vanuit nabestaanden of andere partijen, in drie gevallen speelt de achtergrond van de verdachte ook een rol, en in één onderzoek grote mediabelangstelling. Wat opvalt is dat er in 20 van de 37 onderzoeken, geen sprake was van een verhoogde dreiging. De zaak is in deze gevallen alleen in EBZ of HBZ gehouden om het grote aantal verdachten te kunnen berechten.

Factor 7. Verstoring bedrijfsvoering door publiek/media aandacht

In acht onderzoeken is er uitgeweken naar EBZ of HBZ vanwege grote belangstelling vanuit het publiek en/of veel media-aandacht voor de zaak. Er is uitgeweken om te faciliteren dat een groot aantal personen de zaak kan bijwonen. In alle acht gevallen is er geen sprake van een verhoogde dreiging. Als men deze uitkomsten vergelijkt met de uitkomsten van factor 6, kan de vraag rijzen of het wenselijk is om zaken die enkel worden uitgeweken vanwege grote (media)belangstelling of het aantal verdachten, in de toekomst te blijven berechten in een HBZ-locatie. Dit soort zaken leggen beslag op de schaarse capaciteit van dergelijke locaties, waardoor er minder capaciteit is voor andere zaken met (hoge) veiligheidsrisico's.

Overige redenen

In vier onderzoeken wordt als reden van uitwijk en dreiging een directe link naar een andere grote hoog-risico zaak genoemd. In één onderzoek vond er uitwijk plaats door gevoeligheid en eventuele dreiging door de aanwezigheid van een buitenlandse minister.

3.2 Videoconferentie

Uit de analyse van de risicofactoren blijkt dat uitwijk vooral plaatsvindt om de veiligheid van personen te waarborgen, een groot aantal belangstellenden te kunnen huisvesten of vanwege het vluchtgevaar van de verdachte. Dit laatste is een risico waarvan het bestaan nagenoeg altijd aangenomen wordt door de BVC'ers. Deze risicofactoren veroorzaken in de meeste gevallen het verhoogde dreigingsniveau.

Vanuit het project wordt onderzocht hoe de bestaande HBZ-capaciteit zo optimaal mogelijk benut kan worden en hoe de vraag naar deze capaciteit zou kunnen verminderen. Door specifieke dreigingen te elimineren, dan wel de kans op bepaalde risico's te verkleinen, kan dit met zich brengen dat een zaak niet langer in HBZ behandeld hoeft te worden. Eén potentiële beheersmaatregel om dit te realiseren is de inzet van videoconferentie tijdens de zitting. Door de inzet van videoconferentie kan een verdachte op afstand vanuit de PI de zitting bijwonen in plaats fysiek aanwezig te zijn tijdens de zitting in een HBZ-locatie. Doordat de verdachte niet langer getransporteerd hoeft te worden naar de HBZ kunnen risico's ten aanzien van de veiligheid van personen en vluchtgevaar verminderd of zelfs geëlimineerd worden. Bij verdachten in hoog-risico zaken kunnen deze risico's bijvoorbeeld bestaan uit de kans op ontsnapping en gewelddadige bevrijdingsacties. Deze personen kunnen deel uitmaken van een criminele organisatie met veel macht en middelen, zij hebben er veel voor over om hun vrijheid te behouden en zware straffen te ontlopen.

Vanuit een beveiligingsperspectief kan videoconferentie dus een maatregel zijn om veiligheidsrisico's te verkleinen waardoor een zaak mogelijk niet in HBZ behandeld hoeft te worden. Dit komt de schaarse HBZ-capaciteit ten goede. Echter zijn er nog andere perspectieven waar rekening mee moet worden gehouden, zoals de rechten van de verdachte tijdens het strafproces. Er is een theoretisch onderzoek naar videoconferentie uitgevoerd om te onderzoeken hoe videoconferentie als beheersmaatregel zich verhoudt tot drie belangrijke, samenhangende rechten die een verdachte heeft op grond van artikel 6 Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM): het aanwezigheidsrecht, het recht op rechtsbijstand en het recht op vertolking.²³ Dit onderzoek is uitgevoerd om het project 'Toewijzing HBZ' te adviseren over de mogelijk structurele inzet van videoconferentie om de vraag naar HBZ-capaciteit te verminderen (zie hoofdstuk 4).²⁴

Uit het theoretisch onderzoek zijn de volgende conclusies getrokken:

1.Videoconferentie mag worden toegepast op grond van nationale wet- en regelgeving en Europese jurisprudentie (artikel 78a Wetboek van Strafrecht en artikel 131a lid 1 Wetboek van Strafvordering, uitgewerkt in het Besluit Videoconferentie en de Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid) indien het gebruik van videoconferentie een legitiem doel dient en de procedure met voldoende waarborgen is omkleed.

²³ Zie de bronnenlijst op pagina 47.

Meer informatie is te vinden in mijn onderzoeksrapport 'Risicovolle strafzittingen & de rechten van een verdachte' d.d. 20-08-2022.

Het uitgangspunt is dat de verdachte fysiek aanwezig is in de zittingszaal. Zijn toestemming is dan ook vereist om de zitting middels videoconferentie te houden indien de zitting het verzoek om inbewaringstelling of de inhoudelijke behandeling van de zaak betreft. Van dit toestemmingsvereiste kan echter worden afgeweken in *'het bijzondere belang van de zitting'*. Als het gebruik van videoconferentie een legitiem doel dient zoals voorkoming van misdaad en vluchtgevaar of de beveiliging van de zitting, mag videoconferentie worden toegepast ook al geeft de verdachte hiervoor geen toestemming. In de nabije toekomst komt er naar aanleiding van het 'Ontwerp Besluit tot wijziging van het Besluit videoconferentie in het bijzondere belang van beveiliging' van het Ministerie van Justitie en Veiligheid naar alle waarschijnlijkheid een extra uitzonderingssituatie: *in het bijzondere belang van de beveiliging van het vervoer naar en van de zitting vanuit een penitentiaire inrichting'* mag videoconferentie ook zonder toestemming van de verdachte worden toegepast. Tijdens het gebruik van videoconferentie moeten er voldoende waarborgen zijn zodat de rechten van de verdachte niet in het geding komen. Denk hierbij aan een goede beeld- en geluidsverbinding en de mogelijkheid om vertrouwelijk te overleggen met de advocaat. Als aan deze voorwaarden wordt voldaan kan videoconferentie in iedere fase van het strafproces worden ingezet, tenzij de verdachte een visuele of auditieve handicap heeft. Dan mag videoconferentie in het geheel niet worden toegepast.

2. Het bijwonen van een zitting door middel van videoconferentie schaadt de rechten van de verdachte op grond van artikel 6 EVRM (het aanwezigheidsrecht, het recht op rechtsbijstand en het recht op vertolking) niet tenzij het recht op rechtsbijstand en het voeren van een effectieve verdediging in het geding komen doordat de procedure onvoldoende waarborgen bevat.

Als aan bovenstaande voorwaarden (een legitiem doel en voldoende waarborgen) wordt voldaan mag videoconferentie worden toegepast: er is een gegronde reden voor de toepassing en de rechten van de verdachten worden niet beperkt, aangezien er maatregelen zijn genomen zodat hij zijn rechten voldoende kan blijven uitoefenen. In de praktijk blijkt echter dat in een deel van de videoconferentie-zittingen deze waarborgen onvoldoende zijn en niet goed genoeg werken. Allereerst laat de kwaliteit van de videoconferentie-verbinding (video en audio) soms te wensen over. Zo liet een kort onderzoek voor het Nederlands Juristenblad uit maart 2022 zien dat 58% van de respondenten van het onderzoek nadelen heeft ervaren aan het gebruik van videoconferentie.²⁵ 38 keer werd een slechte verbinding genoemd waardoor de respondenten niet konden meekrijgen (horen en/of zien) wat er speelde in de zittingszaal. Ook in het buitenland speelt het probleem dat de techniek niet altijd toereikend is, in Frankrijk maar ook in Italië (het land dat al sinds de jaren 90 hoog-risico zaken middels videoconferentie berecht) waar dit een belangrijk punt van kritiek is op videoconferentie-zittingen. Slecht werkende techniek kan ervoor zorgen dat de verdachte flarden of hele delen van de zitting mist, waardoor hij zijn verdedigingsrecht niet optimaal kan uitvoeren.

²⁵ 138 respondenten, dit waren gedetineerden die vanwege COVID-19 een online zitting hebben gehad in plaats van een fysieke zitting. Dit betrof niet de inhoudelijke behandeling van een strafzaak. De eerdergenoemde Tijdelijk wet verbiedt dat in deze fase zittingen middels videoconferentie behandeld worden als de reden voor toepassing enkel de maatregelen rondom COVID-19 zijn.

Ten tweede kan de positie van de advocaat in de praktijk knelpunten opleveren. Op grond van de persoon van de verdachte, de zwaarte van het tenlastegelegde feit en/of de sanctie kan het wenselijk en zelfs noodzakelijk zijn dat een verdachte wordt bijgestaan door een extra advocaat: één in de zittingszaal en één advocaat die zich in dezelfde ruimte als het verdachte bevindt. In Nederland is videoconferentie nog niet gebruikt voor de inhoudelijke behandeling van een strafzaak, maar in Italië en Frankrijk is het zo dat een advocaat moet kiezen op welke locatie hij zijn cliënt wil verdedigen. Omdat een advocaat meerdere functies tijdens de zitting heeft kan dit voor een verdachte nadelig zijn en dilemma's opleveren voor de advocaat. Denk bijvoorbeeld aan kwetsbare verdachten waarvan de advocaat vindt dat hij zijn cliënt beter kan verdedigen indien hij op de locatie van de zitting is, maar die ook rekening moet houden met de beperkingen van zijn cliënt. Als hij in de zittingszaal aanwezig is, zit zijn cliënt zonder direct aanspreekpunt waarvan hij rechtsbijstand kan en mag ontvangen.²⁶ Dit kan communicatieproblemen opleveren tussen de cliënt en zijn raadsman, het recht op rechtsbijstand beperken en een effectieve verdediging schaden. Mocht er in Nederland besloten worden dat bepaalde verdachten tijdens de inhoudelijke behandeling van een strafzaak rechtsbijstand mogen ontvangen van twee advocaten, dan roept dit vragen op over de financiering van de meerkosten die dit met zich meebrengt en vragen over hoe deze advocaten gezamenlijk een verdediging moeten voeren.

Ten derde kan de (non-verbale) communicatie tijdens de zitting worden bemoeilijkt. Zo zijn emoties en gebaren via het beeldscherm lastiger waar te nemen. Ook kan een verdachte zich minder betrokken voelen door de fysieke afstand tussen hem en de andere procespartijen en een verminderd gevoel van het decorum van de zitting ervaren.

²⁶ In Italië is er in dergelijke casussen wel een medewerker van de rechtbank aanwezig bij de verdachte om bijvoorbeeld de kwaliteit van de verbinding op peil te houden, maar deze medewerker verleent geen rechtsbijstand.

3. Er gaat binnenkort een verschijningsplicht gelden voor verdachten van ernstige zeden- en geweldsmisdrijven waardoor zij tijdens de inhoudelijke behandeling van de zaak in persoon aanwezig moeten zijn op de zitting. Videoconferentie lijkt dan niet toegepast te kunnen worden, tenzij fysieke aanwezigheid gelijk wordt gesteld aan aanwezigheid middels videoconferentie.

Naar aanleiding van het ‘Ontwerp Besluit tot wijziging van het Besluit videoconferentie in het bijzondere belang van beveiliging’ van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, benadrukt de Raad voor de rechtspraak in haar wetgevingsadvies dat recent de Wet Uitbreiding Slachtofferrechten is aangenomen waardoor artikel 258a Wetboek van Strafvordering aangepast gaat worden. Door deze wijziging gaat voortaan een verschijningsplicht gelden voor verdachten van ernstige zeden- en geweldsmisdrijven. Zij moeten op grond van deze wetswijziging in persoon aanwezig zijn tijdens de inhoudelijke behandeling van de zaak. Deze doelgroep is onderdeel van de zogenaamde ‘buitencategorie’: personen die verdacht worden van zware criminaliteit.²⁷ Juist voor deze buitencategorie wordt in de PI in Vught een hoogwaardige videoconferentie-verbinding gerealiseerd om deze verdachten middels videoconferentie te berechten, als onderdeel van een reeks maatregelen om de georganiseerde misdaad te bestrijden.²⁸ Ook wil het Ministerie van Justitie en Veiligheid zoals eerder vermeld een extra uitzonderingsgrond in het leven roepen om het gebruik van videoconferentie mogelijk te maken: als aannemelijk is dat ernstige vervoersrisico’s (zoals een risico op gewelddadige ontsnappings- of bevrijdingspogingen) zich tijdens het transport naar de zittingszaal kunnen voordoen, mag videoconferentie worden toegepast. De verschijningsplicht lijkt op gespannen voet te staan met de toepassing van videoconferentie in alle fasen van het strafproces, tenzij berechting op afstand middels videoconferentie gelijk wordt gesteld aan fysieke aanwezigheid in de zittingszaal.

²⁷ ‘Telehoren van verdachten zonder toestemming kan alleen in zeer uitzonderlijke gevallen’, Raad voor de rechtspraak, rechtspraak.nl, 30 juni 2022.

²⁸ Kamerstukken II, 2019/20, 24587, 782.

4. Aanbevelingen

De resultaten van het praktijkonderzoek naar hoog-risico zaken en het theoretisch onderzoek naar de inzet van videoconferentie leiden tot de volgende aanbevelingen aan de projectmedewerkers van het project 'Toewijzing hoog beveiligde zittingsruimte'. Deze aanbevelingen hebben betrekking op korte- en lange-termijnmaatregelen.

4.1 Kortetermijnmaatregelen

Aanbeveling 1: Breng de huidige capaciteit van de categorie 4-zalen (geschikt voor categorie 4-zaken volgens de nieuwe risicocategorisering) in kaart, werk een beschrijving uit voor een landelijke werkwijze ten aanzien van de toewijzing van hoog beveiligde zittingsruimte, en onderzoek op welke wijze een actueel en landelijk overzicht van hoog-risico zaken kan worden gerealiseerd, zodat de voortgang van zaken, trends en andere ontwikkelingen gemonitord kan worden. Hierdoor worden de projectresultaten gerealiseerd en kan beter worden voorzien in de behoefte aan beveiligde zittingscapaciteit en andere behoeften vanuit de praktijk.

Het praktijkonderzoek benadrukt het belang van onderstaande projectresultaten die het project 'Toewijzing hoog beveiligde zittingsruimte' zal moeten realiseren om haar doelstellingen te behalen:²⁹

- Een landelijke inventarisatie en beoordeling van de huidige categorie 4 zalen (inclusief overzicht van eventuele bouwkundige of processuele aanpassingen om te voldoen aan geactualiseerde criteria);
- Een beschrijving van een landelijke gezaghebbende werkwijze voor de toewijzing zittingsruimte aan risicovolle zaken;
- Een actueel landelijk overzicht van risicovolle zaken

Wat opvalt in de resultaten van het praktijkonderzoek is dat de meeste hoog-risico zaken vanuit de arrondissementen Amsterdam, Rotterdam en Midden-Nederland komen. In Amsterdam en Rotterdam bevinden zich ook categorie-4 en 5 zittingzalen waarin hoog-risico zaken behandeld kunnen worden.³⁰ De druk op deze locaties is toegenomen en door de aanpak van georganiseerde misdaad zal deze druk verder toenemen in de komende jaren.³¹ Aangezien de bouw van de nieuwe HBZ-locaties 6 à 7 jaren in beslag zal gaan nemen, zullen er in de tussenliggende periode maatregelen moeten worden genomen de bestaande capaciteit zo optimaal mogelijk te benutten.³² Om de druk op de bestaande categorie-4 en 5 zalen te laten afnemen is het raadzaam te onderzoeken of er binnen de overige arrondissementen zittingszalen zijn die (al dan niet met aanpassingen) ook

²⁹ Deze projectresultaten zijn afkomstig uit het projectplan van het project (intern document)

³⁰ Hier kunnen zaken behandeld worden die volgens de nieuwe risicocategorisering categorie-4 of 5 zaken zijn. HBZ-locaties zijn geschikt voor de behandeling van categorie-5 zaken.

³¹ 'Advies', adviesrapport Commissie hoog beveiligde zittingsruimte ten noorden van de grote rivieren, Den Haag, 28 juli 2021: rechtspraak.nl.

³² Kamerstukken II 2019/20, 3647135, 218. (Kamerbrief van voormalig minister van Justitie en Veiligheid Sander Dekker)

geschikt zijn voor de behandeling van categorie-4 zaken. Zo kan in kaart worden gebracht uit welke locaties de huidige capaciteit precies bestaat, en welke aanpassingen aan bepaalde zalen vereist zijn om deze capaciteit te vergroten. Op deze manier kan het capaciteitsmanagement effectiever en efficiënter worden vormgegeven, en kunnen de hoog-risico zaken verspreid worden over meerdere locaties. Hiervoor is een goede samenwerking tussen de verschillende gerechten vereist om dit goed te laten lopen. Het lijkt mij een goed idee op dit op landelijk niveau te gaan regelen en om één uniforme werkwijze in het leven te roepen zodat de coördinatie van hoog-risico zaken volgens een duidelijk stappenplan gaat verlopen. Zo is voor ieder gerecht helder hoe de toewijzing en coördinatie van hoog-risico zaken gaat verlopen, en kunnen er onderling (regionaal) geen andere werkwijzen of interpretatieverschillen hierover ontstaan.

Tevens is uit het praktijkonderzoek gebleken dat er verschillen bestaan in hoe de gerechten informatie over hoog-risico zaken registreren. Er is bijvoorbeeld gebleken dat niet elk gerecht een registratie maakt van de dreigingselementen in de zaak of een gedetailleerde registratie heeft van de hoog-risico zaak in het eigen systeem indien voor de behandeling van de zaak ter zitting is uitgeweken naar een andere locatie. De bestaande zaakregistratiesystemen maken het ook niet altijd mogelijk om bepaalde informatie die voor de hoog-risico zaak relevant is (zoals het dreigingsniveau) te registreren, het systeem bevat geen invoervelden voor deze informatie. Daarom raad ik aan om ook één uniform systeem te ontwikkelen waarin de BVC'ers, Verkeerstorens en andere bevoegden informatie over de hoog-risico zaak kunnen registreren. Neem de registratie van relevante gegevens als onderdeel op in de landelijke werkwijze omtrent de toewijzing van hoog-risico zaken. Zo is het voor betrokkenen duidelijk welke gegevens zij moeten registreren, waar zij dit moeten registreren, op welke momenten in het strafproces bepaalde gegevens geregistreerd moeten worden en wie hiervoor de eindverantwoordelijke is. Een voordeel van één uniform registratiesysteem dat alle relevante gegevens over een hoog-risico zaak bevat, is dat dit het landelijk monitoren van de voortgang van een zaak mogelijk maakt. In de praktijk bleek dat de actuele status van een zaak niet altijd even duidelijk in de eerste en tweede aanleg registratiesystemen staat door onder andere gebrekkige registraties of onduidelijkheden in het systeem. Door het toevoegen van bepaalde zoekopties en filters in het systeem, kunnen trends en andere ontwikkelingen die spelen in hoog-risico zaken eerder gesignaleerd en gemonitord worden. Ik raad aan om vervolgens in de landelijke werkwijze te vermelden wie hiervoor verantwoordelijk is. Door bovenstaande projectresultaten te realiseren sluit het project dus goed aan op behoeften die in de praktijk zichtbaar zijn.

Aanbeveling 2: Neem in de nieuwe risicocategorisering op dat er voor iedere potentiële hoog- risico (straf)zaak een risicoanalyse op zaakniveau dient te worden gemaakt. Enkel op basis van deze risicoanalyse kan er worden uitgeweken naar categorie-4 of (toekomstige) 5 zalen. Overige richtlijnen die een grondslag geven voor deze uitwijk komen te vervallen.

Uit het praktijkonderzoek is gebleken dat bepaalde zaken enkel in hoog beveiligde zittingsruimten zijn gehouden vanwege een besluit van de Raad voor de rechtspraak dat terrorisme-gerelateerde zaken verplicht in HBZ moeten worden gehouden.³³ In 32 van de 65 zaken uit het praktijkonderzoek was er geen sprake van een verhoogd dreigingsniveau. Deze zaken leggen beslag op de huidige HBZ-capaciteit terwijl zij op basis van een individuele risicoanalyse niet als een categorie-4 (of toekomstige categorie-5) zaak kunnen worden aangemerkt. Ik raad dan ook aan om van iedere strafzaak een individuele risicoanalyse te laten maken, en enkel op basis van de uitkomst van deze risicoanalyse een zaak te laten uitwijken naar een HBZ. Door deze werkwijze op te nemen in de nieuwe risicocategorisering die vanuit het project wordt opgesteld, kunnen overige interne richtlijnen en besluiten omtrent uitwijk naar HBZ komen te vervallen. Zo is er één uniforme werkwijze in de toewijzing van HBZ die voor alle betrokkenen duidelijk is, en kan de huidige HBZ-capaciteit optimaler worden benut.

Aanbeveling 3: Raad op dit moment de structurele inzet van videoconferentie af als beheersmaatregel om de vraag naar HBZ-capaciteit te verminderen. Nader onderzoek dient te worden verricht naar hoe de rechten van de verdachten beter kunnen worden gewaarborgd: er dient na te worden gedacht over de positie van de advocaat en hoe het recht op rechtsbijstand en het voeren van een effectieve verdediging gewaarborgd kan worden, en hoe de techniek achter videoconferentie verbeterd kan worden.

In het theoretisch kader is geconcludeerd dat een rechter kan besluiten om videoconferentie toe te passen in een zaak indien dit een legitiem doel dient en er tijdens de toepassing van videoconferentie voldoende waarborgen zijn zodat de verdachte zijn verdedigingsrecht adequaat kan blijven uitoefenen. Het is de vraag of deze waarborgen momenteel voldoende zijn, daarom raad ik het gebruik van videoconferentie in hoog-risico zaken nu nog af. Onderzoek heeft aangetoond dat de techniek achter videoconferentie soms onvoldoende functioneert, waardoor verdachten door bijvoorbeeld slechte beeld- en audioverbindingen zelfs delen van de zitting kunnen missen en niet goed meekrijgen wat er in de zittingszaal gebeurt. Dit schaadt het recht van de verdachte op het voeren van een effectieve verdediging en belemmert de verdachte in zijn participatie tijdens de zitting. Ook in het buitenland is dit een probleem, zelfs in Italië, het land dat al bijna 30 jaar ervaring heeft met videoconferentie-zittingen. Tot onderzocht is hoe deze techniek geoptimaliseerd kan worden en er protocollen zijn die voorschrijven hoe er met dergelijke problemen tijdens de zitting omgegaan dient te worden, ben ik van mening dat de staat van de techniek nog onvoldoende is om de rechten van de verdachte in alle gevallen waarin videoconferentie wordt toegepast te waarborgen. Videoconferentie is in dit geval nog geen gelijkwaardig alternatief voor de fysieke aanwezigheid van de verdachte.

Daarnaast vind ik dat het ministerie van Justitie en Veiligheid als een verdiepingsslag op het 'Ontwerp Besluit tot wijziging van het Besluit videoconferentie in het bijzondere belang van beveiliging', zou moeten uitwerken hoe in de praktijk invulling gaat worden gegeven aan de positie van de advocaat

³³ Besluit 'Dreigingsniveau n.a.v. terroristische aanslagen', [UIT8692/Afd. Bev./CT/ci], d.d. 26 januari 2015. (ZM/OM afspraak)

zodat het recht op rechtsbijstand voldoende gewaarborgd wordt. Uit het literatuuronderzoek blijkt namelijk dat de positie van de advocaat knelpunten kan opleveren doordat de advocaat van de verdachte een keuze moet maken op welke locatie hij aanwezig wil zijn tijdens de videoconferentie-zitting. In Frankrijk en Italië is dit een belangrijk punt van kritiek op videoconferentie. In bepaalde situaties kan dit namelijk onwenselijk zijn, bijvoorbeeld bij kwetsbare verdachten en als er voor de verdachte veel van de zitting afhangt. Dan kan het beter zijn dat de verdachte rechtsbijstand krijgt van twee advocaten: één in de zittingszaal en één op de locatie van de PI. Zo kunnen deze advocaten gezamenlijk de verdediging voeren, hun functies optimaal uitvoeren en is er geen risico dat het recht op rechtsbijstand beperkt wordt. Naar mijn mening dient uitgewerkt te worden in welke gevallen een verdachte recht heeft op twee advocaten en hoe deze (meer)kosten gefinancierd moeten worden, voor wiens rekening zij komen. In overleg met de Nederlandse Orde van Advocaten kan besproken worden hoe deze twee advocaten gezamenlijk de verdediging kunnen voeren en wat er bijvoorbeeld gefaciliteerd moet worden op het gebied van techniek om dit mogelijk te maken. Een algemeen draaiboek voor alle zittingspartijen zou ontworpen kunnen worden. Hierin kan ook de positie van een eventuele tolk worden opgenomen.

Mocht het project toch een aanbeveling willen doen over videoconferentie, dan zou ik dus het volgende aanraden:

- 1.** Laat onderzoeken hoe de techniek achter videoconferentie verbeterd zou kunnen worden, zodat dit tijdens zittingen minder problemen oplevert. Stel ook een protocol op waarin geschetst wordt wat er moet worden gedaan als er technische mankementen zijn tijdens de zitting. Hoe kan dit mogelijk worden opgelost en wat dient er te worden gedaan als de problemen zich blijven voortdoen? Zorg voor voldoende technische en organisatorische waarborgen zodat de verdachte zijn verdedigingsrecht optimaal kan uitoefenen. Zo kan videoconferentie een gelijkwaardiger alternatief voor fysieke aanwezigheid in de zittingszaal worden. Deze aanbeveling kan worden gedaan aan de werkgroep/het project dat zich in de nabije toekomst zal bezighouden met het ontwikkelen van een hoogwaardige videoconferentie-verbinding tussen de PI (EBI) in Vught en verschillende HBZ-locaties.
- 2.** Stel een algemeen reglement waarin de waarborgen van de rechten van de verdachte tijdens de zitting worden beschreven, hoe hier invulling aan gaat worden gegeven in de praktijk. Zorg dat deze waarborgen in acht worden genomen tijdens de zitting. Neem in dit reglement op, wat er op technisch en organisatorisch gebied gefaciliteerd moet worden om de verdachte zijn verdedigingsrechten zo optimaal mogelijk te laten uitoefenen. In welke situaties is het bijvoorbeeld wenselijk dat de verdachte rechtsbijstand ontvangt van twee advocaten? Hoe worden deze (meer)kosten gefinancierd en hoe moeten deze advocaten een gezamenlijke verdediging voeren? Betrek de Nederlandse Orde van Advocaten in dit proces. Zij kunnen meedenken over wat er organisatorisch en technisch vereist is voor een gezamenlijke verdediging op afstand. Denk ook na over de positie van een eventuele tolk tijdens een videoconferentie-zitting. Waar dient de tolk aanwezig te zijn en op welke manier kan het beste worden vertolkt? Deze aanbeveling zou kunnen worden gedaan aan het PRO als opdrachtgever van het project. Vervolgens zou de Raad voor de rechtspraak kunnen overwegen een advies uit te brengen aan de minister van Veiligheid en Justitie.

Mochten bovenstaande aanbevelingen in acht zijn genomen en de waarborgen gedurende de zitting zijn verbeterd, dan zie ik in beginsel geen reden waarom videoconferentie niet kan worden toegepast in hoog-risico strafzaken. Wel is het de vraag in hoeverre videoconferentie de vraag naar HBZ-capaciteit in de praktijk kan verminderen. Doordat videoconferentie het mogelijk maakt om het risico op vluchtgevaar en andere risico's ten aanzien van de verdachte te verminderen of te elimineren, kan het zo zijn dat een zaak niet langer in HBZ behandeld hoeft te worden. Blijkt echter uit de risicoanalyse dat ook andere risicofactoren een rol spelen in de zaak, dan kan het nog steeds nodig zijn om een zaak in HBZ te behandelen. Bijvoorbeeld als er sprake is van dreiging(en) ten aanzien van één of meerdere procespartijen zoals de rechter, officier van justitie, advocaten, journalisten etc. Dan kan het noodzakelijk zijn om de zitting toch in HBZ te laten plaatsvinden om deze partijen te beschermen, of de verdachte nu wel of niet fysiek in de zittingzaal aanwezig is. In deze gevallen zal de bestaande HBZ niet worden vergroot en vindt in ieder geval de inhoudelijke behandeling van de zaak in HBZ plaats.

Ook lijkt het erop dat de Wet Uitbreiding Slachtofferrechten het gebruik van videoconferentie in deze fase van het strafproces gaat belemmeren door de verschijningsplicht die gaat gelden voor verdachten van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven, tenzij fysieke aanwezigheid gelijkgesteld wordt aan aanwezigheid via videoconferentie. Videoconferentie lijkt dan geschikter te zijn in andere fasen van het strafproces, bijvoorbeeld tijdens zittingen die betrekking hebben op het al dan niet verlengen van de voorlopige hechtenis van de verdachte. Dan zou videoconferentie kunnen worden ingezet om te besparen op vervoerskosten en tijdswinst te behalen, in plaats van om hoofdzakelijk de veiligheid van de behandeling van de zaak te waarborgen.

4.2 Langetermijnmaatregelen

Aanbeveling 4: Neem in overweging om te adviseren over de oprichting van een speciale (grote) zittingszaal om zaken zonder verhoogd dreigingsniveau die enkel in een HBZ worden gehouden vanwege het grote aantal verdachten en/of grote (media)belangstelling, te behandelen. Zo leggen dergelijke zaken niet langer beslag op de schaarse HBZ-capaciteit waardoor deze effectiever en efficiënter benut kan worden.

Bij het in kaart brengen van de huidige capaciteit aan categorie-4 zalen zou er ook gekeken kunnen worden of het mogelijk is om een dergelijke zittingzaal binnen één van de gerechtsgebouwen te realiseren. Er zou onderzocht kunnen worden of er al locaties zijn die over voldoende faciliteiten beschikken om een groot aantal belangstellenden een zitting te laten bijwonen (of potentie daartoe hebben).

Uit het praktijkonderzoek is gebleken dat in 37 van de 142 onderzochte onderzoeken uitwijk naar een HBZ-locatie plaatsvond vanwege het grote aantal verdachten in de zaak. In 20 van de 37 strafzaken was er geen sprake van een verhoogde dreiging maar werd enkel uitgeweken vanwege het grote aantal verdachten. De zaak kon hierdoor niet lokaal binnen de rechtbank worden afgedaan. In acht onderzoeken vond daarnaast uitwijk plaats door het risico op verstoring van de bedrijfsvoering vanwege veel (media)aandacht voor de zaak en een groot aantal belangstellenden dat de zaak wou bijwonen, ook in deze zaken was er geen verhoogd dreigingsniveau. Dergelijke zaken waarin er geen sprake is van dreiging maar enkel wordt uitgeweken vanwege een groot aantal personen, leggen beslag op de schaarse capaciteit van HBZ-locaties. Er kan dan minder capaciteit ontstaan voor de behandeling van zaken waarin wél sprake is van een verhoogd dreigingsniveau,

veroorzaakt door verschillende (ernstige) veiligheidsrisico's. In het kader van capaciteitsmanagement zou overwogen kunnen worden om voor zaken waarin geen sprake is van een verhoogd dreigingsniveau en uitwijk enkel plaatsvindt vanwege een groot aantal verdachten of belangstellenden, een speciale grote zittingszaal in richtingen waarin een groot aantal personen de zitting kan bijwonen. Zo leggen dit soort zaken geen beslag op de bestaande schaarse HBZ-capaciteit waardoor deze effectiever kan worden benut. Door een grote zittingszaal (om) te bouwen kunnen deze zaken toch elders doorgang vinden, kan een groot aantal verdachten tegelijkertijd worden berecht (positief voor de doorlooptijd van zaken) en hoeft het aantal belangstellenden niet te beperken. Eventuele risico's veroorzaakt door het grote aantal verdachten en/of belangstellenden, kunnen door een geschikte zittingszaal te ontwerpen worden opgevangen.

Ik raad aan om bij de inventarisatie van de categorie-4 zalen ook te onderzoeken of er gerechtsgebouwen zijn die de potentie hebben om dit soort strafzaken te behandelen, al dan niet met aanpassingen aan de zittingszaal of zittingszalen. Zo is het in het nieuwe gerechtsgebouw van de rechtbank Amsterdam dat sinds 2021 in gebruik is mogelijk om zittingszalen samen te voegen en meerdere zittingszalen tegelijkertijd te gebruiken voor dezelfde zitting.³⁴ Dit wordt onder andere gedaan als het wenselijk is om verschillende groepen aanwezigen uit elkaar te halen. Dergelijke faciliteiten maken het wellicht ook mogelijk om zittingen waar veel belangstellenden op af komen te kunnen behandelen.

³⁴ Deze informatie is afkomstig uit een gesprek met dhr. Welling, directeur Bureau Raad voor de rechtspraak. Zie ook: 'Project: Nieuwe rechtbank', Amsterdam Zuidas (Zuidas & Zuidasdok), zuidas.nl.

Bronnenlijst

Voor het theoretisch onderzoek uit paragraaf 3.2 zijn verschillende bronnen gebruikt. Hieronder volgt een overzicht van de literatuur en jurisprudentie die zijn geraadpleegd, en een overzicht van de wet- en regelgeving die is onderzocht.

Literatuur

Advies Raad voor de rechtspraak 2022

‘Advies Ontwerp Besluit tot wijziging Besluit Videoconferentie’ (wetgevingsadvies van 15 juni 2022 aan de minister van Rechtsbescherming), Raad voor de rechtspraak, 2022.

Boone, Dubelaar, Van Wingerden, *NJB* 2022, p. 832

B. Boone, B. Dubelaar, S. van Wingerden, *Een meer structurele inzet van videoconferentie in strafzaken?*, *NJB* 2022/689, afl.11, p. 832.

De Hoon, Hirsch Ballin & Bollen 2020

A.M. de Hoon, M.F.H. Hirsch Ballin & S.G.M.J. Bollen, *De verdachte in beeld. Eisen en waarborgen voor het gebruik van videoconferentie ten aanzien van de verdachte in het Nederlandse strafproces in rechtsvergelijkend perspectief* (WODC-advies van 12 oktober 2020 aan het ministerie van Justitie en Veiligheid), Amsterdam: WODC 2020.

De Vocht, in: T&C Strafvordering 2021

D.L.F. de Vocht, commentaar op art. 6 EVRM, in: J.P.M. Cleiren, J.H. Crijns, M.J.M. Verpalen e.a., *Tekst & Commentaar Strafvordering*, Deventer: Wolters Kluwer 2021

De Wilde, *Platform Modernisering Strafrecht* 2021

B. de Wilde, *De toelaatbaarheid en wenselijkheid van berechting met aanwezigheid van procesdeelnemers via een videoverbinding*, *Platform Modernisering Strafvordering*, moderniseringstrafvordering.nl (initiatief van Boom Juridisch), januari 2021.

Directie Strafrechtketen (2)

‘Telehoren blijft’, Directie Strafrechtketen (Ministerie van Justitie en Veiligheid), strafrechtketen.nl

F.4.01 Checklist risicovolle zittingen

‘F.4.01 Checklist risicovolle zittingen’, Handboek beveiliging rechtspraak, intro.rechtspraak.minjus.nl (intranet) 15 januari 2020.

Nota van toelichting ontwerpbesluit 2022

‘Besluit tot wijziging van het Besluit videoconferentie in verband met de toepassing van videoconferentie in het bijzondere belang van beveiliging’ (conceptversie), Nota van toelichting, Ministerie van Justitie en Veiligheid, internetconsulatie.nl, 19 april 2022.

Ontwerp Besluit ‘Wijziging Besluit videoconferentie’ 2022

‘Besluit tot wijziging van het Besluit videoconferentie in verband met de toepassing van videoconferentie in het bijzondere belang van beveiliging’ (conceptversie), Ministerie van Justitie en Veiligheid, internetconsulatie.nl, 19 april 2022.

Raad voor de rechtspraak 2022

‘Telehoren van verdachten zonder toestemming kan alleen in zeer uitzonderlijke gevallen’, Raad voor de rechtspraak, rechtspraak.nl, 30 juni 2022.

Raad voor de rechtspraak

‘Online zittingen en overleggen’, Raad voor de rechtspraak, rechtspraak.nl.

Rijksoverheid

‘Hoe werkt videoconferentie in rechtszaken?’, Rijksoverheid, rijksoverheid.nl.

Siesling 2007, p. 73

M. Siesling, *Multiculturaliteit en verdediging in strafzaken* (doctoraalscriptie Universiteit Utrecht), Ars Aequi, arsaequi.nl, maart 2007.

Toelichting internetconsultatie Wijziging Besluit videoconferentie 2022

‘IAK Wijziging Besluit videoconferentie’, Ministerie van Justitie en Veiligheid, internetconsultatie.nl, april 2022.

Jurisprudentie

- EHRM 28 november 1991, ECLI:NL:XX:1991:AD1548 (S./Zwitserland)
- EHRM 14 februari 2017, ECLI:CE:ECHR:2017:0214JUD003074912 (Hokkeling/Nederland)
- EHRM 14 juni 2001, nr.20491/92 (Medenica/Zwitserland)
- EHRM 28 mei 1985, nr.1986, 685 (Colozza/Italië)
- EHRM 13 juni 2019, nr.77633/16 (Marcello Viola vs. Italië)

Wet- en regelgeving

- Wetboek van Strafrecht & het Wetboek van Strafvordering
- Besluit videoconferentie
- Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid
- Wet Uitbreiding Slachtofferrechten
- Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM, artikel 6)
- Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR)

Bijlage 1: Onderzoeksvragen ten behoeve van onderzoek naar hoog-risico strafzaken

Project toewijzing van HBZ

De onderzoeksvragen die vanuit het project zijn geformuleerd en door de stuurgroep op 2 februari 2022 zijn geaccordeerd, zijn:

Kwantitatieve onderzoeksvragen

- Hoeveel hoog-risico (categorie 4) zaken lopen er op dit moment?
- Hoeveel zittingsdagen zijn er ingepland voor deze zaken en hoeveel zittingsdagen zijn uiteindelijk daadwerkelijk gebruikt?
- Hoeveel niet-strafzaak zittingen hebben gebruik gemaakt van de categorie 4 zalen in de afgelopen 5 jaar.
- Wat is de reden waarom voor deze niet strafzaken is uitgeweken naar een HBZ locatie?
- Hoeveel hoog-risico zaken zijn er in de afgelopen vijf jaren geweest?
- Om welke feiten gaat het in niet-strafzaken die gebruik hebben gemaakt van de hoog beveiligde zittingszalen?
- Hoe was en is de verdeling van deze hoog-risico zaken over de verschillende gerechten?
- Hoeveel hoog-risico zaken zijn er per parket aangeleverd? (inclusief landelijk en functioneel parket)
- Hoeveel zittingsdagen waren er in eerste aanleg in een hoog beveiligde zittingszaal?
- Hoeveel verschillende zittingsbehandelingen waren er in de hoog-risico zaken in eerste aanleg (incl. pro-forma / regiezittingen en zittingen ter zake van voorlopige hechtenis)?
- In hoeveel gevallen werd er hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak in eerste aanleg?
- Hoeveel zittingsdagen waren er in tweede aanleg in een hoog beveiligde zittingszaal?
- Hoeveel verschillende zittingsbehandelingen waren er in de hoog-risico zaken in tweede aanleg? (incl. pro-forma / regiezittingen en zittingen ter zake van voorlopige hechtenis)
- Hoe vaak komt het voor dat zaken niet meerdaags achtereenvolgens kunnen worden gepland, terwijl daar wel de voorkeur naar uit gaat?
- In hoeveel gevallen werd er cassatie ingesteld tegen de uitspraak van het hof?
- Wat is de hoeveelheid verdachten per zaak?
- Wat is de gemiddelde doorlooptijd van een hoog-risico zaak?

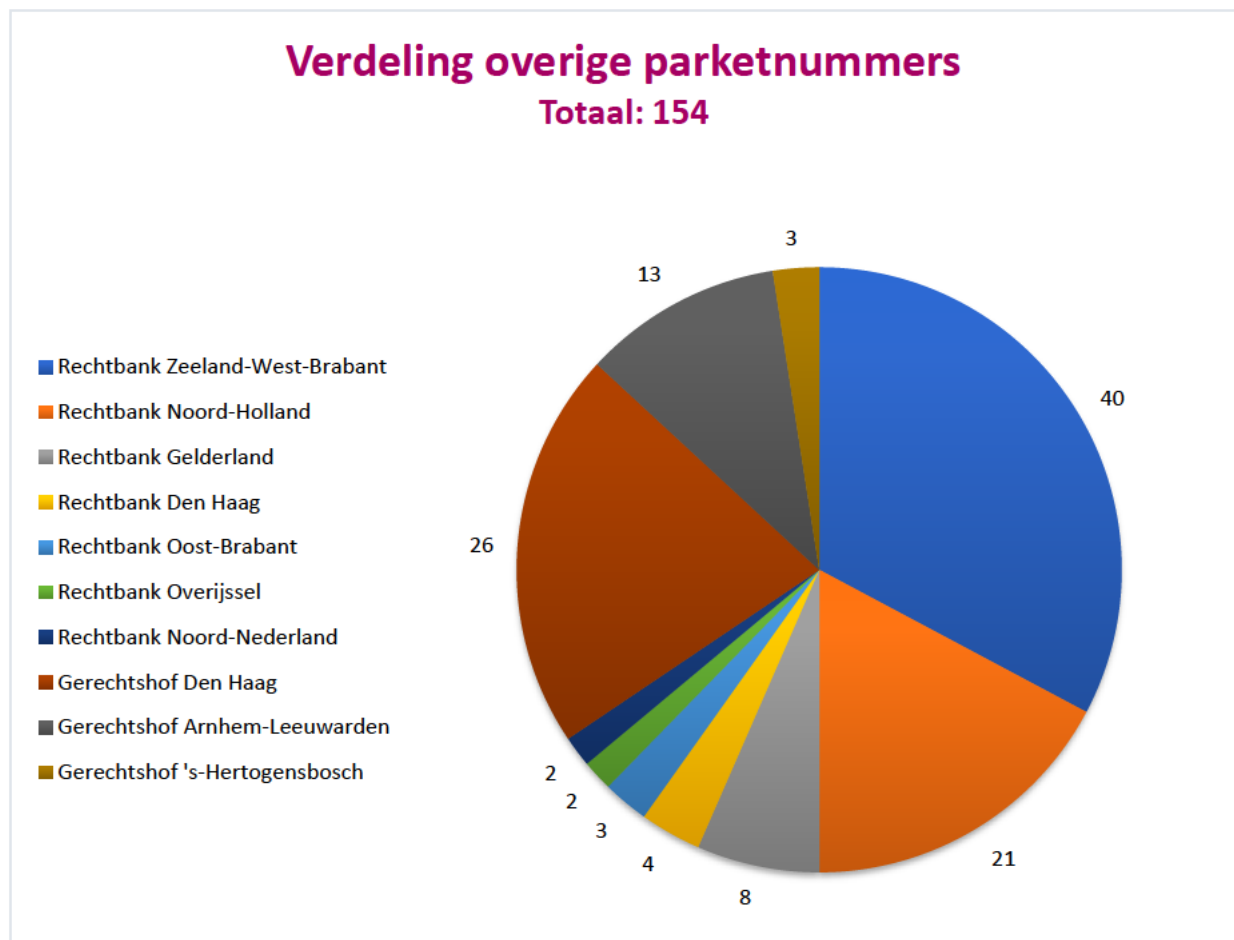
Inhoudelijke onderzoeksvragen

- Welke specifieke elementen in de zaken veroorzaken de verhoogde dreiging?
- Wat is de reden waarom een zaak wordt behandeld in een hoog beveiligde zittingszaal, in die gevallen waarin een verhoogde dreiging niet de dominante reden is voor de behandeling in een hoog beveiligde zittingszaal?

Bijlage 2: Specificatie cirkeldiagrammen en achtergrondinformatie

1. Totaal aantal aangeleverde parketnummers

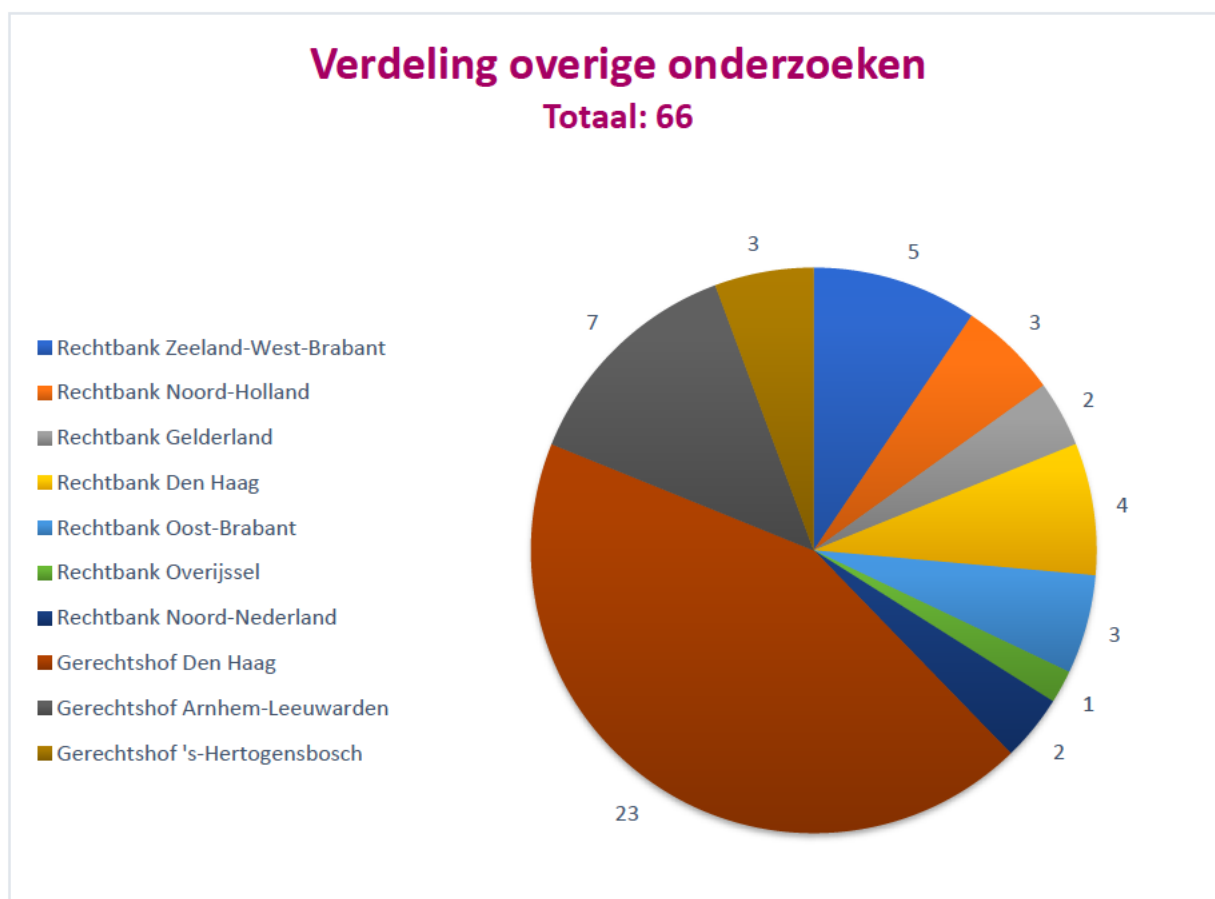
In de categorie 'overig' valt 19,8% van het totale aantal parketnummers (778). De verdeling van deze parketnummers over de arrondissementen en ressorten is als volgt:

Hierbij dient opgemerkt te worden dat de parketnummers die de gerechtshoven hebben aangeleverd, gefilterd zijn om het dubbel voorkomen van parketnummers te verhinderen. De 42 parketnummers die overbleven zijn unieke parketnummers die slechts één keer voorkomen in het overzicht.

2. Totaal aantal aangeleverde onderzoeken

In de categorie 'overig' valt 28,4% van het totale aantal onderzoeken. De verdeling van deze parketnummers over de arrondissementen en ressorten is als volgt:

3. Parketnummers 2017 t/m 2021

Van de 511 parketnummers uit de periode 2017 t/m 2021 vallen er 65 onder de categorie overig (12,7%). De verdeling van deze categorie is als volgt:

4. Bijbehorende onderzoeken parketnummers 2017 t/m 2021

Van de 152 onderzoeken uit de periode 2017 t/m 2021 vallen 45 onderzoeken (29,6%) onder de categorie 'overig', zoals hieronder is uitgelicht.

5. Niet-strafzaken

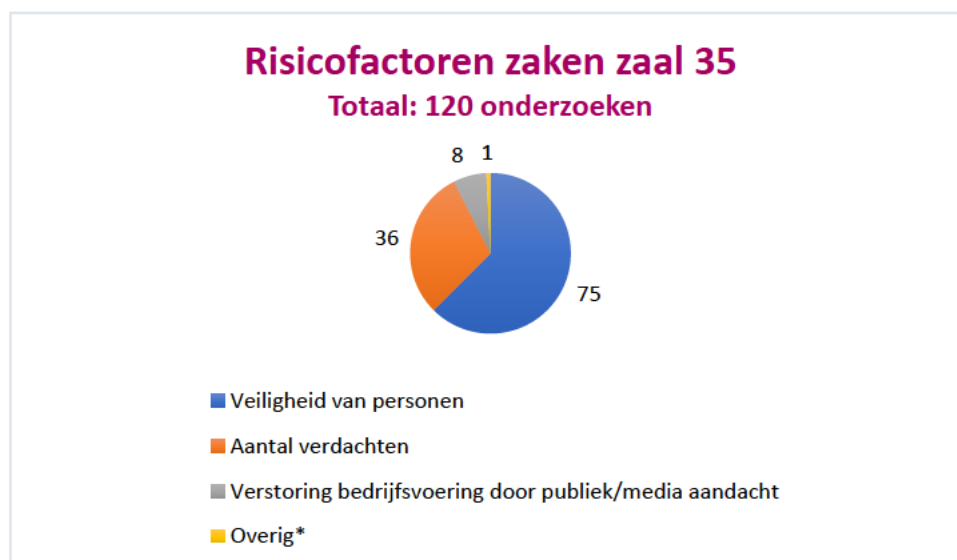
Door de BVC'er van de rechtbank Rotterdam zijn er zoals vermeld in paragraaf 2.3 negen extra parketnummers aangeleverd van niet-strafzaken. Het aantal niet-strafzaken is dus nihil in verhouding met het totale aantal parketnummers. In deze negen rechtszaken ging het om twee civiele rechtszaken, zes bestuursrechtelijke zaken en één faillissementszaak. In alle negen niet-strafzaken vond er uitwijk naar een HBZ-locatie plaats vanwege grote mediabelangstelling en een groot aantal overige belangstellenden, er was geen sprake van een verhoogde dreiging. Wat opvalt is dat ook uit de inhoudelijke analyse van de dreigingselementen is gebleken dat er niet altijd sprake is van een dreiging in een categorie-4 zaak, zie ook paragraaf 3.1. Alle negen zaken vonden plaats in HBZ-locatie zaal 35 te Rotterdam.

Het aantal niet-strafzaken is gevonden door in de enquêtes die de BVC'ers en de hoofden Verkeerstoren van de gerechten hebben ingevuld, te zoeken naar zaken waarbij geen strafbaar feit ten laste is gelegd. In deze zaken zijn andere feiten behandeld. Tevens stond in de antwoorden vermeldt of er in de zaak sprake was van een verhoogde dreiging, en zo nee, wat dan de reden van uitwijk naar een extra of hoog beveiligde zittingsruimte was. Op basis van deze omschrijving zijn de niet-strafzaken vervolgens geselecteerd en is de vermelde reden van uitwijk bestudeerd.

6. Zaal 35

In totaal zijn 120 van de 142 onderzoeken met dreigingsinformatie aangeleverd door de rechtbank Rotterdam. Al deze zaken zijn gehouden in EBZ zaal 35. De andere rechtbanken die de overige zaken hebben aangeleverd hebben minder hoog-risico zaken behandeld de afgelopen jaren.

Als specifiek gekeken wordt naar de risicofactoren van Rotterdamse zaken die in zaal 35 zijn gehouden, ziet de verdeling er als volgt uit.

Factor 1. Veiligheid van personen

Zaal 35, 75 onderzoeken

Deze informatie is bijgevoegd om te illustreren op welke manier de resultaten van de rechtbank Rotterdam de resultaten van deze analyse beïnvloeden. Zoals in het cirkeldiagram zichtbaar is bestaat een heel groot deel uit terrorismezaken, die de meeste andere rechtbanken de afgelopen jaren minder hebben behandeld.